

*Jens Lapidus*

# Snel geld



A.W. Bruna Uitgevers

# Proloog

Ze paktten haar levend want ze weigerde te sterven. Misschien zorgde dat ervoor dat ze nog meer van haar hielden. Dat ze er de hele tijd was, dat ze echt voelde.

Maar dat was ook wat ze niet begrepen, wat hun fout zou zijn. Dat ze leefde, nadacht, aanwezig was. Hun val voorbereidde.

Het ene oordopje viel steeds uit haar oor. Het gleed eruit door het zweet. Ze duwde het schuin naar binnen, hoopte dat het zou blijven zitten en de muziek bleef spelen.

De mini-iPod stuitte op en neer in haar zak. Ze hoopte dat hij daar veilig zat. Die iPod mocht ze gewoon niet kwijtraken, het was haar dierbaarste bezit en ze wilde niet eens denken aan de krassen die hij zou kunnen oplopen door het grind op de weg.

Ze voelde met haar hand in haar zak. Niks aan de hand, de zakken waren diep genoeg, de iPod was er veilig.

Ze had hem zichzelf als verjaarscadeau gegeven en had er zoveel mp3'tjes opgezet als erop pasten. Het minimalistische ontwerp van groen geborsteld metaal had haar tot de aankoop verleid. Maar nu betekende hij iets anders, groter, voor haar. Hij gaf haar rust. Elke keer dat ze de iPod tevoorschijn haalde, herinnerde hij haar aan deze momenten van eenzaamheid. De keren dat de wereld zich niet aan haar opdrong. Dat ze alleen mocht zijn.

Ze luisterde naar Madonna. Dat was haar manier om te vergeten, rennend op muziek de spanningen voelen verdwijnen. Dat ze tegelijkertijd ook nog vet verbrandde, was natuurlijk een prettige bijkomstigheid.

Ze werd één met het ritme. Rende haast op de maat van de muziek. Tilde haar rechterarm ietsje hoger op en checkte haar tussentijd op haar horloge. Elke keer dat ze jogde, deed ze een nieuwe poging haar record te verbreken. Met de bezetenheid van een wedstrijdloper nam ze de tijd op, onthield hem en schreef het resultaat naderhand op. De route was alles bij elkaar zeven kilometer. Haar beste rondje was 33 minuten. In het winterseizoen trainde ze alleen binnenshuis bij sportschool SATS. Krachttraining, loopband en stairmaster. In

het zomerseizoen bleef ze naar de sportschool gaan, maar de loopband ver-ruilde ze voor weggetjes en grindpaden.

Ze was onderweg naar Lilla Sjötullsbron, de voetgangersbrug op de uiterste punt van Djurgården. De kou trok op van over het water. Het was acht uur en de lenteavond verdween langzaam in de schemering. De lantaarnpalen langs de weg waren nog niet aan. De zon scheen op haar rug zonder nog warmte af te geven. Ze joeg haar eigen lange schaduw voor zich uit en dacht dat hij al snel niet meer te zien zou zijn. Maar zo meteen, als de lampen de weg zouden verlichten, zou haar schaduw verspringen door de lantaarnpalen waar ze onder-door rende.

De bomen begonnen tere blaadjes te krijgen. De bosanemonen stonden met hun gesloten knopjes naast elkaar in het gras langs de weg. Langs het kanaal stond oud, droog riet dat de winter overleefd had. Links van haar torenden prachtige villa's. De Turkse ambassade met de betraliede ramen. De Chinese ambassade, iets hoger op de heuvel, omgeven door hoge stalen hekken, bewakingscamera's en waarschuwingborden. Bij de roeivereniging lag een kasteeltje met een geel houten hek eromheen. Vijftig meter verderop lag een langwerpige villa met een tuinhuisje ernaast en een garage die direct in de steenrots uitgehakt leek.

De chique particuliere woningen zonder inkijk lagen verspreid langs haar hele hardlooptraject. Elke keer dat ze ging joggen nam ze ze op, de verborgen reuzenvilla's die werden afgeschermd door struiken en hekken. Ze vroeg zich af waarom ze probeerden zo pretentieloos over te komen terwijl iedereen wist dat er geen onbeduidende mensen op Djurgården wonen.

Ze haalde twee snelwandelede meisjes in. Ze liepen hier op Kungliga Djurgården met die speciale stijl van *power walk* die ze kende van het snobby Östermalm. Donzen bodywarmer over een T-shirt met lange mouwen, trainingsbroek en, niet te vergeten, het petje ver over de ogen getrokken. Haar eigen kleding was serieuzer. Zwart Nike Clima-Fit windjack en hardlooptight. Kleren die ademden. Het klonk cliché maar het werkte wel.

De herinneringen aan het weekend drie weken geleden kwamen weer terug. Ze probeerde ze te verdringen en aan de muziek te denken of zich op het lopen te concentreren. Als ze haar aandacht richtte op haar tussentijd rond het kanaal en de Canadese ganzen waarvoor ze moest uitwijken, kon ze het misschien vergeten.

In de koptelefoon zong Madonna.

Op het grindpad lag paardenmest.

Ze dachten dat ze haar konden gebruiken. Maar zij was degene die hen gebruikte. Die instelling beschermde haar. Ze bepaalde zelf wat ze deed en hoe ze zich voelde. In de officiële wereld waren zij geslaagde, vermogende, machtige mannen. Hun namen stonden op de voorpagina's van de economiebijlagen, de tickertapes van de beursnoteringen en boven aan de ranglijsten van vermo-

genstaxateurs. In werkelijkheid was het een stelletje pathetische, trieste losers. Mensen die iets misten. Mensen die haar blijkbaar nodig hadden.

Haar toekomst was uitgestippeld. Ze zou het toneelspel meespelen tot de tijd rijp was om ze te ontmaskeren. En als ze niet ontmaskerd wilden worden, moesten ze daarvoor betalen. Ze bereidde zich voor, was al maanden informatie aan het verzamelen. Had bekentenissen ontlokt, bandrecorders onder bedden verstopt, ze had een paar van hen zelfs gefilmd. Had zich een echte FBI-agent gevoeld, maar met één verschil. Haar angst was vele malen groter.

Het was gevaarlijk spel. Ze kende de regels, als het verkeerd ging, kon dat het einde betekenen. Maar het zou lukken. Haar plan was te stoppen als ze drieëntwintig was. Weggaan uit Stockholm, naar iets beters, groters. Coolers.

Twee jonge meisjes, rechte ruggen, kwamen op een paard over de eerste brug bij restaurant Djurgårdsbrunn gereden. Nog niet blootgesteld aan het leven met een hoofdletter L. Zoals ze zelf was geweest voor ze van huis was weggelopen. Ze verbeterde zichzelf, want ze had nog steeds één doel. Rechtop door het Leven te rijden. Ze zou het klaarspelen.

Bij de brug stond een man met zijn hond. Hij sprak in zijn mobiele telefoon terwijl hij haar met zijn blik volgde. Ze was eraan gewend: ze werd al bekeken sinds haar vroege puberteit, en na de borstoperatie op haar twintigste was het een totale invasie van mannelijk staren. Het gaf haar een kick, maar tegelijkertijd walgde ze ervan.

De man zag er goedgebouwd uit. Gekleed in leren jack en spijkerbroek, met een ronde pet op zijn hoofd. Maar er was iets ongewoons aan hem. Hij had niet de gebruikelijke geileblik in zijn ogen. Integendeel, hij kwam evenwichtig over, geconcentreerd, gefocust. Alsof hij het over haar had via zijn mobiele telefoon.

Het grind hield op. De weg tot aan de laatste brug, Lilla Sjötullsbron, was geasfalteerd, maar had op veel plekken lange scheuren. Ze overwoog om over het platgetrapte pad in het gras te lopen. Maar daar waren te veel Canadese ganzen. Haar vijanden.

Ze kon de brug in de verte nauwelijks zien. Waarom werd de verlichting niet aangedaan? Ging die niet automatisch aan als het donker werd? Vanavond blijkbaar niet.

Er stond een bestelwagen met zijn achterkant naar de brug geparkeerd.

Er was geen mens te zien.

Twintig meter verderop lag een luxe villa met uitzicht over het water van Saltsjön. Ze kende de eigenaar die de villa zonder bouwvergunning had laten bouwen in een grote, oude schuur die er al stond. Een machtig man.

Voor ze de brug op zou lopen, merkte ze op dat de bestelwagen opvallend dicht bij het grindpad stond, twee meter bij haar vandaan toen ze afsloeg.

De deuren van de bestelauto gingen open. Er kwamen twee mannen uit. Ze had geen tijd om te begrijpen wat er gebeurde. Achter haar kwam een derde

man aangerend. Waar kwam die ineens vandaan? Was het die man met de hond die haar zojuist had bekeken? De mannen van de bestelauto grepen haar vast. Drukten iets tegen haar mond. Ze probeerde te schreeuwen, te krabben, te slaan. Hapte naar lucht en werd duizelig. Er zat iets in die lap die ze voor haar mond hielden. Ze kronkelde met haar lichaam, rukte aan hun armen. Het hielp niet. Ze waren te groot. Snel. Sterk.

De mannen sleurden haar de bestelauto in.

Het laatste wat ze dacht, was dat ze er spijt van had dat ze ooit naar Stockholm verhuisd was.

Een kutstad.

\*

**Zaak: B 4537-04**

**Band: 1237 A 0,0 – B 9,2**

**Afschrift**

Dit is zaak B 4537-04, officier van justitie tegen Jorge Salinas Barrio, punt van aanklacht 1, en dit is een verhoor met de verdachte, Jorge Salinas Barrio.

Rechter: Kunt u het voorval in uw eigen woorden beschrijven?

Verdachte: Er is niet zoveel over te zeggen. Ik gebruik die opslag eigenlijk niet. Mijn naam staat alleen op het huurcontract om een vriend van me te helpen. U weet wel, soms moet je iemand een beetje helpen. Ik heb er af en toe trouwens weleens wat dingen bewaard, maar mijn naam staat alleen op het papier. Die opslag is niet van mij. Dat is eigenlijk ongeveer alles wat ik te zeggen heb.

Rechter: Goed, als dat alles is, dan geef ik nu het woord aan de officier van justitie.

Officier van justitie: Met 'de opslag' bedoelt u de opslagruimte bij Shurgard Self-Storage bij Kungens Kurva?

Verdachte: Ja, inderdaad.

Officier: En u zegt dat u niet degene bent die hem gebruikt?

Verdachte: Dat klopt. Het contract is door mij ondertekend en dat heb ik gedaan om aardig te zijn voor een mattie van me die geen opslagruimtes en dat soort dingen mag huren. Hij heeft te veel betalingsachterstanden. Ik wist helemaal niet dat er zoveel shit lag.

Officier: Dus van wie is de opslag?

Verdachte: Dat kan ik niet zeggen.

Officier: Dan zou ik nu graag pagina 24 van de vooronderzoeksmemo aanhalen. Dat is een verhoor met u, Jorge Salinas Barrio, dat op

4 april van dit jaar gehouden is. Ik lees de vierde alinea voor, waar u het volgende zegt: 'De opslagruimte wordt gehuurd door een man die Mrado heet, geloof ik. Hij werkt voor de grote jongens, als je begrijpt wat ik bedoel. Ik heb het contract ondertekend, maar eigenlijk is het van hem.' Klopt het dat u dat gezegd hebt?

Verdachte: Nee, nee, dat klopt niet. Er moet sprake zijn van een misverstand. Dat heb ik nooit gezegd.

Officier: Maar het staat hier. Er staat dat het verhoor door u is voorgelezen en goedgekeurd. Waarom hebt u niet gezegd dat ze u verkeerd begrepen hadden?

Verdachte: Nou, ik was bang. Het is niet makkelijk om alles goed uit te leggen als je verhoord wordt. Het is een misverstand. De politieagenten hebben me onder druk gezet. Ik was bang. Zei zomaar wat om niet verder verhoord te worden. Ik ken niemand die Mrado heet. Ik zweer het.

Officier: Dus die kent u niet? Mrado zegt in een verhoor dat hij weet wie u bent. En u zei daarnet dat u niet wist dat er zoveel shit in de opslag lag. Wat bedoelt u met 'shit'?

Verdachte: Drugs bedoel ik. Het enige wat ik er zelf bewaarde, was ongeveer tien gram cocaïne voor eigen gebruik. Ik ben al jaren verslaafd. Verder heb ik de opslag gebruikt voor meubels en kleren omdat ik vaak verhuis. Die andere spullen waren niet van mij en ik wist niet dat ze daar lagen.

Officier: Dus van wie waren die narcotica?

Verdachte: Daar kan ik het niet over hebben. U begrijpt wel, ik kan slachtoffer worden van represailles. Ik denk dat de man van wie ik meestal drugs koop, de cocaïne er misschien neergelegd heeft. Hij heeft de sleutel van de opslag. De weegschaal is wel van mij. Die gebruik ik om mijn eigen doses af te wegen. Voor eigen gebruik. Maar ik verkoop niks. Ik heb een baan, ik hoef niet te dealen.

Officier: Wat doet u dan voor werk?

Verdachte: Ik werk als koerier. Vaak in het weekend, dat betaalt goed. Zwart, weet u wel.

Officier: Dus als ik u goed begrijp, zegt u dat de opslagruimte niet van iemand is die Mrado heet, maar van iemand anders. En deze ander is uw dealer? Maar hoe is die drie kilo cocaïne er terechtgekomen? Dat is vrij veel. Weet u hoeveel dat waard is op straat?

Verdachte: Ik weet het niet precies, ik verkoop dat spul toch niet. Maar het is veel, misschien een miljoen kronen. De man van wie ik drugs koop, legt het zelf in de opslag als ik hem betaald heb. Op die manier hoeven we geen direct contact te hebben en worden we niet samen gezien. Dit vinden we een goeie manier. Maar nu ziet het er naar uit

dat hij me genaaid heeft. Heeft al die shit in de opslag gelegd, zodat ik de bak indraai.

Officier: Kunnen we dit nog een keer herhalen. U zegt dus dat de opslagruimte niet van iemand is die Mrado heet. Hij is eigenlijk ook niet van u. Hij is eigenlijk ook niet van uw dealer, maar hij gebruikt hem soms voor transacties tussen u en hem. En nu denkt u dat hij degene is die zijn cocaïne daar bewaart. Meneer Barrio, denkt u dat we dat zullen geloven? Waarom zou uw dealer drie kilo cocaïne willen bewaren op een plek waar u toegang toe hebt? Verder beweert u elke keer wat anders en wilt u geen namen noemen. U bent niet geloofwaardig.

Verdachte: Kom op. Zo ingewikkeld is het niet, maar ik ben een beetje verward. Het zit zo. Ik gebruik die opslagruimte heel weinig. Mijn dealer gebruikt hem bijna nooit. Ik weet niet van wie al die cocaïne is. Maar het lijkt me waarschijnlijk dat het spul van mijn dealer is.

Officier: En de sealtjes dan, van wie zijn die?

Verdachte: Die moeten van mijn dealer zijn.

Officier: En hoe heet die?

Verdachte: Dat kan ik niet zeggen.

Officier: Waarom houdt u vol dat de opslagruimte eigenlijk niet van u is en dat het uw drugs niet zijn? Alles wijst daar immers op.

Verdachte: Zoveel drugs zou ik nooit kunnen betalen. Bovendien deal ik niet, zoals ik al zei. Wat kan ik nog meer zeggen? Die coke is gewoon niet van mij.

Officier: Andere getuigen in deze rechtszaak hebben ook een andere naam genoemd. Kan het zijn dat de narcotica van een vriend van Mrado zijn, die Radovan heet? Radovan Kranjic.

Verdachte: Nee, dat geloof ik niet. Ik heb geen idee wie dat is.

Officier: Nou, ik denk dat u dat wel weet. U hebt in een verhoor namelijk gezegd dat u Mrado's baas kent. Bedoelt u daar Radovan dan niet mee?

Verdachte: Ik heb nooit iets gezegd over ene Mrado, dat klopt niet, dus hoe kan ik nou weten waar u het over hebt? Nou? Kunt u me dat vertellen?

Officier: Ik stel hier de vragen, niet u. Wie is Radovan?

Verdachte: Ik zei toch dat ik dat niet weet.

Officier: Probeer...

Verdachte: Maar JEZUS, ik weet het niet. Bent u traag van begrip of zo?

Officier: Dit is blijkbaar een gevoelig punt. Dan heb ik verder geen vragen. Dank u wel. Nu mag de advocaat zijn vragen stellen.

Dit is zaak B 4537-04, officier van justitie tegen Jorge Salinas Barrio, punt van aanklacht 1. Nu volgt een verhoor met getuige Mrado Slovovic over narcotica in een opslagruimte bij Kungens Kurva. De getuige heeft de eed afgelegd en is gewezen op de betekenis van de eed. De officier van justitie leidt het verhoor en begint met zijn vragen.

Officier: U bent genoemd in het vooronderzoek in verband met de verdachte, Jorge Salinas Barrio, die een opslagruimte huurt bij Shurgard Self-Storage bij Kungens Kurva in Skärholmen. Wat is de relatie tussen Jorge Salinas Barrio en u?

Getuige: Ik ken Jorge, maar ik huur geen opslagruimte. We kennen elkaar van vroeger. Ik heb ook drugs gebruikt, maar ben er een paar jaar geleden mee gestopt. Af en toe kom ik Jorge tegen. De laatste keer was in Solna Centrum. Hij vertelde me dat hij zijn drugszaken tegenwoordig afhandelt via een opslagruimte aan de andere kant van de stad. Hij zei dat hij zich flink heeft opgewerkt en vrij veel cocaïne verkoopt.

Officier: Hij zegt dat hij u niet kent.

Getuige: Dat klopt niet. We zijn niet direct vrienden. Maar we kennen elkaar wel.

Officier: Goed. Weet u nog wanneer u hem ontmoet hebt? Kunt u gedetailleerder vertellen wat hij zei?

Getuige: Het was ergens afgelopen lente, in april geloof ik. Ik was in Solna om bij wat oude vrienden langs te gaan. Normaal kom ik daar niet zo vaak. Op weg naar huis ging ik naar het centrum voor de paardentoto. In het gokkantoor kwam ik Jorge tegen. Hij liep er goed gekleed bij en ik herkende hem maar nauwelijks, want u moet weten, toen we vrienden waren was hij bezig naar de kloden te gaan.

Officier: En wat zei hij?

Getuige: Hij vertelde dat het goed met hem ging. Ik vroeg wat hij deed. Hij zei dat hij goeie zaken deed met C. Cocaïne bedoelde hij dus. Omdat ik gestopt ben met dat soort dingen, wilde ik er verder niks over horen. Maar hij liep op te scheppen. Vertelde dat hij alles in een opslagruimte ten zuiden van de stad bewaarde. Volgens mij zei hij Skärholmen. Toen vroeg ik of ie op wilde houden met dat gelul omdat ik niets meer wilde horen over al die zoi waar hij mee bezig was. Hij raakte geïrriteerd. Zei dat ik op kon rotten of zoiets.

Officier: Dus hij werd kwaad?

Getuige: Ja, hij was pissig toen ik in feite vond dat hij uit zijn nek lulde. Misschien heeft hij daarom verzonnen dat ik iets met die opslagruimte te maken zou hebben.



Officier: Heeft hij verder nog iets over die opslagruimte gezegd?

Getuige: Nee, hij zei alleen dat hij er zijn cocaïne bewaarde. En dat het in Skärholmen lag.

Officier: Goed, dank u wel. Dan heb ik verder geen vragen meer. Dank u wel voor uw komst.

# Deel 1



# 1

Jorge Salinas Barrio leerde de regels van het spel snel. *Número uno* samengevat: nooit zeiken. In uitgewerkte vorm had hij ze alle vijf op een rijtje. Nooit tegenspreken. Nooit terugstaren. Altijd blijven zitten. Nooit klikken. Ten slotte, je altijd gewillig in je reet laten nemen – zonder te piepen. Figuurlijk.

Het leven scheet op Jorge. Het leven zoog paardenballen. Het leven was hard. Maar Jorge was sterk genoeg – dat zouden ze wel zien.

De bajes vrat zijn energie. Vrat aan zijn lach. *Rap life* was veranderd in *crap life*. Maar alleen hij wist dat er een einde kwam, een idee dat verwezenlijkt zou worden, een uitweg. Jorge: de man die zich niet in een keurslijf liet dwingen. Hij zou hem smeren, ontsnappen, weg uit dit rotgat. Hij had een plan. En het was kapot goed.

Losers – *adiós*.

Een jaar, drie maanden en negen dagen in de bajes. Dat wil zeggen, ruim vijftien maanden te lang achter een zeven meter hoge betonnen muur. Jorges langste tijd tot nu toe. Daarvoor had hij alleen korte bezoeken gebracht. Drie maanden voor diefstal, vier maanden voor drugs, snelheidsovertreding en rijden zonder rijbewijs. Het was deze keer anders: hij moest hierbinnen een leven opbouwen.

Österåker was een zogeheten klasse II-gevangenis, een gesloten inrichting van de tweede graad. Specialiteit: veroordeelden voor drugsmisdrijven. Streng bewaakt aan beide kanten. Wat niet naar binnen mocht, kwam niet naar binnen, niets of niemand. Drugshonden besnuffelden alle bezoekers. Metaaldetectors doorsnuffelden alle zakken. De bewakers snuffelden de algemene sfeer op. Louche types konden zich de moeite besparen. Hier lieten ze alleen moeders, kinderen en advocaten binnen.

Toch lukte het ze niet. De gevangenis was drugsvrij – ten tijde van de vorige directeur. Nu werden er zakjes wiet met katapulten over de muren geschoten. Vaders kregen tekeningen van hun dochters die eigenlijk ingesmeerd waren met LSD. De shit werd verstopt op de plafondplaten in de gemeenschappelijke ruimtes waar de honden het niet konden ruiken, of het werd begraven in het grasveld van de luchtplaats. Iedereen en niemand kon de schuld krijgen.

Veel mannen rookten dagelijks. Dronken vijftien liter water in een etmaal zodat het niet te zien was in de urinemonsters. Anderen rookten bruin. Lagen twee dagen in hun cel te doen alsof ze ziek waren tot hun plas niet meer positief was.

Mensen zaten lang in Österåker. Verenigden zich. De bewakers deden hun best de bendes te versplinteren: de Original Gangsters, de Hells Angels, de Bandidos, de Joegoslaven, het Broederschap Wolfpack, Fittja Boys. *You name it.*

Veel bewakers waren bang. Gaven het op. Namen duizendjes aan die hun werden toegestoken in de rij voor het eten, op het voetbalveld, in de werkplaats. De gevangenisdirectie probeerde de boel onder controle te houden. Bendeleden naar andere gevangenissen te sturen. Maar wat maakte het uit. Bendes had je toch in alle gevangenissen. De demarcatielijnen waren helder: ras, buitenwijk, soort misdrijf. De racistische bendes deugden niet. De zware kerels waren de Hells Angels, de Bandidos, Joego's en de OG. Werkten bruut. Hun werkwijze was helder: grof cash verdienen met multicrimineel werk en daarmee verenigbare activiteiten.

Dezelfde liga's bestuurden de stad buiten de gevangenismuren. Tegenwoordig was dat met binnengesmokkelde mobiele telefoons in miniformaat net zo simpel als met een afstandsbediening zappen tussen tv-programma's. De maatschappij kon maar beter capituleren.

Jorge ontliep ze. Na verloop van tijd kreeg hij toch vrienden. Hij redde zich prima. Vond raakvlakken bij anderen. Chilenen waren oké. Figuren uit Sollentuna waren oké. De meeste cokecontacten waren oké.

Hij ging om met een oude latino uit Märsta, Rolando. Die gast was in '84 uit Santiago naar Zweden gekomen. Wist meer van sneeuw dan een gaucho van paardenstront – maar was zelf niet naar de kloten gegaan door de coke. Moest nog twee jaar zitten vanwege smokkel van cocaïnepasta in shampooflessen. Een goeie kerel. Jorge had zijn naam al gehoord toen hij nog in Sollentuna woonde. Het beste van alles: Rolando had contacten met de kills van de OG. Versierde vette privileges. Toegang tot mobieltjes, stuff, coke als je mazzel had, porno-blaadjes. Meer peuken.

Jorge voelde zich aangetrokken tot de bendes. Maar kende ook het risico. Je legt jezelf vast. Je levert jezelf uit. Je geeft ze vertrouwen – zij naaien je.

Hij was niet vergeten hoe hij genakt was. De Joego's hadden hem erbij gelapt. Hadden hem laten barsten bij die rechtszaak. Hij zat vast vanwege Radovan – klootzak aller klootzakken.

Ze zaten vaak in de kantine te lullen. Hij, Rolando en de andere latino's. Geen Spaans. Je liep het risico dat iemand van een bende gewantrouwd zou worden door de andere bendeleden. Prima als je met je landgenoten praat en plezier hebt – maar niet zo dat zij het niet snappen.

Vandaag: ruim twee weken tot het plan ging rollen. Het ging erom cool te blij-

ven. Het was onmogelijk te ontsnappen zonder enige hulp, maar zelfs Rolando wist er nog niks van. Jorge moest eerst weten of hij hem kon vertrouwen. Moest hem op een of andere manier testen. Checken hoe hecht hun vriendschap eigenlijk was.

Rolando: een gast die de harde weg had gekozen. Om lid te worden van de OG was omvangrijke coke-import niet genoeg. Je moest kerels die je leider te bijdehand vond finaal in elkaar slaan. Rolando had het zijne gedaan: de geëttste tattoos rond de littekens op zijn knokkels spraken duidelijke, agressieve taal.

Rolando nam een hap rijst. Praatte getto-Zweeds met zijn mond vol: 'Pasta heeft alleen maar voordelen vergeleken met gewone poeder, dat weet je toch. 't Is zegma een halfproduct, niet af. Je komt hogerop. Hoeft niet meer te dealen met die kills op straat. Of niet soms? Je doet zaken met geliktere swa's. Met gasten die niet de hele tijd de skotoe in hun nek hebben hijgen bij elke stap die ze zetten. En het belangrijkste, het is veel makkelijker te vervoeren. Is niet zo fokking stoffig en makkelijker te verbergen.'

Hoewel Jorge al Rolando's halfbakken ideeën inmiddels wel had gehoord, was de bajes een leerschool van niveau. Jorge was receptief. Had geleerd. Geluisterd. Wist al veel toen hij binnenkwam. Na vijftien maanden Österåker kende hij de branche door en door.

J-boy: trots op zichzelf. Hij wist hoe de cocaïne-import uit Colombia via Londen werkte. Waar er wordt ingekocht, welke prijzen gehanteerd worden, hoe er gedistribueerd wordt, welke tussenpersonen gebruikt worden, waar de shit verkocht wordt. Hoe je het versnijdt zonder dat de junkies het merken en hoe je het mengt zonder dat de Stureplan-yuppen het ontdekken. Hoe het verpakt wordt. Wie er omgekocht moeten worden, wie ontweken, met wie je vrienden moet blijven. Een van de laatstgenoemden: Radovan. Kutzooi.

De kantine was een goeie plek voor privégesprekken. Lawaai genoeg zodat niemand echt kon horen wat je zei. En het belangrijkste, het werd niet opgevat als gesmoezel. Geen geheimzinnigdoenerij. Volledig openlijk geklets.

Jorge moest het gesprek op het juiste onderwerp brengen. Hij moest weten wat Rolando's instelling was.

'We hebben het er al duizend keer over gehad. Ik weet dat jij gebruikt. Maar ik blijf een tijdje bij die rotzooi uit de buurt. Als ik hieruit kom, peer ik hem uit dit kouwe naziland. En ik ben niet van plan om zelf zo'n achterlijke kokomo te worden.'

'*That's the point.* Je moet niet gebruiken. Alleen verkopen. De waarheid van de dag.'

Voorzichtig testte hij Rolando.

'Jij hebt goeie relaties. Je hebt zware gasten die je steunen, toch? Niemand die je hier iets doet. Jij zou vandaag godverdomme kunnen ontsnappen en het makkelijk redden.'

'Ontsnappen? Komt me op het moment niet goed uit. Trouwens, heb je 't

laatste nieuws gehoord? Je kent die gozer wel, lid van de OG, Jonas Nordbåge. Hij is gepakt.’

Jorge haakte in: ‘Ik weet wel wie dat is. Ex-vriendje van Hannah Graaf. Die jongen die uit het huis van bewaring in Göteborg ontsnapt is, toch?’

‘Precies. Op de dag van het vonnis. Zeveneneenhalf jaar voor twee zware overvallen en zware mishandeling. Een echte waardetransportprof die kill.’

‘Maar jesus, hij heeft het verneukt.’

‘Toch een held. Moet je horen. Hij sloeg een raam in en liet zich van de achtste verdieping zeventien meter naar beneden zakken. Vijf aan stukken gescheurde dekens. Mooi werk toch?’

‘Bloedmooi werk.’

Jorge tegen zichzelf: ga door, Jorge-boy, ga door. Leid het gesprek, peil Rolando. Laat hem vertellen hoe hij tegenover mij en ontsnappingen staat. Subtiel.

‘Hoe werd ie gepakt?’

‘Respect voor hem, maar hij was vrij stom bezig. Ging vaak uit in Göteborg. Hing het feestbeest uit. Wilde vast een nieuwe Hannah met dikke prammen. Voelde zich gruwelijk cool. Het enige wat hij deed: zijn haar wit verven en zonnebril op. Shit man, wou hij ontdekt worden of zo?’

Jorge was het inwendig met hem eens: verrot stom om alleen je haar te verven. Zelf zou hij het slimmer aanpakken. Hij zei: ‘Hij had niks te losen. Hij dacht vast: jesus, zelfs als ze me pakken hoeft ik niet langer te zitten. Bij zeveneneenhalf wordt niks meer opgeteld.’

‘Maar het was hem aan het lukken. Ze hebben ’m in Helsingborg gepakt.’

‘Wou hij het land uit dan?’

‘Blijkbaar. Hij zat onder een valse naam in een hotel. Toen de skotoe hem pakte, had ie een vals paspoort bij zich. ’t Had kunnen lukken. Eerst naar Denemarken en dan verder. Zeker weten dat die kill ergens wat geld opzijgelegd had. Maar iemand had hem verlinkt. Iemand had de skotoe getipt waar hij was. Zeker iemand die hem in de kroeg had gezien.’

‘Was er een OG die wist dat hij zou ontsnappen?’

‘Sorry Jorge, daar kan ik het niet over hebben.’

‘Maar jij zou een OG die ging ontsnappen toch wel dekken?’

‘Slaapt Pamela Anderson op haar rug?’

Voltreffer. Jorge-boy, nog dichterbij. Test hem.

Jorge kende de regel: vrienden in de bak is iets anders dan vrienden in de rest van het leven. Er golden andere wetten. De machtshiërarchie was duidelijker. De tijd binnen telde. Het aantal keren binnen telde. Peuken telden, stuff telde meer. Diensten en wederdiensten zorgden voor relaties. Je misdrijf telde: verkrachters en pedofielen nul punten. Junkies en alcoholisten ver onderaan. Mishandeling en diefstal hoger. Overvallers en grote dealers aan de top. Boven alles: je lidmaatschap telde. Rolando, volgens de regels van buiten een vriend. Volgens de bajesprincipes speelde deze gozer in een hogere divisie dan Jorge.

Jorge nam een slok alcoholvrij bier: ‘Het is één ding om iemand die hem al is gepeerd te supporten. Maar zou je iemand helpen ontsnappen?’

‘Dat hangt ervan af. Het risico en zo. Ik zou niet iedereen helpen. Een OG altijd supporten. Jezus, amigo, ik zou jou helpen. Je snapt me wel. Ik zou nooit mijn bek houden voor zo’n vuile skinhead of een Wolfpacker. Dat weten zij ook. Ze zouden mij ook nooit helpen.’

Bingo.

Het bleef drie seconden stil.

Rolando deed iets wat Jorge nog nooit eerder had gezien. Hij legde het bestek netjes op zijn bord. Langzaam.

Daarna grijnsde hij en zei: ‘Hé, Jorge, heb je plannen of zo?’

Jorge wist niet wat hij moest doen. Grijnsde alleen terug.

Hoopte dat Rolando echt een vriend was, eentje die hem niet liet vallen.

Maar hij wist ook: vrienden in de bak gehoorzaamden aan andere wetten.



## 2

Vier jongens zaten in een woonkamer, opgeladen om te gaan feesten.

JW met achterovergekamd waxhaar. En ja, hij wist dat een heleboel paupers zijn kapsel verachtten, ze noemden het kotelettenkop en kregen daarbij iets hatelijks in hun blik. Maar zulke sloebers hadden geen idee, dus wat zou hij zich op lopen winden.

De volgende jongen droeg zijn haar ook achterovergekamd. Jongen nummer drie had een korter kapsel, alle haren netjes in een dichte structuur geplaatst, met een nauwkeurig uitgebeitelde, kaarsrechte scheiding die het kapsel doorkliefde. De klassieke New England-look. Het haar van de laatste jongen was blond, halflang, krullend met een warrige charme.

De kerels in de kamer waren chique, blonde jongens. Fijnbesneden gezichten, rechte ruggen, juiste houding. Ze wisten dat ze jongens waren die er snel uitzagen. Wereldwijze jongens. Ze wisten hoe je je kleeedde, hoe je je gedroeg, hoe je optrad. Ze kenden de kneepjes om aandacht te krijgen. Vrouwen te krijgen. Toegang te krijgen tot de goede dingen des levens – 24 uur per dag.

De algemene sfeer in de kamer: gretig, wij weten hoe je moet feesten, dat kan niet misgaan.

JW dacht: dit is een prima avond. De feeststemming van de boys is ultiem.

Indrinken deden ze zoals gewoonlijk bij Putte, de jongen met de scheiding. Het appartement, een aardige tweekamerwoning van 52 vierkante meter, lag in de Artillerigatan en was een cadeautje van Puttes ouders voor zijn twintigste verjaardag, twee jaar geleden. JW kende de familie. Vader: de financieel expert die in het Stenbeck-imperium naar boven likte en boventallig personeel naar beneden trapte. Moeder: oud geld – de familie had nog steeds huizen in half Stockholm en vijfhonderd hectare landbouwgrond in Sörmland. Zoals het hoort.

Ze waren uitgegeten. De piepschuimen dozen stonden nog op het aanrecht. Afgehaald bij Texas Steakhouse in de Humlegårdsgatan, luxe tex-mex met behoorlijk vlees.

Nu zaten ze op de banken in te drinken.

JW draaide zich naar de krullenjongen met de koosnaam Nippe en vroeg: ‘Moeten we niet eens gaan?’

Nippe, die eigenlijk Niklas heette, keek JW aan. Antwoorde met zijn lichte slungelstem: 'We hebben om twaalf uur een tafel gereserveerd, dus we hebben geen haast.'

'Oké, dan is er nog wel tijd voor een whisky-cola.'

'Wanneer zuigen we die andere coke dan op?'

'Ha, ha. Spitsvondig, hoor. Relax, Nippe, we nemen onze neusjes als we er zijn, dan hebben we er langer lol van.'

Het sealtje met vier gram brandde in de binnenzak van JW's jasje. De boys scoorden meestal om de beurt voor het weekend. Het werd geleverd door een Turk die het zelf van een of andere Joegogangster kocht. JW wist niet wie de hoogste baas was, misschien de beruchte Radovan *himself* wel.

JW zei: 'Kerels, vanavond heb ik groot ingeslagen. Ik heb vier gram bij me. Dat is minstens een halve gram per persoon, plus genoeg om de meisjes te trakteren.'

Fredrik, de andere jongen met achterovergekamd haar, nam een slok van zijn drankje. 'Weten jullie wel hoeveel die Turk aan ons en onze hele club moet verdienen?'

'Hij kan vast prima rondkomen.' Nippe lachte. Deed alsof hij geld telde.

JW vroeg: 'Wat denken jullie dat hij voor marges heeft? Tweehonderd per gram? Honderdvijftig?'

Het gesprek kabbelde verder naar andere, gewonere onderwerpen. JW kende ze van buiten. Gemeenschappelijke vrienden. Vrouwen. Moët & Chandon. Bepaalde onderwerpen spraken voor zich. Niet dat ze het niet over andere dingen konden hebben, het waren geen stomkoppen, maar verbaal welopgevoede *wINNERS*. Maar hun interesses dwaalden niet onnodig af.

Ten slotte kwam het gesprek op ideeën voor bedrijven.

Fredrik zei: 'Je hebt helemaal niet zoveel geld nodig om een NV te beginnen. Honderdduizend kronen is genoeg, dat is geloof ik het minimum aandelenkapitaal. Als we met een goed ideeetje komen, kunnen we het doen. Proberen wat zaken te doen, een coole bedrijfsnaam, een bestuur en een directeur benoemen. Maar vooral natuurlijk, spullen zonder btw kopen en zo. Konings toch?'

JW analyseerde Fredrik voor de lol. De jongen had geen enkele belangstelling voor mensen, wat in zekere zin lekker was, hij vroeg niet eens waar JW vandaan kwam of andere dingen over zijn achtergrond. Hij had het vooral over zichzelf, dure merken en boten.

JW sloeg zijn whisky-cola achterover. Schonk een royale GT in. 'Klinkt retegoed. Wie versiert die honderdduizend kronen?'

Nippe kwam ertussen: 'Die kun je altijd wel ergens versieren toch? Ik vind het een snerpend idee.'

JW zweeg. Overwoog waar hij honderdduizend vandaan zou kunnen halen en wist het antwoord al. Nergens vandaan. Hij vertrok geen spier. Speelde mee. Grijnsde.

Nippe zette een andere cd op. Putte legde zijn voeten op de salontafel en stak een Marlboro Light op. Fredrik, die net een Patek Philippe had gekocht, zat met zijn horlogebandje te pielen en psalmodieerde hardop voor zichzelf: *'You never actually own a Patek Philippe, you merely look after it for the next generation.'*

Uit de stereo klonk Magnus Ugglå på volume acht. Iedereen in de kamer was het erover eens. Ugglå *rules*. Diste alles en iedereen. *'Ze zeggen dat ik overal schijnt aan heb, maar daar heb ik schijnt aan.'* De juiste instelling. Waarom zou je je wat aantrekken van de mening van een stelletje socialisten?

JW was dol op deze voorborrels. De gespreksonderwerpen. De sfeer. Het waren jongens met klasse. Knappe jongens. Altijd even goed geklede jongens. Hij nam ze op.

Overhemden van de merken Paul Smith en Dior en eentje op maat gemaakt door een kleermaker in Jermyn Street in Londen. Een overhemd van het merk ATC, Frans, met Amerikaanse kraag en dubbele manchetten. Aan hun benen droegen twee van de jongens Acne-jeans. Eentje Gucci-jeans: krullerige stiksels op de achterzakken. Een van de jongens droeg een zwarte katoenen broek. Chique jasjes. Eentje uit de lentecollectie van Balenciaga, dubbele rij knopen, bruin, een vrij kort model met dubbele split. Een Dior met krijtstreep, een nauwsluitend model met aan één kant dubbele zakken. Eén was op maat gemaakt door een kleermaker in Savile Row in Londen: duidelijk zichtbare stiksels op de revers en een rode voering. Super 150 wol, betere kwaliteit kreeg je niet voor dat geld. Kenmerken van een goed pak: de souplesse van de voering, zodat die niet ging hangen. De voering van dit jasje was zachter, soepeler en had een betere pasvorm dan je in de winkels in Zweden kon vinden.

Een van de jongens droeg geen jasje, JW vroeg zich af waarom.

Ten slotte de schoenen: Tod's, Marc Jacobs, Gucci's met de klassieke gouden gesp, de bestverkopende sportschoenen van Prada met het rode logo in de hak van de zool. Oorspronkelijk ontwikkeld voor Prada's zeilboot in de World Cup.

Daarboven zwarte, afgestelde leren riemen. Hugo Boss. Gucci. Louis Vuitton. Corneliani.

JW schatte de totale waarde: 72.300 kronen. Exclusief horloges, zegelringen en manchetknopen. Niet slecht.

Op tafel stond Jack Daniels, Vanilla Vodka, een beetje gin, een halve fles Schweppes Tonic, Coca-Cola en een bijna volle karaf appelsap – iemand had het idee gehad Apple Martini te maken, maar had er maar één glas van gedronken.

De algemene opinie in de kamer: dit is niet de plek waar we dronken worden. Bezopen worden we in de kroeg. De tafel bij Kharma was al gereserveerd. Dat was inclusief vrouwen.

JW dacht: wat een sfeer, wat een opwinding, wat een geweldige kameraadschap. Dit waren heerlijke jongens. Aan hen om de nacht van Stockholm te veroveren.

Hij scande de kamer met zijn blik. Plafond van ruim drie meter hoog. Dikke lagen stucwerk. Twee fauteuils en een grijze bank op het echte Perzische tapijt. Vierhonderdduizend knooppjes geknoopt door een vastgeketend jongetje. Op de bank slingerden wat Maxims, ФМ's, motor- en boottijdschriften. Langs een van de muren stonden drie lage boekenkasten van Nordiska Galleriet. Eén ervan zat vol cd's, videobanden en dvd's. In de andere stond de stereo, een Pioneer – klein, maar met flink veel pit in de vier kleine boxen in de hoeken van de kamer.

De laatste kast vol met boeken, tijdschriften en mappen. Tussen de boeken zag hij het adelsboek, het verzameld werk van Strindberg en jaarboeken van zijn school. Strindberg was vast een cadeau van Puttes ouders.

De tv was breed, plat en gruwelijk duur.

Naar klassiek gebruik hadden ze hun schoenen allemaal aan. Een waterscheiding in het leven binnenshuis. De algemene tendens: er zijn drie typen mensen. Mensen die altijd met hun schoenen aan naar binnen stappen en de juiste instelling hebben – wat is er erger dan in feestkleding op je sokken rond te glijden? Mensen van het tweede type worden onzeker en kijken wat anderen doen, ze houden hun schoenen misschien aan als anderen ze aanhouden. De twijfelaar, de windvaan. Ten slotte had je de derde soort, mensen die meenden dat je je schoenen altijd uit moest trekken. Wie geluidloos op zweterige sokken rond wilde glijden, had dat aan zichzelf te wijten.

JW haatte mensen die op hun sokken liepen. Sokken met gaten nog erger. De oplossing die hij voorstond was simpel: nekschot. Hij raakte vervuld van weezin als hij een teen naar buiten zag steken. Zo doorsnee-Zweeds. Lomp. Een attribuut voor het klootjesvolk. De regels in de wereld der sokken gerecapituleerd: hou je schoenen aan, draag nooit sokken met nopjes en zorg dat er nooit een spleet tussen broek en sok ontstaat. Zwart is de kleur, eventueel felle stripfiguren bij een verder ingetogen stijl.

JW droeg voor de zekerheid kniekousen. Zwart. Altijd Burlington. Zijn devies: veel makkelijker te sorteren na de was als ze allemaal hetzelfde zijn.

Het plan voor vanavond was simpel. Een drinktafel was altijd een regelrecht succes. Aan de voorwaarden om een tafel te reserveren voldeden ze met gemak. Je zuipt voor minstens zesduizend kronen.

Dan het bekende traject. Drinken, snuiven, drinken, meiden kijken, misschien even dansen, converseren, flirten, een of meerdere overhemdknooppjes losknopen, sjampie bestellen, een meid scoren, weer snuiven. Neuken.

JW had het gevoel dat hij het onderwerp niet los kon laten. Kwam erop terug. De vragen bleven in zijn hoofd opduiken. Hoeveel zou die dealende Turk verdienen? Zou hij lange dagen maken? Hoe gevaarlijk is het? Van wie koopt hij het? Wat is de winstmarge? Hoe krijgt hij klanten?

Hij zei: 'Hoeveel denken jullie dat hij in een maand binnenkrijgt?'

Fredrik verbaasd: 'Wie?'

‘Die Turk bedoel ik. Van wie we c kopen. Zou het een kleine Gekko zijn?’

De boys verwezen voortdurend naar *Wall Street*. JW had de film meer dan tien keer gezien. Genoot elke seconde van de eenvoud van hebzucht.

Nippe lachte. ‘Jezus, wat zit jij over geld te zeiken, zeg. Dat doet er toch niet toe. Hij verdient vast goed, maar hoe cool is hij nou eigenlijk? Heb je zijn kleren weleens bekeken? Een provinciaal leren jack van Rocco Barocco of zoiets. Dikke gouden patserketting die uit zijn overhemd hangt, flodderige broek van Grosshandlarn, te grote revers aan zijn overhemd. Een echte boerenkinkel dus.’

JW schaterde even.

Ze stapten af van het onderwerp.

Twee minuten later ging Puttes mobiel. Hij hield zijn telefoon stevig tegen zijn oor, terwijl hij tegelijkertijd breed grijnsde naar de boys. JW hoorde niet wat hij zei.

Putte beëindigde het gesprek. ‘Kerels, ik heb een verrassinkje voor ons vanavond. Ze moeten alleen nog even een parkeerplaats zoeken.’

JW had geen idee wat hij bedoelde. De andere jongens grinnikten.

Er verstreken vijf minuten.

Er werd aangebeld.

Putte ging opendoen. De andere boys bleven in de woonkamer zitten.

Nippe zette de muziek zachter.

Een lang meisje in een lange jas en een bodybuilder met een zwart spijkerjack kwamen de kamer binnen.

Putte straalde: ‘Voilà, het opwarmertje van vanavond.’

Het meisje liep met een catwalkachtige tred naar de stereo-installatie. Zelfverzekerd en ontspannen, haast glijdend, op stilettohakken zo hoog als de halve Kaknästoren. Ze was niet ouder dan twintig. Kaarsrecht, bruin haar. JW vroeg zich af: is het een pruik?

Ze zette een andere cd op. Draaide het volume omhoog.

Kylie Minogue: ‘*You’ll never get to heaven if you’re scared of gettin’ high.*’

Het meisje trok haar jas uit. Eronder droeg ze een zwarte beha, een string en panty’s met een jarretelgordel.

Ze begon te dansen op de muziek. Uitdagend. Uitnodigend.

Legde het er dik bovenop. Glimlachte naar de boys alsof ze snoepjes uitdeelde. Ze rolde met haar heupen, liet haar tong over haar bovenlip spelen, zette een voet op de rand van de salontafel. Boog zich voorover en keek JW in de ogen. Hij lachte hard. Riep: ‘Wat een verdomd mooie bonus, Putte. Ze is lekkerder dan die van vorige keer.’

De stripper bewoog zich op de maat van de muziek. Greep naar haar kruis. De boys joelden. Ze danste op Putte af, kustte hem op zijn wang, likte hem in zijn oor. Hij probeerde haar in haar kont te knijpen. Ze danste terug met haar handen op haar rug. Schokte haar onderlichaam ritmisch heen en weer. Maakte

haar beha los en gooide hem naar de bodybuilder die onbeweeglijk tegen de muur stond. De muziek dreunde door. Ze bewoog zich sneller. Stootbewegingen. Haar borsten op en neer. De jongens zaten als in trance.

Ze pakte haar string vast. Schoof hem heen en weer. Zette weer een voet op de salontafel. Boog zich voorover.

JW kreeg een stijve.

De show ging nog vijf minuten door.

Hij werd steeds beter.

Nippe grapte toen het afgelopen was: ‘Dat was potdomme het beste wat ik sinds mijn confirmatie gezien heb.’

Putte handelde de betaling af in de hal. JW vroeg zich af hoeveel het kostte.

Toen de stripteasedanseres en haar bewaker weg waren, schonken ze zich ieder een drankje in en zetten Ugkla weer op. Hadden het over dit avontuur-tje.

JW wilde de stad in. ‘Het is zover, boys. We gaan lopen, toch?’

Putte schreeuwde: ‘Nee man, een taxi!’

Het was tijd om in beweging te komen.

Putte belde een taxi.

JW vroeg zich af of hij geld genoeg zou hebben om de hele avond bij de boys te blijven.

Ugkla brulde: ‘In de stad gaan we los en schrikken nergens voor terug, bij wijze van sport leggen we meiden op hun rug.’

### 3

De sportschool: Serventent. Anabolenconcentratie. Uitsmijterfarm. Summa summarum: Radovan-geïmpregneerd.

Mrado kwam al vier jaar bij de Fitness Club.

Hij hield van de plek hoewel de apparaten nogal knarsig waren. Vervaardigd door Nordic Gym – een oud merk. De muren waren niet helemaal schoon. Vanuit Mrado's perspectief: niet belangrijk. Het ging om de halters en de cliëntèle. De verdere inrichting: ordinaire sportschoolkitsch. Kunstplanten in twee witte bakken met nepaarde. Vastgeschroefd aan de muur voor de hometrainers: een tv met Eurosport erop. Constante eurotechno uit de boxen. Arnold Schwarzenegger poserend op posters uit '92. Ove Rytter in '94, World Gym Championships. Twee posters met Christel Hansson, de vrouw met wasbord en siliconentieten. Sexy? Niet Mrado's smaak.

Niche: grote mannen. Maar niet de grootste wedstrijdfreks – die hadden niet het juiste karakter.

Niche: mannen die hun lichaam, grootte en spiermassa belangrijk vinden, maar tegelijkertijd beseffen dat bepaalde dingen vóór het trainen gaan. Werk kan prioriteit hebben. Eer heeft prioriteit. De juiste inzet heeft prioriteit. De hoogste prioriteit altijd: Mr. R zelf.

Radovan bezat 33 procent van de sportschool. Het zakelijke idee was briljant. Het hele jaar door 24/7 open. Zelfs op oudejaarsnacht had Mrado hier mannen voor de spiegel zien staan brullen. Drukte een paar extra kilo's op terwijl de rest van het land vuurwerk afstak en bubbeltjes dronk. Mrado trainde nooit op dat soort avonden. Hij moest zijn zaken regelen. Zijn eigen vaste tijden lagen tussen halftien en elf. De perfecte sportschool.

Gaf trouwens meerdere soorten baten. Rekruteringsbasis. Informatiemagneet. Trainingskamp. Mrado hield de krachtpatsers onder toezicht.

In de kleedkamer direct na de training – een van de beste momenten van Mrado's dag. Het lichaam nog warm van de training, nat haar. De stoom van de douches. De geur van doucheschuim en deodorantspray. De pijn in zijn spieren.

Ontspanning.

Hij trok zijn overhemd aan. Liet hem openhangen. Mrado's nek was te breed voor overhemdboorden. De definitie van een stierennek.

De training van vandaag: nadruk op rug, voorkant bovenbenen en biceps. Op een toestel rugspieren getraind. Langzame bewegingen met de spieren in de onderrug. Belangrijk om niet met de armen te trekken. Daarna back-ups. Training voor de rug, de onderkant. Daarna bovenbenen. Driehonderdvijftig kilo aan de stang. Hij lag op zijn rug, drukte omhoog. De hoek tussen onderbeen en voet mocht niet veranderen, zei men. Volgens Mrado: praatjes voor beginners – wie weet wat hij doet, strekt zich iets verder uit. Maximale transmissie. Concentratie. Bijna in je broek schijten.

Het laatste onderdeel: biceps. De spier der spieren. Mrado trainde alleen met losse gewichten.

Morgen nek, triceps en achterkant bovenbenen. Buikspieren elke dag. Die konden niet te veel krijgen.

Zijn notitieblok met aantekeningen van elke training lag bij de receptie. Mrado's doel was helder. Voor februari van 120 naar 130 kilo spier. Daarna van strategie veranderen. Droog trainen. Vet verbranden. Tegen de zomer: alleen maar spieren over. Strak, zonder onderhuids vet. Waanzinnig mooi.

Verder trainde hij ook op een andere plek, de fightclub Pancrease Gym. Een of twee keer per week. Zijn slechte geweten speelde op. Hij zou er vaker heen moeten. Spierkracht opbouwen is belangrijk. Maar de kracht moest ergens voor gebruikt worden. Mrado's werkgerief: angst. Hij kwam ver met postuur. Uiteindelijk kwam hij nog verder met wat hij bij Pancrease leerde: botten breken.

Hij bleef meestal nog twintig minuten in de kleedkamer zitten. Inhaleerde die speciale verstandhouding die er tussen grote gasten op een sportschool is. Ze zien elkaar, knikken begripvol, wisselen informatie uit over hun trainingsschema. Worden vrienden. En hier bovendien: Radovan-gunstelingen bij elkaar.

Gespreksonderwerpen à la de grote jongens: de nieuwe BMW 5-serie. Een vuurgevecht op Södermalm afgelopen weekend. Nieuwe methodes om triceps te trainen.

Twee mannen schrokten een halve kilo tonijn uit blik naar binnen. Een derde sloeg een grijs proteïnedrankje achterover. Nam happen van een powerbar. Het idee was de proteïnen direct na de training naar binnen te werken. De kapotgeslagen spiercellen opnieuw op te bouwen tot een nog groter formaat.

Een onbekend gezicht tussen de jongens, een nieuwe gast.

Mrado was groot. Die nieuwe gast: gigantisch.

Trotseerde het gebruikelijke ritueel: een paar keer komen, je gedeisd houden. De situatie inschatten. Bescheidenheid tonen. Respect tonen. Deze reusachtige vent zat midden tussen de jongens. Leek te denken dat hij een van hen was. Hij zei in elk geval nog niks.



Mrado trok zijn sokken aan. Wachtte. Die trok hij altijd als laatste aan. Wilde echt droge voeten hebben.

‘Ik heb een klus dit weekend als iemand zin heeft.’

‘Wat moet er gebeuren?’ vroeg Patrik. Zweed. Ex-skinhead die zijn kompanen had verlaten en nu al een jaar met Mrado samenwerkte. De nationalistische tatoeages waren uit de klauwen gelopen. Lastig te onderscheiden. Een groene brij.

‘Niks groots. ’k Heb alleen wat hulp nodig. Het bekende werk.’

‘Hoe kunnen we verdomme aan het werk gaan als we niet weten wat het is.’

‘Relax, Patrik. Je hoeft het niet in je broek te doen van opwinding. Ik zei toch het bekende werk.’

‘Oké, Mrado. Sorry, ik onderbrak je. Maar wat is het voor iets?’

‘Ik heb hulp nodig om wat in te zamelen, je kent het wel, mijn routes in de stad.’

Ratko, een landgenoot, Mrado’s vriend en wapendrager, trok een wenkbrauw op. ‘Inzamelen? Is het meer dan anders? Betalen ze niet elk weekend wat ze moeten betalen?’

‘De meesten wel. Maar niet allemaal. Je weet hoe het is. Misschien zijn er ook wat nieuwe cafés die ons willen hebben.’

Een van de weinige Arabieren in de sportschool, Mahmud, deed wax in zijn haar. ‘Sorry, Mrado, ik moet trainen weet je. Doe elke nacht een sessie extra.’

Mrado antwoordde: ‘Je traint te veel. Je weet wat Ratko altijd zegt. Er zijn twee dingen waardoor je schaaftwonden in je reet krijgt: te klein zijn in de bajes zodat je je moet laten naaien, en aan één stuk door pompen in de sportschool zodat je te veel in je broek schijft.’

Ratko schaterde: ‘Die klus, duurt dat de hele nacht?’

‘Het kan wel even duren, denk ik. Ben je erbij, Ratko? Patrik? Iemand anders? Ik heb alleen wat back-up nodig. Je weet wel, iemand die ervoor zorgt dat ik niet alleen lijk.’

Verder meldde zich niemand aan.

De nieuwe reus deed zijn mond open: ‘Als je zo fokking dun bent als jij, heb je een heel leger met extra mannen nodig.’

Stilte in de kleedkamer.

Twee alternatieven. Die reus dacht dat hij grappig was, probeerde een van hen te worden. Of de reus daagde hem uit. Zocht de confrontatie.

Mrado staaarde voor zich uit. Vertrok geen spier. Het geluid van de muziek in de trainingsruimte boven was goed te horen. Mrado: de man die een hele bodybuilderclub lam kon slaan.

‘Je bent een grote gozer. Deze mag je hebben. Maar hou je koest.’

‘En waarom? Mag je hier geen geintje maken?’

‘Hou je gewoon koest.’

Ratko probeerde de situatie te sussen. ‘Hé, rustig aan jij. Tuurlijk mag je een geintje maken maar...’

De reus onderbrak hem. ‘Fuck jezelf. Ik maak gebbetjes waar en wanneer ik wil.’

Grafstemming in de kleedkamer.

In ieders hoofd dezelfde gedachte: die nieuwe reus speelt Russische roulette.

In ieders kop dezelfde vraag: wilde hij op een brancard naar buiten gedragen worden?

Mrado stond op. Trok zijn jack aan. ‘Jongen, je kunt maar beter naar boven gaan om te doen waar je voor gekomen bent.’

Mrado liep de kleedkamer uit.

Geen problemen. Rustig en beheerst.

Twaalf minuten later. Boven in de sportzaal. De reus voor de spiegel. In elke hand een halter van 45 kilo. Zwaaide licht in het ritme. De aderen als wormen op zijn onderarmen. Biceps zo groot als voetballen. Arnold Schwarzenegger – je kunt gaan.

De vent drukte. Gromde. Kreunde.

Telde. Zes, zeven...

Het was halftwaalf ’s avonds. De sportschool praktisch leeg.

Mrado bij de receptie, schreef de training van vandaag in zijn blok.

... acht, negen, tien...

Patrik kwam naar boven. Praatte met Mrado. Hij zei tegen hem: ‘Ik bel je vrijdag over de klus. Ik doe gewoon mee. Is dat oké?’

‘Prima, Patrik. Je bent erbij. We hebben het er verder over als je belt.’

... elf, twaalf. Pauze. Een minuut rust. Maar de spieren niet samen laten trekken.

Mrado liep naar de reus toe. Ging naast hem staan. Staarde. Armen over elkaar.

De reus negeerde hem. Begon opnieuw te tellen. Hijgde.

Een, twee, drie...

Mrado tilde een halter van 25 kilo op. Bewoog hem twee keer op en neer in de maat met de reus. Zwaar voor net getrainde biceps.

... vier, vijf.

Liet de halter op de voet van de reus vallen.

Hij gilde als een mager speenvarken. Liet zijn halters vallen. Greep zijn voet vast. Hinkte op één been. Tranen in zijn ogen.

Mrado dacht: arme sukkel. Je had een stapje terug moeten doen en voor je dekking moeten zorgen.

Mrado haalde met volle kracht uit tegen het andere been van de man. Honderdvijftig kilo smakte tegen de grond. Mrado op hem. Onverwacht snel. Lette er goed op zijn rug naar het raam te houden. Haalde zijn pistool tevoorschijn. Smith & Wesson Sigma .38. Een klein pistool, maar volgens Mrado was het handig dat je het makkelijk onder een colbertje kon dragen zonder dat het zichtbaar was.

Buiten konden ze niet zien wat er gebeurde. Een pistool trekken – ongebruikelijk voor Mrado. Nog ongebruikelijker in de sportschool.

De loop in de mond van de reus gedrukt.

Mrado ontgrendelde het wapen. ‘Luister goed, jochie. Ik heet Mrado Slovovic. Dit is onze club. Zet hier nooit meer een voet over de drempel. Als je er tenminste nog eentje over hebt.’

De reus was net zo passé als een soapsterretje na drie maanden. Begreep dat hij had geblunderd.

Misschien voor het laatst.

Misschien was het nu afgelopen.

Mrado stond op. Hield het wapen laag. Op de reus gericht. Rug naar het raam. Belangrijk. De reus bleef op de vloer liggen. Mrado ging op zijn kapotte voet staan – 120 kilo Mrado op vers verbrijzelde tenen.

De reus kermde. Durfde zich niet los te wringen.

Mrado merkte op: zag hij daar een traan in de ooghoek van die kerel?

Hij zei: ‘Schandknaapje, ’t is tijd om naar huis te hinken.’

Doek.

*Jens Lapidus*

# Bloedlink



A.W. Bruna Uitgevers B.V., Utrecht

# 1

De smaak van metaal in zijn bek klopte niet. Zoals wanneer je je tanden hebt gepoetst en per ongeluk sinaasappelsap drinkt. Volslagen verwarring. Maar nu – eigenlijk – klopte het wel. Vermengd met schrik. Paniek. Doodsangst.

Een bosje. Mahmud op zijn knieën in het gras met zijn handen op zijn hoofd als zo'n fokking Vietcongnees in een oorlogsfilm. De grond nat, het vocht drong door zijn spijkerbroek heen. Negen uur misschien. De lucht was nog licht.

Om hem heen stonden vijf kills. Allemaal van het model levensgevaarlijk. Jongens die nergens voor terugdeinsden. Die hadden gezworen hun *gang* altijd te dekken. Die gangstertjes als Mahmud opraten bij het ontbijt. Elke dag.

Chara.

Kou in de lucht midden in de zomer. Toch rook hij zweet op zijn huid. Hoe was hij in deze kankerzooi terechtgekomen? Hij zou er toch op los leven? Eindelijk uit de bak – zo vrij als een vogel. Klaar om Zweden bij de kloten te grijpen en om te draaien. Toen kwam dit. Zou game over kunnen zijn. Nu echt. De hele-fucking-boel.

De revolver knarste tegen zijn tanden. Echode in zijn kop. Flashende lichtflitsen voor zijn ogen. Beelden van zijn leven. Herinneringen aan maatschappelijke zeikwijven, pseudobegrijpende sociaal werkers, verholen racistische klassenleraren. Per-Olov, zijn meester in de bovenbouw: 'Mahmud, zo doen we dat niet in Zweden, begrijp je dat?' En Mahmuds antwoord – in een andere situatie had hij gegrijnsd bij de herinnering: 'Lik m'n reet, zo doen we het in Alby.' Meer filmfragmenten: betonsmerissen die geen flikker begrepen van wat de gestoorde staatsopvoeding van het witte Zweden deed met gozers als hij. Papa's betraande ogen op mama's begrafenis. Al het geouwehoer met de kills op de sportschool. De eerste keer dat ie hem erin mocht hangen. Perfecte treffers met waterballonnen vanaf het balkon op hondenbaasjes beneden. Jatwerk in de stad. De kantine in de bak. Hij: een echte buitenwijker uit de programmatisch geplande flats, op weg naar boven als een gangster-de-luxe. Nu ineens op weg naar beneden. Weg.

Ondanks de blaffer in zijn bek probeerde hij de geloofsbelijdenis te fluisteren:

‘Asjhadoe anna la ilaaha ill-Allah.’

De vent die de pipa in zijn mond duwde, keek op hem neer.

‘Zei je wat?’

Mahmud durfde zijn hoofd niet te bewegen. Loerde naar boven. Kon natuurlijk niks zeggen. Was die vent dom of zo? Hun blikken kruisten elkaar. De gast leek het nog steeds niet te snappen. Mahmud kende hem wel. Daniel: bezig iemand te worden, maar nog niet een van de grote mannen. Vet 18-karaats gouden kruis om zijn nek – typisch Syrisch. Op dit moment was hij misschien de baas. Maar als zijn hersens van coke waren geweest, zou de opbrengst nauwelijks genoeg zijn geweest voor een pennywafel.

Uiteindelijk: Daniel begreep de situatie. Haalde de revolver eruit. Herhaalde: ‘Had je wat?’

‘Nee. Laat me gewoon gaan. Ik regel wat ik jullie schuldig ben. Ik zweer het. Kom op nou.’

‘Bek houden. Denk je dat je me af kunt leiden? Je wacht maar tot Gürhan wil praten.’

Weer die blaffer in zijn mond. Mahmud hield zich stil. Durfde niet eens aan de geloofsbelijdenis te denken. Hoewel hij niet gelovig was, wist hij dat hij dat wel zou moeten doen.

Bonkende gedachte: was het nu afgelopen met hem?

Het leek alsof het bos om ze heen draaide.

Hij probeerde niet te hyperventileren.

Fuck.

Fuck, fuck, fuck.

Een kwartier later. Daniel werd het zat. Bewoog onrustig, zag er ongeconcentreerd uit. De pipa knarste erger dan de ouwe metrowagens. Het gevoel alsof hij een honkbalknuppel in zijn bek had.

‘Jij denkt zeker dat je alles kunt flikken, hè?’

Mahmud kon niets zeggen.

‘Dacht je dat je van ons kon nakken of zo?’

Mahmud probeerde nee te zeggen. Het geluid kwam vanuit diep in zijn keel. Onduidelijk of Daniel het snapte.

De gozer zei: ‘Niemand nakt van ons. Dat is duidelijk.’

De kills verderop leken door te krijgen dat er geluld werd. Kwamen dichterbij. Vier stuks. Gürhan, de legendarische, levensgevaarlijke dealerconing. Tatoeages tot in zijn nek: ACAB en een marihuanablad. Op zijn ene onderarm: de Syrische adelaar met gespreide vleugels. Op zijn andere arm in zwarte gotische letters: BORN TO BE HATED. Vicepresident van de gang met dezelfde naam. De snelst opkomende liga van Stockholm-Zuid. Een van de gevaarlijkste mensen die Mahmud kende. Mythisch, explosief, gestoord. In Mahmuds wereld: hoe gestoord, hoe meer macht.

De drie andere kerels had Mahmud nooit eerder gezien, maar ze droegen allemaal dezelfde tatoeage als Gürhan: BORN TO BE HATED.

Gürhan gebaarde naar Daniel: haal die pipa eruit. De vicepresident pakte hem zelf, richtte hem op Mahmud. Een halve meter van hem af. ‘Luister goed. Het is heel simpel. Jij zorgt voor onze poet en houdt op met dat gezeik. Als jij niet vals was gaan spelen, hadden we dit niet hoeven doen. Capish?’

Mahmuds mond was droog. Hij probeerde te praten. Staarde Gürhan aan. ‘Ik betaal. Sorry voor het gedoe. Het was allemaal mijn fout.’ Hoorde de trilling in zijn eigen stem.

Gürhans antwoord: een vette oplawaai met de rug van zijn hand. Knal in zijn kop als een schot. Maar het was geen schot – duizend keer beter dan een schot. Toch: als Gürhan flipte was het echt afgelopen.

De nekspielen van de man rekten de gelobde structuur van het marihuana-blad op zijn huid uit. Hun blikken ontmoetten elkaar. Bleven hangen. Lang. Gürhan: enorm breed – breder dan Mahmud. En Mahmud was verre van mager. Gürhan: beruchte agressiviteitsbandiet, geweldsliefdesprofeet, gangster-atleet. Gürhan: meer littekens in zijn wenkbrauwen dan Mike Tyson. Mahmud dacht: als je iemands ziel in zijn ogen kan zien, dan heeft Gürhan er geen.

Het was stom geweest überhaupt iets te zeggen. Hij had zijn blik neer moeten slaan. Moeten buigen voor de vicepresident.

Gürhan brulde: ‘Fokking eikel. Eerst verneuk je de hele zooi en beland je in de lik. Dan neemt de skotoe de partij in beslag. We hebben het vonnis gelezen, weet je. We weten dat er meer dan tienduizend ampullen misten in de beslaglegging. Dat betekent dat je van ons hebt gejat. En nu, een halfjaar later, begin je moeilijk te doen als we de poet die je ons schuldig bent terug willen hebben. Probeer je de harde jongen uit te hangen alleen omdat je in de bak hebt gezeten? Je hebt godverdomme drieduizend pakken Winstrol van ons gejat. Van ons wordt niet gepikt. Heb je dat nou nog niet begrepen?’

Mahmud in paniek. Wist niet wat hij moest zeggen.

Zacht: ‘Het spijt me. Alsjeblieft. Het spijt me. Ik zal betalen.’

Gürhan aapte hem na met verdraaide stem. “Het spijt me. Het spijt me.” Doe niet zo *gaylish*. Denk je dat dat helpt? Waarom begon je met dat gezeik?’

Gürhan nam de revolver in beide handen. Klapte de loop open. De patronen vielen een voor een in zijn linkerhand. Mahmud merkte dat hij ontspande. Ze konden hem afranselen. Hem tot bloedens toe slaan. Maar zonder blaffer – dan waren ze niet van plan hem de pijp uit te jagen.

Een van de andere gasten draaide zich om naar Gürhan. Zei kort iets in het Turks. Mahmud begreep het niet: was dat de manier van die gast om een bevel te geven of zijn waardering uit te drukken?

Gürhan knikte. Richtte de pipa weer op Mahmud. ‘Oké. Het zit zo. Er zit nog één kogel in het magazijn. Ik ben aardig voor je. Normaal gesproken zou ik je meteen afgeknald hebben. Je weet toch, we kunnen van die sukkels als

jij niet tolereren. Losers die meteen stennis beginnen te schoppen zodra er iets misloopt. Je bent ons vet veel schuldig. Maar ik ben vanavond in een goed humeur. Ik draai dit rond en als je geluk hebt, is dat het lot. Dan laten we je gaan.’

Gürhan hield het magazijn omhoog tegen de avondlucht. Duidelijk zichtbaar: vijf lege gaten en één met een kogel erin. Hij draaide het magazijn rond. Het geluid klonk als de roterende schijf van een roulettetafel. Hij grijnsde breed. Richtte op Mahmuds slaap. Een tik toen de haan werd gespannen. Mahmud sloot zijn ogen. Begon de geloofsbelijdenis weer te fluisteren. Daarna raakte hij in paniek. De lichtflitsen voor zijn ogen kwamen terug. Zijn hart bonkte haast oorverdovend hard.

‘Eens kijken of je een geluksgozer bent.’

Een klikgeluid.

Er gebeurde niets.

ER GEBEURDE NIETS.

Hij deed zijn ogen weer open. Gürhan grinnikte. Daniel lachte. De andere jongens schaterden. Mahmud volgde hun blikken. Keek naar beneden.

Zijn knieën waren nat van de vochtige grond. En nog iets: langs de linkerpijp van zijn spijkerbroek. Een lange vlek.

Bulderlach. Hoongelach. Leedvermaak.

Gürhan gaf de pipa terug aan Daniel.

‘De volgende keer bown ik je in je sterretje. Meisje.’

Chaotische gevoelens. Hoop versus vermoedigheid. Vreugde versus haat. Oplichting – tegelijkertijd schaamte. Het ergste was nu voorbij. Hij zou blijven leven.

Met dit.

Doek.

\*

## **Mishandeling van vrouwen**

Het aantal gevallen van vrouwenmishandeling waarvan aangifte wordt gedaan bij de politie, is de afgelopen tien jaar met ongeveer 30% gestegen tot 24.100 aangiften per jaar, aldus de statistieken van de Raad voor Misdaadpreventie. Deze toename komt waarschijnlijk ten dele doordat er tegenwoordig vaker dan vroeger aangifte van mishandeling wordt gedaan en ten dele doordat het feitelijke geweld is toegenomen. Tegelijkertijd wordt een groot aantal gevallen van mishandeling niet gemeld. Volgens de schattingen in eerder onderzoek van de RvM wordt in slechts een op de vijf gevallen van mishandeling aangifte gedaan bij de politie.



In circa 72% van de aangiften is de dader een bekende van de vrouw. Vaak hebben de man en de vrouw een relatie of hebben ze een relatie gehad. In 21% van alle gevallen van mishandeling van vrouwen wordt na het politieonderzoek een aannemelijke verdachte gevonden en besluit de officier van justitie een aanklacht in te dienen, de zaak te seponeren (bijvoorbeeld als de verdachte jonger is dan 18 of het misdrijf onbeduidend is) of een schikking te treffen (boete en/of voorwaardelijke veroordeling).

Mishandeling van vrouwen en kinderen is een maatschappelijk probleem dat de afgelopen jaren relatief veel aandacht heeft gekregen. Dit zowel door nieuwe wetgeving (onder andere over bezoekverboden en schending van het recht op lichamelijke integriteit binnen relaties) als door andere maatregelen, bijvoorbeeld de oprichting van het Landelijk Vrouwencentrum en scholingsinitiatieven. Ook de aandacht van afzonderlijke organisaties is aanzienlijk toegenomen. Zo zijn er bijvoorbeeld in ongeveer de helft van de Zweedse gemeenten opvanghuizen voor vrouwen en meisjes opgericht. Ondanks het grote aantal activiteiten blijft het probleem bestaan – elk jaar worden duizenden vrouwen mishandeld en vernederd.

Raad voor Misdaadpreventie

## 2

Niklas was terug.

Hij woonde bij zijn moeder, Catharina. Probeerde af en toe te slapen, tussen de nachtmerries door – in die wereld: opgejaagd, geteisterd, gestraft. Maar net zo vaak hield hij zelf het wapen vast, of trapte hij weerloze mensen. Precies zoals het daarginds was geweest. In werkelijkheid.

De bank was te kort om op te slapen dus hij had de leren kussens op de vloer gelegd. Zijn voeten staken de kou in, maar dat was oké – beter dan in elkaar geklapt als een Leatherman op een driezitsbank te liggen – al was hij dat soort dingen gewend.

Niklas zag het licht onder de deur. Zijn moeder lag daar waarschijnlijk damesbladen te lezen – zoals ze altijd had gedaan. Biografieën, memoires en roddels. Een voortdurende belangstelling voor de mislukkingen van anderen. Ze leefde op nieuws over de waardeloze scheidingen, het alcoholisme en de affaires van tweederangs beroemdheden. Door hun trieste levens voelde ze zich misschien beter. Maar het was één grote leugen. Net als haar eigen leven.

's Ochtends bleef hij liggen. Hoorde hoe ze zich klaarmaakte om naar haar werk te gaan. Dacht aan hoe zijn leven in Zweden zou worden, het leven als burger. Wat zou hij hier eigenlijk gaan doen? Hij wist welk werk geschikt was: bewaker, lijfwacht, soldaat. Dat laatste zou niet gaan. De krijgsmacht zou een man met zijn achtergrond nooit in dienst nemen. Anderzijds: dat was wat hij kon.

Hij bleef zo veel mogelijk thuis. Keek tv en maakte omelet met aardappels en Zweedse faluworst. Echt eten – geen droogvoer, conserven of ravioli uit blik. Het eten in de zandbak had zijn gevoel voor echte worst haast verknald, maar nu kwam het terug. Een enkele keer kwam hij buiten de flat. Om hard te lopen, boodschappen te doen, dingen te regelen. Midden op de dag, weinig mensen buiten – hij rende uitzinnig hard. Wist de gedachten kwijt te raken.

Hij woonde in geleende tijd. Het was niet goed voor zijn moeder om hem bij zich in huis te hebben. Het was niet goed voor hem om bij haar in huis te zitten. Het was niet goed dat ze allebei wisten dat het niet goed was. Hij moest er iets aan doen. Een andere woonplek vinden. *Make a move*. Het moest goed komen.

Hij was immers terug – in het makkelijke, veilige Zweden. Waar alles te regelen valt met een beetje goede wil, doorzettingsvermogen, geld of contacten met de sociaal-democraten. Dat laatste had Niklas niet. Hij had daarentegen zijn wil – harder dan de bepantsering van een M1A2 Abrams pantserwagen. Zijn moeder noemde hem arrogant. Daar zat misschien wel wat in, daarginds was hij in elk geval cocky genoeg om het te rooien met gasten die je te grazen namen voor minder dan een komische verspreking in het Engels. En geld? Hij had geen vermogen om de rest van zijn leven mee voort te kunnen – maar genoeg voor nu.

Hij stond in de keuken na te denken. Het geheim van een goede omelet was hem onder een deksel te bakken. Dan stolde het ei aan de bovenkant sneller en kreeg je geen slijmerig, geleachtig eiwit bovenop terwijl de onderkant was aangebakken. Hij schepte blokjes aardappel, ui en stukjes worst op het ei. Kaas eroverheen. Wachtte tot die gesmolten was. De geur was geweldig. Zoveel beter dan al die *chow* die hij daar te eten kreeg, zelfs op Thanksgiving.

Zijn gedachten maakten trieste rondjes. Hij was terug – het voelde goed. Maar terug bij wat eigenlijk? Zijn moeder was aanwezig afwezig. Hij wist niet meer wie hij nog kende in Zweden. En hoe ging het eigenlijk met hemzelf? Als hij er nou echt bij stilstond. Verwarring/herkenning/angst. Er was niets veranderd. Behalve hij. En dat maakte hem doodsbang.

De eerste jaren dat hij weg was geweest, was hij elk jaar weleens thuis gekomen, vaak kreeg hij verlof rond kerst of Pasen. Maar nu was het meer dan drie jaar geleden. Irak was te intensief. Je kon niet zomaar naar huis. In die tijd had hij zijn moeder nauwelijks gesproken. Ook niets van zich laten horen aan anderen. Hij was wie hij was. Zonder dat iemand het wist. Maar aan de andere kant – had iemand dat ooit geweten?

De dag ging traag. Hij zat voor de televisie toen ze thuiskwam. Nog steeds vol van de omelet. Keek naar een documentaire over twee jongens die op ski's Antarctica zouden oversteken – het meest zinloze dat hij ooit had gezien. Twee prutsers die probeerden te fake-overleven – er was natuurlijk ook een filmteam mee, dat was duidelijk. Hoe redden die zich dan als het nu zo koud en verschrikkelijk was? Pathetische types die eigenlijk totaal geen verstand van overleven hadden. En nog minder van het leven.

Zijn moeder zag er veel ouder uit dan de laatste keer dat hij thuis was geweest. Afgepeigerd. Moe. Grijs geworden, leek het wel. Hij vroeg zich af hoeveel ze dronk. Hoe vaak ze zich 's nachts ongerust over hem had gemaakt nadat ze het nieuws had gezien. Hoe vaak ze Hem met hoofdletter H had gezien – de man die hun leven had verwoest. De laatste keer dat hij thuis was geweest, had ze beweerd dat ze elkaar niet meer zagen. Niklas geloofde dat ongeveer net zoveel als Muqtada al-Sadr geloofde dat de VS het beste met zijn volk voorhad. Maar nu zou dat allemaal afgelopen zijn.

In zekere zin was ze sterk. Voedde in haar eentje een lastige zoon op. Weigerde hulp vanuit de maatschappij. Weigerde op te geven en net als al haar vriendinnen in de wao te belanden. Ploeterde het leven door. Aan de andere kant had ze Hem in haar leven laten komen. Controle over haar laten krijgen. Haar laten vernederen. Slopen. Hoe konden ze zo verschillend zijn?

Ze zette een tas met eten op de grond. 'Hoi, hallo. Wat heb je vandaag zoal gedaan?'

Hij zag aan haar hoeveel pijn ze had. Dat had hij de eerste dag in Zweden al begrepen – haar rug wou niet meer. Toch bleef ze werken, halve dagen weliswaar, maar toch, waar was dat eigenlijk goed voor? Haar gezicht had nooit echt vreugde uitgestraald. De rimpels tussen haar ogen waren tegenwoordig diep, maar die hadden er altijd al gezeten. Gaven haar een constant zorgelijke uitdrukking. Ze liet haar wenkbrauwen als het ware zakken, trok ze samen, en haar ergste rimpels verdiepten zich haast een centimeter.

Hij bleef naar haar kijken. Roze vest – haar lievelingskleur. Strakke spijkerbroek. Om haar nek een ketting met een gouden hartje. Ze had een coupe soleil. Niklas vroeg zich af of ze dat nog steeds bij Sonja Östergrens Dameskapsalon liet doen. *Some things just never change*, zoals Collin altijd zei.

Eigenlijk was ze de liefste mens die er bestond. Te lief. Het was niet eerlijk. Catharina. Zijn moeder.

Van wie hij hield.

Die hij tegelijkertijd verachtte.

Daarom – omdat ze zo lief was.

Ze was te zwak.

Dat was niet goed.

Maar ze zouden het nooit over alles kunnen hebben.

Niklas zette de tas met eten in de keuken. Liep de woonkamer weer in.

'Ik ga gauw verhuizen, mama. Ik ga een contract kopen.'

Daar had je die rimpels weer. Als barsten in een weg door de woestijn.

'Maar Niklas, is dat niet illegaal?'

'Nee hoor, dat is het niet. Het is illegaal om huurcontracten te verkopen, maar niet om ze te kopen. Het gaat zeker goed. Ik heb geld en niemand zal me bedonderen. Dat garandeer ik je.'

Catharina mompelde iets ten antwoord. Liep de keuken in. Begon het eten klaar te maken.

De slapeloosheid maakte hem kapot. Zelfs tijdens de ergste nachten daar, als de granaten meer herrie maakten dan wanneer je midden in de woonkamer vuurwerk zou afsteken, sliep hij niet zo belazerd als nu. Oorbeschermers waren dan een zegen. De cd-speler een redding. Nu hielp er niks.

Hij keek naar de streep licht onder de deur van zijn moeder. Om halféén deed ze het licht uit. Om de een of andere reden wist hij nu al dat hij niet zou kunnen

slapen. Draaide zich keer op keer om. Elke keer gleed het laken verder naar de ene kant van de kussens van de bank. Verkreukelde. Verknalde de mogelijkheid om te slapen.

Hij dacht na over zijn aankopen van afgelopen week. Zonder wapen was hij niet veilig. Nu voelde hij zich rustiger. Op dit moment had hij alles geregeld wat hij nodig had. Zijn gedachten stroomden verder. Hij overwoog mogelijkheden voor werk. Hoeveel van zijn cv zou hij laten zien? Hij lachte bijna hardop in het donker: gedetailleerde kennis van meer dan veertig wapentypes werd in Zweden waarschijnlijk niet zo gewaardeerd.

Hij dacht aan Hem. Hij moest weg uit de flat, uit de huurwoning. Het bezorgde hem slechte vibes. Vervelende herinneringen. Gevaarlijke nabijheid.

Niklas was van plan nu volgens zijn eigen filosofie te leven. Een gedachte-tempel waaraan hij de afgelopen jaren zorgvuldig had gebouwd. Ethische regels waren alleen van belang voor jezelf. Als je ze kwijt kon raken, was je vrij. Daarginds in de *sandpit* viel dat soort dingen weg. De moraal kromp er tot een schaaftond die na een paar weken vanzelf verdween. Hij was vrij – vrij om zijn leven aan te pakken zoals het hem het beste uitkwam.

Hij dacht aan de andere mannen. Collin, Alex, de anderen. Ze wisten waar hij het over had. In een oorlog wordt de mens bewust van zichzelf. Jij bent de enige die telt. Regels zijn er voor de anderen.

De volgende dag approachte hij een zwarte makelaar. De stem van die gast klonk louche aan de telefoon. Vast een smerig type. Niklas had het nummer gekregen van een oude klasgenoot, Benjamin.

Eerst moest hij een bericht achterlaten op het antwoordapparaat van die vent. Vier uur later werd hij teruggebeld vanaf een afgeschermd nummer.

‘Hallo, ik ben makelaar. Ik begreep van je bericht dat je graag naar een object zou willen kijken. Klopt dat?’

Niklas dacht: sommige mensen leven goed van de crisissituaties van anderen. Die vent was een rat. Vermeed de woorden flat, contract of zwart – wist dat hij dingen geen dingen moest noemen die tegen hem gebruikt konden worden.

De zwarte makelaar instrueerde hem: ik bel jou, jij belt mij nooit.

Ze spraken af voor de volgende dag.

Hij stapte de McDonald’s binnen. Gruwelijk moe, maar klaar voor de makelaar. De plek zag eruit zoals hij zich hem herinnerde. Ongemakkelijke metalen stoelen, kersenhoutkleurige lambrisering, kunststof vloer. Klassieke McDonald’s-geur: een mengeling van rans en hamburgervlees. Ronald McDonald’s-collectebussen bij de kassa’s, reclame voor een Happy Meal op de papieren placemats op de dienbladen, jonge donzige gastjes en donkere meisjes achter de kassa’s.

Het verschil met de laatste keer dat hij hier at: het gezondheidsfascisme. Miniworteltjes in plaats van patat, volkorenbrood bij de hamburgers in plaats van

traditioneel wit, Caesarsalade in plaats van een extra cheeseburger. Wat deden mensen moeilijk. Als ze niet genoeg bewogen om normaal eten te kunnen verbranden, moesten ze goed nadenken voor ze hier überhaupt naar binnen gingen. Niklas bestelde mineraalwater.

Er kwam een man naar zijn tafeltje. Gekleed in een lange jas die bijna over de grond sleepte, daaronder een grijs pak en een wit overhemd. Geen stropdas. Achterovergekamd haar en lege ogen. Een glimlach zo breed dat zijn hoofd bijna in twee stukken uiteenviel.

Dat moest de makelaar zijn.

De man reikte hem de hand. ‘Hallo, je ritselaar hier.’

Niklas knikte naar hem. Betekenis: jij bent misschien de ritselaar die ik nodig heb – maar dat betekent niet dat ik ga kontlikken.

De makelaar zag er verbaasd uit. Aarzelde een seconde. Ging daarna zitten.

Niklas kwam meteen ter zake: ‘Wat heb je voor me en hoe gaat het in zijn werk?’

De zwarte makelaar boog zich naar hem toe. ‘Nou, je windt er geen doekjes om. Wil je niet iets eten?’

‘Nee, nu niet. Vertel me liever wat je hebt en hoe het in zijn werk gaat.’

‘Zoals je wilt. Ik heb objecten waar je maar wilt. Ik kan iets versieren in Zuid, Noord, op Östermalm, op Kungsholmen. Ik kan zelfs iets versieren op het koninklijke Drottningholm als je zou willen. Maar zo zie je er niet uit.’ De makelaar lachte om zijn eigen grap.

Niklas zei niets.

‘Maar vergeet niet, als je ooit met praatjes aan komt zetten dat we elkaar hier hebben gezien en besproken hebben wat we gaan bespreken, dan is dit nooit gebeurd. Op dit moment zit ik met een paar collega’s te vergaderen, dat je het weet.’

Niklas hoorde noch begreep waar de makelaar het over had.

‘Nou, ik heb me goed ingedekt tegen mensen die gaan lopen klooiën. Dan weet je dat. Doen zich vervelende dingen voor, dan heb ik mensen die getuigen dat ik op dit moment op een andere plaats bezig was met andere dingen.’

‘Oké. Fijn voor je. Maar je hebt geen antwoord gegeven op mijn vraag.’

De vent glimlachte weer. Stak van wal. Praatte snel en onduidelijk. Niklas moest hem meerdere keren vragen het te herhalen. Het zelfverzekerde stijltje van de man paste niet bij zijn manier van praten. Hij vertelde tot in detail over de objecten: in alle wijken van de binnenstad. Samenwerking met huisbazen van luxe appartementen, gezinswoningen, volkshuisvesting. Herenhuizen in de binnenstad, tweekamerappartementen in Södermalm of eenkamerwoningen in de buitenwijken. Volgens hem: betrouwbare, schappelijk geprijsde objecten.

Niklas wist al wat hij wilde hebben. Een tweekamerwoning even buiten de binnenstad. Het liefst in de buurt van zijn moeder.

De makelaar legde de werkwijze uit. De voorbereidingen. Het tijdschema.

Het proces. De vent zag eruit alsof hij het allemaal maar een leuk spelletje vond.

‘Eerst schrijven we je een paar maanden in voor een flat ver weg waar maar een korte wachtlijst voor is. Alles ziet er in de papieren uit zoals het hoort. Dat wordt dan het adres waar je officieel staat ingeschreven en omdat er een korte wachtlijst was voor die flat, vraagt niemand zich af hoe je eraan gekomen bent. Ik onderhoud de contacten met de huurbaas. Na een paar maanden ruilen we deze flat voor de woning waarvoor je het huurrecht gaat kopen. Op die manier is de ruil helemaal clean. Daarna moet degene die zijn contract verkoopt, minstens twee maanden blijven wonen in de woning waarmee we hebben geruild, in jouw fictieve flat dus. Alles draait om geloofwaardigheid in mijn branche, dat begrijp je vast wel.’

Probleem. Het was niet goed genoeg – Niklas moest deze week al een eigen dak boven zijn hoofd hebben. Hij moest weg uit de flat van zijn moeder. Snel.

De makelaar grijsde. ‘Oké, ik geloof dat ik je probleem begrijp. Ben je er uitgezet door je vriendin of zo? Verscheurde kleren? Gecrashte stereo? ’t Is vaak een beetje *high chaparral* als ze boos zijn.’

Niklas liet hem niet los met zijn blik. Staarde twee seconden te lang om het volgens de sociale code uit te kunnen leggen als een grap.

De makelaar begreep het uiteindelijk – dit was niet de situatie om de lolbroek uit te hangen. Hij zei: ‘*Whatever*. Ik kan je toch helpen. We regelen een onderhuurcontract voor de drie maanden die je moet wachten. Is dat oké? Ik kan je volgende week al in een leuk tweekamerflatje van vijftig vierkante meter in Aspudden zetten als je wilt. Maar dat kost natuurlijk wel wat extra. Wat zeg je ervan?’

Hij wilde het nog sneller geregeld hebben. ‘Als ik nog iets meer betaal, is die flat dan sneller te regelen?’

‘Nog sneller? Je komt wel echt op het laatste moment moet ik zeggen. Maar ja hoor, je kunt hem overmorgen al krijgen.’

Niklas glimlachte inwendig. Dat klonk goed. Hij moest weg.

Beter dan verwacht zelfs.

Zo snel kunnen verdwijnen.

### 3

Zuid had misschien niet de meeste incidentenrapporten per hoofd van de bevolking – maar wel altijd het grootste percentage ernstige incidenten. De binnenstad had er de meeste in absolute getallen, dat wist iedereen, maar dat kwam doordat het geteisem uit de zuidelijke buitenwijken de stad introk en daar een heleboel rottigheid uithaalde. Jatte, mobieltjes rolde, bedreigde, vocht in kroegen.

Thomas dacht: Zuid – de heftige getto's die de politici links lieten liggen. Fittja, Alby, Tumba, Norsborg, Skärholmen. Van de noordelijke ellende kende iedereen de namen: Rinkeby en Tensta. Diversiteitssubsidies en culturele verenigingen. Concentratie van steunactiviteiten. Regen van projectgelden. Invasie van integratie-instituten. Maar in Zuid regeerden de bendes echt. Irakezen, Koerden, Chilenen, Albanezen. Bandidos, Fucked For Life, Born to be hated. Je kon de problemen urenlang op blijven dreunen. Hoogste in Zweden: aantal vuurwapens, percentage jongens dat weigerde met agenten te praten, aantal gemelde pogingen tot afpersing. De criminelen organiseerden zich, kopieerden de hiërarchie van motorclubs, bouwden hun eigen bikkelharte gangs. Jonge buitenwijkkills volgden het platgetreden spoor van de oudere bankrovers/drugsdealers/geweldenaars. Een uitgezet parcours. Naar een rotleven. Je kon oneindig veel feiten opsommen. In Thomas' ogen maakte het geen flikker uit welk etiket je die apen en losers opplakte, het was allemaal uitschot.

Hij kende alle theorieën waar die maatschappelijk werkstertjes en jeugdpsychologen over kwekten. Maar wat wilden ze eigenlijk met al die cognitieve, dynamische, behaviouristische, bla-bla-istische hypothesen? Er waren toch geen methodes die hielpen. Niemand kon ze in de hand houden. Ze verspreidden zich. Vermenigvuldigden zich. Verdeelden zich. Namen de boel over. Ooit had hij misschien ook geloofd dat het te stoppen was. Maar dat was lang geleden.

Vroeger was het beter. Een cliché. Maar zoals Lloyd Cole zingt: de reden dat het een cliché is, is dat het waar is.

Weer een nacht in de surveillancewagen. Thomas reed rustig. Liet zijn handen op het stuur rusten. Wist dat hij thuis een heleboel gezeik over zich heen zou



krijgen omdat hij de hele week nachtdienst draaide. Hij had de onregelmatigheidstoeslag eigenlijk niet eens nodig – al zei hij dat wel tegen Åsa. Het gewone loon van een hoofdagent bedroeg nog geen tien procent van de waarde van de drugs die hij op een doorsnee avond in beslag nam. Het was een aanfluiting. Een belediging. Een rochel in de smoel van alle fatsoenlijke kerels die wisten wat er eigenlijk gedaan moest worden. Het was niet meer dan rechtvaardig om een beetje terug te pakken.

Ze waren met vijf, zes mannen die deze ritten om beurten met zijn tweeën deden. Ze reden rond in de wijken rond Skärholmen, Sättra, Bredäng. Vervloekten de ontwikkelingen. Skipten politiek correcte bullshit en zogenaamd begripvol communistengeouwehoer. Ze wisten allemaal waar het om ging – breek ze of crepeer zelf.

Thomas' collega van vanavond, Jörgen Ljunggren, zat op de passagiersstoel. Om een uur of twee wisselden ze meestal van plaats.

Thomas probeerde te rekenen. Hoeveel keer hij en Ljunggren zo onder de langzaam donker wordende zomeravondlucht rond hadden gezoefd. Zonder meer te praten dan nodig was. Ljunggren met zijn papieren bekertje koffie, veel te lang – tot de koffie koud geworden was en hij gejaagd naar de dichtstbijzijnde kiosk ging om bij te tanken. Thomas vaak ergens anders met zijn gedachten. Meestal bij de auto thuis: de zinkbehandeling van de nieuwste originele details, onderdelen voor het differentieel in de achteras, de nieuwe toerenteller. Een eigen project om naar uit te kijken. Anders keek hij uit naar de schietbaan. Hij had net een nieuw pistool gekocht – een Strayer Voigt Infinity, aangepast aan zijn wensen. In sommige opzichten was Thomas een geluksvogel, hij had meer dan één thuis. Op de eerste plaats kwam de surveillancewagen met de mannen. Dan zijn eigen auto thuis. Dan de schietvereniging. En daarna, misschien, thuis-thuis – het huis in Tallkrogen.

Jörgen Ljunggren paste goed bij Thomas – het was lekker als mensen niet te veel lulden. Er kwam toch meestal onzin uit. Dus waren ze stil. Wierpen elkaar soms blikken van verstandhouding toe, knikten of wisselden korte zinnen. Dat was genoeg. Zo voelden ze zich lekker. Ze deelden een begrip. Een manier om naar de wereld te kijken. Geen gecompliceerde shit: ze waren hier om de bagger op te ruimen die de straten van Stockholm overstroomde.

Ljunggren was een goeie. Iemand om naast je te hebben als de gemoederen hoog opliepen.

Thomas was ontspannen.

De politieradio spoot commando's. De politie van Stockholm werkte met twee frequenties in plaats van een: het 80-systeem voor Centrum/Zuid/West en het 70-systeem voor de rest. Dat was tekenend voor de hele organisatie. Inefficiënt was nog zacht uitgedrukt – twee systemen in plaats van een. Ze kwamen maar niet tot het besef dat er een nieuwe tijd voor de deur stond. Je kon niet meer op de oude voet voortgaan. Hij dacht het steeds weer: het schorem

organiseerde zich in heel andere structuren dan vroeger. Het waren niet alleen meer een stelletje Joego's en uitgeputte Finnetjes die tekeergingen. Het uitschot was gemoderniseerd. Professioneel, internationaal, multicrimineel. Dat vereiste nieuwe middelen. Sneller. Slimmer. Grover. En zodra iemand iets wilde doen, begonnen de media over de nieuwe wetten te zeiken alsof die er waren om mensen te benadelen.

De radio knetterde. Iemand had hulp nodig bij een winkeldief in een avondwinkel in Sättra.

Ze keken elkaar aan. Grijnsden. Echt niet dat ze zulke kutklusjes op zich namen – dat moest een groen agentje maar doen. Ze vertikten het te antwoorden. Reden verder.

Kwamen in de buurt van Skärholmen.

Thomas schakelde in zijn twee, remde af. 'We denken erover om weer weg te gaan met kerst.'

Ljunggren knikte. 'Goed idee. Waar willen jullie heen?'

'Weet ik niet. De vrouw wil de warmte opzoeken. Vorig jaar zijn we naar Sicilië geweest. Taormina. Helemaal geweldig.'

'Ik weet het. De drie maanden erna had je het nergens anders over.'

Lachpauze.

Thomas sloeg af naar de Storholmsschool, even buiten het centrum van Skärholmen. Altijd de moeite waard om een kijkje te nemen op het schoolplein. De hangjongeren peerden hem 's avonds vaak hierheen – om op de rugleuning van de bankjes te gaan zitten, jonko's te smoken en van hun korte leventjes te genieten.

Vette ironie: dezelfde jongeren die hun dagen verspijbelden, zwermden nu over het schoolplein – om hun hersens kapot te roken. Het was hun eigen schuld als ze over vijf jaar nog steeds zonder werk op dezelfde bankjes zaten. Klaagden dat het de fout van de maatschappij was. Ze begonnen met zwaarder spul: illegaal gestookte drank, hasj, amfetamine. Of erger: horse. Het effect was altijd raak. Ze werden ziek, gedeprimeerd, gingen naar de klote. Uitkering en maatschappelijk werk. Kleinschalig gedeal en inbraken in rijtjeshuizen. Hun ouders hadden het aan zichzelf te wijten – ze hadden hun verantwoordelijkheid lang geleden al moeten nemen. De politie had het aan zichzelf te wijten – je moest ze meteen aanpakken. De samenleving had het aan zichzelf te wijten – als je zoveel tuig op één plek liet wonen, vroeg je om problemen.

De verlichting van de school was van verre te zien. Het schoolgebouw van grijs beton lag als een reusachtige legosteen in het donker achter het schoolplein.

Ze parkeerden de auto. Stapten uit.

Ljunggren pakte de witte wapenstok. Volkomen onnodig – maar terecht. De dunne, uitschuifbare wapenstok volstond niet altijd.

Het schoolplein leek leeg.

‘Maria wil altijd van die ontzettend culturele dingen doen. Naar Florence, Kopenhagen, Parijs, weet ik het. Er is daar niet eens wat leuks om naar te kijken.’

‘Je kunt toch naar de Mona Lisa kijken?’

Weer lachen.

‘Nou, ’t is maar wat je lekker vindt.’

Thomas dacht: Ljunggren zou minder moeten schelden en zijn vrouw meer moeten laten merken wie er de baas was.

Hij zei: ‘Ze lijkt me prachtig.’

‘Wie bedoel je, m’n vrouw of Mona Lisa?’

Meer gelach.

Voor één keer was het schoolplein leeg. Behalve onder een van de baskets. Daar stond een rode Opel geparkeerd.

Thomas deed zijn Maglite aan. Hield hem ter hoogte van zijn hoofd. Scheen op het nummerbord: OYU 623.

Hij zei: ‘Dat is de auto van Kent Magnusson, die hoef ik niet eens na te trekken. Hebben we hem samen al een keer gepakt?’

Ljunggren hing zijn wapenstok terug aan zijn riem. ‘Wat zijn dat voor grappen. We hebben hem minstens tien keer gepakt. Begin je soms seniel te worden?’

Thomas zei niets. Ze liepen naar de auto. Er kwam een zwak schijnsel uit. Op de voorbank bewoog iemand. Thomas boog voorover. Klopte op de autoruit. Het werd donker binnen.

Een stem. ‘Rot op!’

Thomas schraapte zijn keel. ‘We gaan niet weg. Ben jij dat, Magnusson? De politie hier.’

Ze hoorden zijn stem vanuit de auto. ‘Godverdomme zeg. Ik heb niks vanavond. Ik ben zo zuiver als wodka.’

‘Oké, Kent, niets aan de hand. Maar kom toch even naar buiten, dan kunnen we praten.’

Onduidelijk gevloek bij wijze van antwoord.

Thomas klopte weer, ditmaal op het dak. Iets harder.

Het portier ging open – stank uit de auto: rook, bier, pis.

Thomas en Ljunggren stonden wijdbeens. Wachttten.

Kent Magnusson kwam naar buiten. Ongeschoren, klitterig haar, gore tanden, herpeswondjes rond zijn mond. Oude spijkerbroek die halfstok hing – de vent moest hem minstens een halve meter optrekken om niet te hoeven strompelen. Een T-shirt met reclame voor het Waterfestival van Stockholm dat honderd jaar oud moest zijn. Een openhangend geruit houthakkershemd over zijn T-shirt.

Een junkie ten voeten uit. Nog afgeleefder dan de vorige keer dat Thomas hem zag.

Hij scheen hem in zijn ogen.

‘Ha Kent. Hoe high ben je?’

Kent mompelde: ‘Nee, nee, helemaal niet. Ben aan het afkicken.’

Zijn ogen zagen er nog helder uit ook. Pupillen een normaal formaat – trokken samen toen het licht van de zaklamp erin scheen.

‘Tjonge, wat ben jij aan afkicken, zeg. Wat heb je bij je?’

‘Echt waar, man. Ik heb niks bij me. ’k Probeer te stoppen. Zeker weten.’

Ljunggren raakte geïrriteerd. ‘Lul niet, Kent. Pak gewoon wat je hebt, dan handelen we dit soepeltjes af. Geen gedoe, gezeur en slechte leugens. Ik ben godsgruwelijk moe vanavond. Speciaal van waardeloze leugens. Misschien kunnen we een beetje coulant zijn, als je begrijpt wat ik bedoel.’

Thomas dacht: vreemd toch met die Ljunggren, met criminelen ouwehoert hij meer dan op een hele avond in de surveillancewagen.

Kent trok een grimas. Leek af te wegen.

‘Echt, joh, ik heb niks.’

De junk maakte het zichzelf niet makkelijk. Thomas zei: ‘Kent, we gaan je auto doorzoeken. Dat je het weet.’

Kent trok een nog erger grimas. ‘Jezus man, jullie mogen mijn auto niet zonder toestemming doorzoeken. Jullie hebben geen spul of niks gezien. Jullie hebben het recht niet om in mijn auto te gaan snuffelen, dat weten jullie best.’

‘Dat weten we best, en daar hebben we schijt aan. Dat weet je best.’

Thomas keek Ljunggren aan. Ze knikten naar elkaar. Geen probleem om achteraf in het rapport te schrijven dat ze Kentje ergens mee zagen rommelen toen ze het portier opendeden. Of dat ze gezien hadden dat hij stoned was. Of wat dan ook – ze hadden altijd wel een goede reden. Niks aan de hand. Stockholm schoonvegen was belangrijker dan de protesten van een drenzerige junk.

Ljunggren kroop de auto in en begon te zoeken. Thomas ging een eindje verderop staan met de junk. Hield hem in de smiezen.

Kent briepte: ‘Waar zijn jullie verdomme mee bezig? Dit mogen jullie helemaal niet. Dat weten jullie toch.’

Thomas bleef rustig. Dit was niets om je over op te winden. ‘Effe dimmen,’ zei hij alleen.

De junk siste iets. Misschien: ‘Vuile smerissen.’

Thomas kon kerels als hij niet uitstaan. ‘Wat zei je?’

Kentje bleef mompelen. Het was één ding dat die gast zeurde en tegenstribbelde. Maar hij noemde ze geen vuile smerissen.

‘Ik vroeg wat je zei.’

Kent draaide zich naar hem om. ‘Vuile smerissen.’

Thomas gaf hem een trap, hard in zijn knieholte. Hij zakte als een lucifertorentje in elkaar.

Ljunggren stak zijn hoofd uit de auto. ‘Alles oké?’

Thomas draaide Kent om. Buik tegen de grond, armen op zijn rug. Deed de handboeien om. Zette één voet op zijn rug. Riep naar Ljunggren: ‘Ja hoor, alles cool.’

Daarna richtte hij zich tot de junk.

‘Schoft.’

Kentje lag stil.

‘Kom op hé, kun je de boeien niet wat lossen doen. Het doet hartstikke pijn.’

Nu was het blijkbaar het goeie moment om te mokken.

Na vijf minuten riep Ljunggren. En ja hoor, hij had twee sealtjes met hasj in de auto gevonden. Niet onverwacht. Ljunggren gaf de zakjes aan Thomas. Hij controleerde ze – een tientje en een met een gram of veertig.

Thomas trok Kents hoofd omhoog.

‘En wat heb je nu te zeggen?’

De stem van de junk nu in een hoger register. Klonk als Vanheden uit de Jönssonligan-films. ‘Kom op agent, iemand anders moet het daar hebben neergelegd. Ik wist niet dat het in de auto lag. Zeg, waar heeft hij het eigenlijk gevonden? Kunnen jullie me niet een beetje matsen?’

Geen probleem. Vijftig gram hasj was niet veel in dit verband. Voor deze keer zouden ze het door de vingers zien. Thomas zei: ‘Vooruit.’

Hij pakte de sealtjes. Stopte ze in zijn eigen binnenzak.

‘Maar je liegt nooit meer tegen me. Begrepen?’

‘Nee. Nooit meer. Hartstikke bedankt. Jezus, wat tof van jullie. Echt super. Jullie zijn oké, weet je.’

‘Zo hoeft het nou ook weer niet. Hou gewoon op met liegen. Gedraag je als een man.’

Twee minuten later. Kentje krabbelde overeind.

Thomas en Ljunggren liepen terug naar de surveillancewagen.

Ljunggren keek Thomas aan. ‘Heb je het spul weggeflinkerd?’

Thomas knikte.

Kentje ging weer in de Opel zitten. Startte. Zette de stereo vol open. Ulf Lundell: ‘Olala, ik wil jou.’ De junk was net ontsnapt aan een maand in de bak – ondanks het hasjverlies was hij zo blij als een kind op pakjesavond.

Terug in de surveillancewagen. Thomas trok zijn handschoenen uit. Ljunggren wilde naar een open koffietent om zijn beker bij te vullen.

Oproep op de radio: ‘Gebied twee, is er iemand die een bewusteloze man in Axelsberg kan nemen? Ernstig gewond. Waarschijnlijk onder invloed. Hij ligt in een kelder aan de Gösta Ekmansväg 10. Over.’

Echt zo’n smerig klusje. Stilte. Ze reden verder over de weg.

Niemand anders beantwoordde de oproep. Wat een rotpech.

De radio weer: ‘We krijgen geen antwoord voor de Gösta Ekmansväg. Iemand moet erheen. Over.’

Twee toffe hoofdagenten als Thomas en Ljunggren zouden vanavond toch verdorie niet nog meer kutklusjes hoeven opknappen. ’t Was al erg genoeg dat Ljunggren rond had moeten kruipen in die ranzige auto van die vieze junk. Ze hielden hun bek. Tuften verder.

De radio verordonneerde: 'Oké. Er is niemand die de Gösta Ekmansväg neemt. Dan wordt het wagen 2930, André en Ljunggren. Begrepen? Over.'

Ljunggren keek Thomas aan. 'Typisch.'

Niets aan te doen. Thomas drukte het knopje van de microfoon in, 'Ja, begrepen. Wij nemen het. Heb je meer info? Het was een zuiplap, toch? Denk je dat er nog wat drank voor ons over is? Over.'

De radiostem was van een van de saaie meiden. Een zuur wijf volgens Thomas. Je kon geen geintjes met haar maken zoals met de meeste andere radio-meiden.

'Hou op met die onzin, André. Ga erheen. Ik kom bij jullie terug als we meer weten. Over en sluiten.'

Een paar minuten later zaten ze in de auto voor de Gösta Ekmansväg 10. Ljunggren zanikte dat hij nog geen koffie had gehad.

Mensen stonden in een rij voor de buitendeur van het gebouw alsof het een soort show was. Veel mensen – het gebouw had acht verdiepingen. De lucht begon lichter te worden.

Ze stapten uit.

Thomas voorop. De buitendeur door. Ljunggren dreef de mensen uit elkaar. Thomas hoorde nog dat hij zei: 'Beste mensen, ik geloof niet dat hier iets bijzonders voor jullie te zien is.'

Binnen: het gebouw zag er ontzettend jaren zestig uit. De vloer van een soort betonplaten. De liftdeur leek afkomstig uit een *Star Trek*-ruimteschip. Vanuit de kleine entree leidde een deur naar de tuin en een trap naar beneden. Een metalen trapeleuning langs de trap naar de eerste verdieping. Hij zag bovenaan wat mensen staan. Een vrouw op sloffen in een ochtendjas, een man met een bril in een trainingspak, een jongere jongen die hun zoon wel zou zijn.

De vrouw wees naar beneden.

'Wat fijn dat u er bent. Hij ligt beneden.'

Thomas antwoordde: 'Het is beter dat jullie weer naar binnen gaan. Dit handelen wij wel af. Ik kom later langs om met jullie te praten.'

Ze leek gerustgesteld omdat ze haar burgerplicht had gedaan. Misschien had zij 112 wel gebeld.

Thomas liep naar beneden. De trap was smal. Een papiertje op het luik van de storkoker geplakt: **HELP ONZE VUILNISMANNEN – SLUIT DE ZAK!**

Hij dacht weer aan zijn auto. Dit weekend zou hij misschien een nieuw motorje voor de elektrische ramen kopen.

Hij bestudeerde het slot van de kelderdeur. Een Assa Abloy van begin jaren negentig. Hij zou een looper moeten hebben die paste, anders moest hij dat gezin van de eerste verdieping vragen.

Een paar seconden: de looper ratelde. Het slot klikte. Het was donker binnen. Hij deed de Maglite aan. Zocht met zijn rechterhand naar het lichtknopje.

Bloed op de vloer, op de tralies van de kelderboxen, op de spullen in de opslagruimtes.

Hij trok zijn handschoenen aan.

Bekeek het lichaam. Een man. Vieze kleren, inmiddels ook ontzettend bloederige kleren. Overhemd met korte mouwen en een ribbroek. Onder het braaksel. Bergschoenen met losse veters aan zijn voeten. Rare knik in zijn arm. Thomas dacht: nog een Kentje.

Het bovenlichaam lag voorovergebogen. Gezicht tegen de vloer.

Thomas zei: ‘Hallo, hoor je mij?’

Geen reactie.

Hij tilde de arm op. Die voelde zwaar. Nog steeds geen reactie.

Trok zijn handschoen uit. Voelde de pols – morsdood.

Hij tilde het hoofd op. Het gezicht was volkomen verwoest – onherkenbaar stukgeslagen. De neus leek niet meer te bestaan. De ogen waren zo gezwollen dat ze niet meer zichtbaar waren. De lippen leken meer op spaghetti met gehaktsaus dan op een mond.

Maar er was iets vreemds. De wangen leken ingevallen. Hij stopte twee vingers in de mond, tastte rond. Zacht als een babyverhemelte – de dode had geen tanden. Dit was overduidelijk geen zuiplap die op eigen kracht buiten bewustzijn was geraakt – dit was een moord.

Thomas maakte zich niet druk.

Overwoog een stabiele zijligging maar liet hem zo liggen. Liet de pogingen om zijn leven te redden zitten. Het had toch geen zin meer.

Hij volgde het protocol. Alarmeerde de regionale communicatiecentrale. Bracht de walkietalkie naar zijn mond, sprak zacht om niet het hele gebouw op de kast te krijgen. ‘Ik heb hier een moord. Flink gruwelijk. Gösta Ekmansväg 10. Over.’

‘Begrepen. Heb je meer wagens nodig? Over.’

‘Ja, stuur er minstens vijf. Over.’

Hij hoorde de oproep naar iedereen in Zuid.

De radio kwam terug. ‘Heb je een piketman nodig? Over.’

‘Ja, dat denk ik wel. Wie is dat vanavond? Hansson? Over.’

‘Klopt. We sturen hem. Ambulance? Over.’

‘Graag. En stuur flink wat keukenpapier mee. Er moet hier schoongemaakt worden. Over en sluiten.’

Volgende stap volgens het protocol. Hij sprak Ljunggren via de radio. Vroeg hem de boel af te zetten, de omstanders om legitimatie te vragen, adresgegevens en telefoonnummers op te nemen voor eventuele getuigenverklaringen. Daarna moest hij de mensen laten wachten tot de andere surveillancewagens kwamen met agenten die de gebruikelijke controlevragen konden stellen. Thomas keek rond in de kelder. Hoe was die kerel doodgemaakt? Hij zag geen wapen, maar dat had de dader vast meegenomen.

Wat zou hij nu doen? Hij bekeek het lijk weer. Tilde zijn arm op. Bracht het niet op om het protocol te blijven volgen – moest eigenlijk op de technici en ambulance wachten.

Hij bekeek de handen. Daar was iets raars mee – er ontbraken geen vingers, ze waren niet speciaal schoon of vies – nee, er was iets anders. Hij draaide een hand om. Nu zag hij het – de vingertoppen van de dode man waren kapot. Op elke vingertop: bloed. Het leek alsof ze waren ingesneden, uitgesmeerd, afgesleten, weggevaagd.

Hij liet de arm los. Het bloed op de vloer was gestold. Hoe lang zou hij hier al liggen?

Snel onderzocht hij de broekzakken. Geen portemonnee, geen mobieltje. Geen geld of identiteitsbewijs. In een van de achterzakken: een papiertje met een vaag mobiel nummer. Hij stopte het terug. Onthield de vondst.

Het T-shirt plakte vast. Hij keek beter. Draaide het lichaam een beetje om, al zou hij dat niet moeten doen. Dat ging zo tegen alle regels in als maar kon. Eigenlijk moesten ze foto's nemen en de ruimte onderzoeken voor iemand het lijk verplaatste – maar nu was hij nieuwsgierig.

Toen zag hij nog iets raars, op zijn arm. Sporen van naalden. Blauwe plekjes rond elk gaatje. Zeker weten: er lag hier een vermoorde junk.

Hij hoorde geluid van de andere kant van de kelderdeur.

Er was versterking onderweg.

Ljunggren kwam binnen. Twee jonge agenten in zijn kielzog. Thomas kende ze, goede jongens.

Ze bekeken het lijk.

Ljunggren zei: 'Potverdomme man, die vent moet een smak gemaakt hebben door al dat bloed dat iemand heeft gemorst.'

Ze grijnsden. Politiehumor – zwarter dan deze kelder voor Thomas het licht aan had gedaan.

De radio begon orders uit te braken – Hansson, de piketman, was ter plaatse, regelde de afzetting van het gebied. Deed wat hij altijd deed: donderde, organiseerde, brulde. Toch was dit een kleine actie. Als de man in de kelder geen junkie was geweest, hadden ze alle surveillancewagens die ze hadden kunnen krijgen, hierheen gestuurd. De halve stad afgezet. Treinen, auto's, metro's aangehouden. Nu was het geen immense klopjacht.

De ambulancemannen verschenen na zeven minuten.

Lieten het lijk nog even liggen. De technici kwamen, namen wat foto's met een digitale camera. Bloedspatanalyse. Bewijsveiligstelling. Plaatsdelictonderzoek.

De ambulancemannen klaptten de brancard open. Legden het lijk erop. Bedekten het met dekens.

Verdwenen.



Als er *action* is amuseer je je. Als je je amuseert gaan de avonden snel. Maar ze boekten geen resultaat. Ljunggren verzuchtte: ‘Waarom hebben we hier überhaupt een actie van gemaakt? Het is gewoon weer een loser minder die anders stennis had lopen schoppen omdat de slijter drie minuten te laat opengaat op een zaterdagochtend, waarop je toch al helemaal niet op gezeik zit te wachten.’ Thomas dacht: soms gaat hij maar door, die Ljunggren.

Hapsnap verhoorden ze wat omwonenden. Maakten her en der in de kelder wat foto’s. Zetten het gebouw af. Stuurden twee mannen naar het metrostation. Noteerden naam en telefoonnummer van andere mensen in het gebouw eraan, beloofden de volgende dag terug te komen. De technici zochten vingerafdrukken en namen DNA-sporen af in de kelder. Een paar surveillancewagens zetten de straat af en hielden steekproefsgewijs verkeer op de Hägerstensvägen aan. Nauwelijks iemand op straat op dit uur.

Onderweg terug naar het bureau in Skärholmen zwegen ze. Moe. Hoewel er niks was gebeurd – een inspannende ervaring. Lekker om zo meteen te kunnen douchen.

Thomas kon het lijk in de kelder niet loslaten. Het vernielde gezicht en de vingertoppen. Niet dat hij misselijk was of het vervelend vond – er had al te veel smerigheid zijn pad gekruist om nu nog geraakt te worden. Het was iets anders. Het verdachte van de hele zaak – dat de junk op een wat al te geavanceerde manier vermoord leek te zijn.

Maar wat was er eigenlijk zo vreemd? Iemand was om wat voor reden dan ook waarschijnlijk gewoon flink boos op hem geworden. Misschien een ruzietje over een paar milligram, een onbetaalde schuld of gewoon een kwaai dronk. Het was vast niet moeilijk geweest die gast flink op zijn lazer te geven. Hij moet stoned geweest zijn als een school garnalen. Maar die ontbrekende tanden? Misschien was dat ook niet zo gek. Junkielichamen gaven het al snel op – te veel van de goede dingen des levens vraten de bijtertjes aan. Het wemelde van de veertigjarigen met een kunstgebit.

Toch: het gezicht dat tot onherkenbaarheid was geranseld, de bewerkte vingertoppen, dat iemand zijn kunstgebit er misschien uitgehaald had. Het zou weleens heel lastig kunnen worden om deze figuur te identificeren. Iemand had even extra goed nagedacht.

Alles schreeuwde: klus geklaard door een semiprof. Misschien zelfs een echte prof.

In de verste verte geen andere junkie.

Verdacht.

## 4

Mahmud ergerde zich aan Erika Ewaldsson. Irritant, zeikerig. Bleef maar doorgaan. Maar eigenlijk had hij schijt aan haar, ze betekende niets. Als hij de regels van de reclassering maar een beetje overtrad, zou er niet veel gebeuren. Het probleem was wat ze zich allemaal in hun hoofd konden halen. Het kwam hierop neer: ze dachten dat ze de baas over hem konden spelen, konden beslissen wanneer hij de stad in ging en wanneer hij mocht chillen in de betongetto's. Gevaar dat het leek alsof hij pikte dat die sukkels hem onder druk zetten. Voorwaarden stelden. Een allochtoon met heftig eergevoel onder controle probeerden te krijgen – ze konden de kanker krijgen.

Toch: de rode metrolijn, op weg naar de stad. Van Alby naar de reclassering bij Hornstull. Van zijn matties – Babak, Robert, Javier, de anderen – naar Erika, reclasseringsinspecteur, rolronde saboteur, reteleipe marodeur. Ze gaf hem geen break. Weigerde te snappen dat hij van plan was fatsoenlijk te worden, of dat hij het in elk geval echt meende toen hij dat tegen haar zei. Zat hem nog meer achter de vodden dan zijn mentor op school toen hij dertien was – de Zwedo die vond dat Mahmud ruziezoeker nummer één was.

Bitch.

De metro bonkte voort. Mahmud bijna alleen in de wagon. Bestudeerde het patroon op de stoelen tegenover zich. Wat stelden die dingen eigenlijk voor? Oké, dat bolletje herkende hij wel. Stadion Globen. En die toren met drie hoedjes erop – het staatshuis of Stadshuis of hoe het ook maar heette. Maar die andere dingen. Wie tekende er zo lelijk? En wie probeerde Connex te belazeren? De metro was niet gezellig en zou het ook nooit worden.

Toch een kapot goed gevoel om in de wagon te zitten chillen. Vrij te zijn. In en uit te kunnen stappen wanneer hij wilde. Zomaar te flirten met de twee smatjes verderop. Het leven in de bak was als het leven buiten maar dan in *fast forward*. De tijd ging sneller, elk deel was compacter, zeg maar – dus het was net of zijn laatste bezoekje nooit had bestaan. Het enige wat hem stoorde: de nachtmerries van de afgelopen twee nachten. Russische roulettetafels die draaiden. Pivlekken die zich over zijn been verplaatsten. Gürhans glinsterende gouden tanden. Hij moest proberen het te vergeten. *Born to be hated*.

De metro reed het station binnen. Hij stapte uit. Had trek in iets. Liep naar de Selecta-automaat. Op tien meter afstand zag hij dat die gecrasht was. Wat een amateurs. Als ze iets wilden beroven, konden ze wel iets groters nemen. Wat had je nou aan een paar muntjes uit een snoepautomaat? Waren vast junkies. Sneue losers. Waarom behandelde Erika die niet in plaats van hem? Niemand had last van Mahmud zolang hij geen last van hun had. Omgekeerde prioriteiten.

Hij liep richting roltrap. De witte bakstenen muren van het station deden hem aan Asptuna denken. Anderhalve maand geleden was hij eruit gekomen – een halfjaar achter slot en grendel. En nu moest hij één keer per week naar die hel van Hornstull om zich te laten vernederen. Glashard zitten liegen – zich voelen alsof hij weer op de lagere school zat. Het werkte niet. Sommige gozers sloten zich op in eenkamerflatjes die de reclassering voor ze had geregeld als ze weer vrij kwamen. Konden te grote flats niet aan, wilden dat hun huis zo veel mogelijk op de gevangenis leek. Anderen trokken in bij hun ma. Konden het leven niet echt aan als er niemand voor een warme hap zorgde en schoonmaakte. Zo was Mahmud niet – hij zou dit voor elkaar boksen. Eigen flat, reizen, in beweging zijn. Kapot veel batsen, vet veel cash verdienen. HET MAKEN. Midden in de gedachtegang: Gürhans bakkes verstoorde zijn dromen als een klap in zijn smoel.

Hij beende de Långholmsgatan over. Op de achtergrond: het langs dende-  
rende verkeer. De lucht was grijs. De straat was grijs. De gebouwen het grijs  
van allemaal.

De reclassering deelde de entree met de sociale tandartspraktijk Stockholm en de sociale verzekeringsbank. Hij dacht: was dit rotgebouw soms alleen voor sociale losers? Een schoonmaker was de kunststofvloer in de was aan het zetten. Had zijn vader Beshar kunnen zijn. Maar zijn aboe zou zo niet meer hoeven leven. Daar zou hij voor zorgen. *Promise.*

Bij de receptie schoven ze het loketraampje niet eens voor hem opzij. In plaats daarvan moest hij zich naar de microfoon buigen.

‘Hallo, ik heb een afspraak met Erika Ewaldsson. Tien minuten geleden.’

‘Oké, ga maar even zitten, ze komt zo.’

Hij ging in de wachtkamer zitten. Waarom moesten ze hem altijd laten wachten? Ze gedroegen zich als cipers in de nor. Machtige vernederingsexperts: flikkers.

Hij bladerde door de waardeloze tijdschriften. *Dagens Nyheter, Esquire, Eigen huis en interieur.* Grijnsde voor zichzelf: welke loser kwam er nou naar de reclassering om *Eigen huis en interieur* te lezen?

Toen hoorde hij Erika's stem.

‘Hoi Mahmud. Fijn dat je er bent. Bijna op tijd zelfs.’

Mahmud keek op. Erika zag eruit zoals altijd. Gele broek en een bruinig, ponchoachtig ding erboven. Ze was niet bepaald slank – haar reet was ongeveer

zo groot als Saudi-Arabië. Ze had groene ogen en droeg een eenvoudig gouden kruisje om haar nek. Kut, hij kreeg weer een metaalsmaak in zijn mond.

Mahmud liep met Erika mee naar haar kamer. Daarbinnen: de luxaflex zorgden voor lichtstrepen. Posters aan de muren. Het bureau boordevol papieren, ordners, plastic mapjes. Hoeveel gasten had ze eigenlijk?

Ieder z'n stoel. Rond tafeltje tussen hen in. De bekleding van de stoelen zag er pluizig uit. Hij leunde achterover.

'Zo, Mahmud, hoe gaat het met je?'

Mahmud wilde alleen dat het allemaal snel zou gaan. Lette goed op zijn taal.

'Het gaat prima met me. Alles gaat goed.'

'Prachtig. Hoe is het met je vader? Beshar heet hij toch?'

Mahmud woonde nog steeds thuis. Dat was balen, maar die racistische verhuurders stonden overduidelijk sceptisch tegenover een bajesallochtoon.

'Met hem gaat het ook prima. Al is het niet echt ideaal om daar te wonen. Maar het komt wel goed.' Mahmud wilde het probleem relativeren. 'Ik zoek werk en heb afgelopen week twee sollicitatiegesprekken gehad.'

'Wauw, wat leuk! Hebben ze je iets aangeboden?'

'Nee, ze zouden me terugbellen. Maar dat zeggen ze altijd.'

Mahmud dacht aan het laatste gesprek. Hij was er expres heen gegaan in een shirt zonder mouwen. De tatoeages goed zichtbaar. De tekst *VERTROUW ALLEEN OP JEZELF* op zijn ene arm, en *ALBY FOREVER* op de andere. De tattoos spraken hun eigen agressieve taal: als je moeilijk doet – je hebt een vet probleem. *For real.*

Wanneer zou ze het snappen? Geen baantje zou zijn vrijheid van hem afpakken. Hij was niet gemaakt voor een negen-tot-vijf-leven, dat wist hij al sinds hij als jongetje naar Zweden was gekomen.

Ze keek hem aan. Te lang.

'Wat heb je met je wang gedaan?'

Absoluut foute vraag. Gürhans tik zou zijn wang normaal gesproken niet verneukt hebben – maar die gast had een vette zegelring gedragen. Had zijn halve gezicht opengehaald. De wond bedekt met pleisters. Wat zou hij zeggen?

'Niks. Beetje met een vriend lopen sparren, je weet wel.'

Niet de beste verklaring ter wereld, maar misschien slikte ze het.

Erika leek na te denken. Mahmud probeerde door de luxaflex naar buiten te kijken. Er onaangedaan uit te zien.

'Ik hoop dat het niets ernstigs is, Mahmud. Mocht dat zo zijn, dan kun je het gewoon aan me vertellen. Je weet dat ik je kan helpen.'

Mahmud ironisch in zijn hoofd: ja, wat kun jij me ontzettend goed helpen.

Erika liet het onderwerp rusten. Ging maar door. Vertelde over een project voor werkzoekenden waar het Arbeidsmarktmobilisatiemarktswerkeloosheidsfonds of iets dergelijks mee bezig was. Voor jongens zoals hij. Mahmud zette zijn aandacht uit. Jaren van training. Alle gesprekken met sociaal werkers,

bijeenkomsten met maatschappelijke wijven en verhooren met smerissen hadden hun vruchten afgeworpen. De specialist der specialisten in het afsluiten van zijn oren als het nodig was – en er belangstellend uit blijven zien.

Erika praatte maar door. Blablaba. Zo saaaaaai.

‘Mahmud, lijkt het je niet wat om iets in de sportbranche te gaan doen? Je traint immers heel veel. We hebben het er eerder al over gehad. Hoe gaat het daar trouwens mee?’

‘Nou, dat gaat prima. Ik heb het naar mijn zin op de sportschool.’

‘En je komt nooit in de verleiding om weer wat van je weet wel te nemen?’

Mahmud wist wel wat. Erika kwam er elke keer weer op terug. Daar moest hij maar aan wennen.

‘Nee, Erika, ik ben opgehouden met “je weet wel”. Daar hebben we het al honderd keer over gehad. Magere kip, tonijn en proteïnedrankjes zijn net zo goed. Ik heb geen illegaal spul meer nodig.’

Onduidelijk of ze eigenlijk luisterde naar wat hij zei. Ze schreef iets op een papiertje.

‘Mag ik je iets anders vragen? Met wie ga je overdag eigenlijk om?’

Het begon uit te lopen. Het idee van deze shit: een kort gesprekje zodat hij zijn hart kon luchten over problemen die het vrije leven veroorzaakten. Maar over het echte probleem kon hij natuurlijk geen woord zeggen.

‘Ik ga veel om met mensen van de sportschool. Het zijn goeie gasten.’

‘Hoe vaak ben je daar?’

‘Ik train serieus. Twee keer per dag. Eén keer ’s ochtends, dan zijn er niet zo veel anderen. Verder één keer ’s avonds laat, om een uur of tien.’

Erika knikte. Babbelde verder. Hield het dan nooit op?

‘En hoe is het met je zussen?’

Zijn zussen waren heilig, onderdeel van zijn waardigheid. Wat voor straf de Zweedse maatschappij ook verzor – niets kon hem ervan weerhouden ze te beschermen. Twijfelde Erika op een of andere manier aan zijn zussen?

‘Hoe bedoel je?’

‘Nou, zie je haar weleens, je oudste zus bedoel ik? Haar man zit toch vast?’

‘Erika, laat één ding duidelijk zijn. Mijn zussen hebben niets te maken met wat ik heb uitgehaald. Ze zijn schoon als sneeuw, onschuldig als lammetjes. Begrijp je? Mijn oudste zus begint aan een nieuw leven. Gaat trouwen en zo.’

Stilte.

Was Erika nu gekwetst?

‘Maar Mahmud, ik bedoelde het niet kwaad. Dat moet je begrijpen. Het is belangrijk voor me dat je haar en de rest van je familie ziet. Als je uit een instelling komt, is het vaak goed om contact te hebben met vertrouwde personen uit je nabije omgeving. Voor zover ik heb begrepen is de relatie met je zussen heel goed, verder niets.’

Ze pauzeerde even, nam hem op. Bekeek ze de wond van Gürhans dreun

weer? Hij zocht oogcontact met haar. Even later legde ze haar handen op haar knieën.

‘Oké, dan zijn we wat mij betreft klaar voor vandaag. Je mag deze brochure meenemen over het project van de Raad voor de Arbeidsmarkt waar ik je over vertelde. Ze zitten in Hägersten en ik denk dat ze echt iets voor je kunnen doen. Cursussen over hoe je sollicitatiegesprekken voert en zo. Dat kan je helpen.’

Op straat. Nog steeds hongerig. Geïrriteerd. De Seven Eleven bij de ingang van de metro in. Kocht een Fanta en twee powerbars. Ze verkruimelden tegen zijn gehemelte. Hij dacht aan Erika’s vervelende vragen.

Zijn telefoon ging. Afschermd nummer.

‘Ja, hallo.’

De stem aan de andere kant: ‘Spreek ik met Mahmud al-Askori?’

Mahmud vroeg zich af wie het was. Iemand die niet zei hoe hij heette. Vaag.

‘Yes. En wat wil je van me?’

‘Ik heet Stefanovic. Ik denk dat we elkaar weleens gezien hebben. Ik train soms ook bij Fitness Center. Je hebt vroeger met ons samengewerkt.’

Mahmud telde een en een bij elkaar op: Stefanovic – de naam zei het meeste al. Niet zomaar iemand aan de lijn: iemand die op de sportschool trainde, iemand die kouder klonk dan het ijs in Gürhans aderen, iemand die Serviër was. Mahmud herkende de stem niet. Zag geen gezicht. Maar toch, het betekende maar één ding: een van de zware kills wilde iets van hem. Of hij zat dieper in de shit dan hij wist, of er zat iets interessants aan te komen.

Hij wachtte met antwoorden. Moest Stefanovic niet wat meer zeggen?

Ten slotte zei hij: ‘Ik ken je naam. Werk je voor je-weet-wel?’

‘Dat kun je misschien wel zeggen. We willen je graag spreken. We denken dat je ons met iets belangrijks kunt helpen. Je hebt een goed netwerk. Bent goed in die dingen die je eerder hebt gedaan.’

Mahmud onderbrak hem.

‘Ik ben niet van plan om de bak weer in te draaien. Dat je het weet.’

‘Rustig maar. We willen niet dat je iets doet waarvoor je de bak in zou kunnen draaien. Helemaal niet. Het is iets heel anders.’

Eén ding zeker: doodnormaal werk was het natuurlijk niet. Aan de andere kant: klonk als simpele cash.

‘Oké. Vertel.’

‘Niet nu. Niet via de telefoon. We doen het volgende. We hebben een kaartje voor zondag in je brievenbus gegooid. Kom om twee uur, dan leggen we het daar uit. Tot ziens.’

De Joego hing op.

Mahmud liep de trap naar het metrostation af. Nam de roltrap naar het peron.

Hij dacht: no way dat ik de bak weer in ga. Zouden de Joego’s hem erin pro-

beren te luizen? – weinig kans dat het ze lukte. Maar het kon voor een profkill als Mahmud nooit kwaad om ze te spreken. Te horen wat ze wilden. Hoeveel ze dokten.

En belangrijker: een man van de Joego's worden zou een uitweg kunnen zijn uit de stront waarin hij met Gürhan was beland. Zijn humeur was al wat beter. Dit kon het begin van iets goeds zijn.

## 5

Het ging niet zoals Niklas het zich had voorgesteld. De dag nadat hij de nieuwe flat had betrokken, kwam zijn moeder langs. Vroeg of ze mocht blijven slapen.

Daar ging het nou net om – dat ze elkaar niet op de zenuwen zouden werken, te diep in elkaars territorium door zouden dringen, elkaars persoonlijke ruimte zouden schenden. Maar hij kon geen nee zeggen. Ze was bang, ontzettend bang. Volkomen terecht. Ze belde hem direct van haar werk op zijn mobiel.

‘Hallo Niklas, ben jij dat?’

‘Natuurlijk ben ik het, mama, je hebt mijn nummer toch gebeld.’

‘Ja, maar ik ken het nog niet zo goed. Wat fijn toch dat je weer in Zweden bent. Er is iets vreselijks gebeurd.’

Niklas hoorde aan haar stem dat het iets ongewoons was.

‘Wat dan?’

‘De politie heeft een vermoord iemand in het gebouw gevonden. Het is echt afschuwelijk. Er heeft de hele nacht een dode in de kelder gelegen.’

Niklas verstijfde. Zijn gedachten op scherp. Tegelijkertijd: zijn gedachten ondersteboven. Dit was lastig.

‘Shit, mam, dat klinkt echt ziek. Wat zeggen ze?’

‘Wie? De burens, bedoel je?’

‘Nee, de politie.’

‘Ze zeggen niks. Ik heb de halve nacht buiten in de kou gestaan. Daar stonden we allemaal. Berit Vasquéz was helemaal overstuurd.’

‘Jezus christus. Maar heb je de politie verder nog gesproken?’

‘Ik moet vanmiddag na m’n werk naar een verhoor. Maar ik durf niet alleen thuis te slapen. Kan ik niet bij jou slapen?’

Zo had hij het zich helemaal niet voorgesteld. Dit was niet goed.

‘Natuurlijk. Ik slaap wel op een matras of een matje. Waarom ben je vandaag naar je werk gegaan? Je zou je een paar dagen ziek moeten melden.’

‘Nee, dat kan niet. En ik wil weg thuis. Het is fijn om op mijn werk te zijn.’

Een vraag in Niklas’ hoofd. Hij moest het haar vragen.

‘Weten ze wie het is?’



‘De politie heeft er niks over gezegd. Ik weet het in elk geval niet. Ze hebben niets gezegd. Kan ik na mijn werk komen?’

Hij zei dat dat geen probleem was. Legde uit hoe ze er moest komen. Zuchtte inwendig.

Niklas trok zijn shorts en T-shirt aan. Het Dyncorp-logo in zwarte letters op zijn borst. Hij was erg blij met zijn uitrusting. Hardloopsokken zonder naden om schuurwondjes te voorkomen en elastiek aan de zijkanten om ze op hun plek te houden. De schoenen: Mizuno Wave Nirvana – nerdy naam maar de beste schoen die je bij de Run Shop kon krijgen.

Het eerste wat hij na thuiskomst had gedaan – en een van de weinige keren dat hij relatief ver van huis was geweest – was die schoenen en andere hardloopspullen kopen. Proefrennen op de loopband van de Run Shop, praten over de breedte van de leest, de invloed van de overpronatie op zijn passen en de opbouw van de voetholte. Veel mensen vonden joggen een fijne sport omdat het simpel en goedkoop was en je geen overbodige spullen nodig had. Zo niet Niklas: de spullen maakten het leuker. De sokken, de shorts met extra splitten tegen het schuren over je benen, de hartslagmeter, en natuurlijk, de schoenen. Meer dan vijftienhonderd piek. Elke kroon meer dan waard. Hij had zeker al tien keer gelopen sinds hij terug was. Daarginds had hij ook gelopen, maar beperkt. Als je een paar meter de verkeerde straat in liep, kon dat eindigen in een tragedie. Twee Britse gozers uit zijn groep: gevonden met opengesneden hals. De schoenen gestolen. De sokken nog warm aan hun voeten.

Hij ging voor de spiegel staan om zijn hartslagmeter om zijn borst te doen. Bekeek zichzelf. Goed getraind. Pas geknipt, kort getrimd kapsel – je zag nauwelijks hoe blond hij eigenlijk was. Maar zijn blauwe ogen verraadden hem. Glimpen van een ander gezicht in de spiegel: zwarte strepen onder de ogen, viezig haar, stalen blik. Toegerust voor de strijd.

Hij deed de polshartslagmeter als laatste om. Zette hem op nul. Die gaf hem een gevoel van intensiteit, het juiste tempo. En het beste: hij gaf onmiddellijk feedback over de training.

Hij ging naar buiten. Jogde de trappen af. Deed de buitendeur open. Een lekkere dag.

Hardlopen: zijn controle over de eenzaamheid. Zijn medicijn. Zijn ontspanning in de verwarring na zijn thuiskomst.

Hij begon langzaam. Voelde een lichte pijn in zijn dij tijdens zijn laatste rondje, in Örnberg. Hij rende naar de school van Aspudden. Groot, van geel baksteen met een vlaggenstok op het schoolplein. Ernaast stond een lager houten gebouw, misschien de naschoolse opvang of de lagere klassen. Hij rende erlangs. De bomen begonnen tere blaadjes te krijgen. Het groen was mooier dan wat dan ook. Hij was blij dat hij weer thuis was.

De heuvel liep steiler af. Naar beneden naar iets wat op een dal leek. Aan de

andere kant: een heuvel met bos. Beneden in het dal ontvouwde zich een volkstuincomplex. De grote droom van alle huurflatmoeders: zo'n lapje grond te bemachtigen. Huisjes, tuinslangen en bouwland waar het flink begon te groeien. De begroeiing in Zweden was zo groen.

Hij kon het niet laten om het terrein te analyseren. Zag het als een FEBA – *Front Edge* op een *Battle Area*. Een strijdtheater. Perfect voor een hinderlaag, een onverwachte aanval van beide zijkanten neerwaarts naar een oprukkende vijand of een vijandelijk konvooi in het dal. Eerst: AH-64 Apaches – 30 mm M230 snelvuurkanon, 2000 schoten per minuut. Maaiden de vrachtwagens en jeeps neer. Brak ze. Bracht ze tot stilstand. Het daaropvolgende bombardement met *Hellfiremissiles* van de helikopters maakte de meeste pantserwagens onschadelijk. Daarna: de granatenjongens op de hellingen mochten het hunne doen met hun 20 millimeter pantserbrekende munitie en de granaatwerpers op hun automatische wapens. Schakelden de tanks voorgoed uit. Last but not least: het voetvolk – zorgde dat de jeeps goed brandden, legde vuurtapijten voor vijanden die nog steeds weerstand boden, zorgde dat er geen militieleden onnodig verdwenen. Ontfermde zich over de overblijfselen. De wrakken. De gevangenen.

Hij kende het klappen van de zweep. De situatie was glashelder. Midden tussen de volkstuinjes. Hij verlangde haast terug.

Hij rende verder, naar de heuvel aan de andere kant. Bleef oorlogsscènes zien. Andere beelden. Bloedige mensen. Brandwonden op gezichten. Weggeblazen lichaamsdelen. Mannen in kapotte, halfmilitaire uniformen die Arabisch schreeuwden. Hun leiders met pistolen in hun handen en emblemen op hun epauletten die 'Imshi', – voorwaarts – brulden.

Kruipende soldaten. Gewonde mensen. Dampende lichamen.

Overall.

In paniek.

Verwrongen uitdrukkingen. Gapende wonden. Lege ogen.

Shit.

Hij rende. Naar het water.

De takken hingen als een dak boven het pad. Hij rende verder naar een woonwijk.

Voelde de vermoeidheid opkomen. Keek op zijn horloge. Hij had eenentwintig minuten gelopen. Onthield de tussentijd. Tijd om terug te gaan. Ademhaling licht. Kon hij dat volkstuinjesterrein weer aan?

Hij dacht: hoe gaat het eigenlijk met me? De tijd bij Dyncorp had zo zijn invloed, dat wist hij. Er waren zat story's over gasten die het veilige bestaan in hun eigen land niet volhielden.

Nog maximaal tweehonderd meter naar de flat. Hij vertraagde. Wandelde het laatste stuk. Liet zijn bloedsuiker dalen. Zijn ademhaling rustiger worden. Hij

was dol op zijn spullen. Ademend materiaal, zijn shirt was nauwelijks vochtig van het zweet.

De lucht helderblauw. De bladeren van de gemeentelijke bomen helder-groen.

Toen zag hij hem. Op een elektriciteitskastje.

Godverdomme.

Hij had niet gedacht dat die er nog waren in Zweden

Daarginds waren ze in overvloed. Maar er was een verschil. Toen droeg hij een met kevlar versterkte camouflagebroek in hoge, harde militaire kistjes. Voorzien van wapens – als ze te dichtbij kwamen was hij genadeloos. Liet de substantie van hun hersentjes het grind bespatten. Dan waren ze bijna oké.

Maar nu.

De rat staarde.

Niklas stond stil.

Geen kisten – lage Mizuno-hardloopschoenen.

Geen versterkte broek – alleen shorts.

Geen pistool.

Het beest stond stil. Zo groot als een kat, vond hij.

De paniek be kroop hem.

Iemand bewoog zich in het portiek.

De rat reageerde. Sprong van het kastje.

Verdween langs de rand van het gebouw.

Niklas deed de buitendeur open en ging naar binnen. Daar was een meisje vuilnis aan het weggooien. Een jaar of vijftientig, lang donker haar, gitzwarte wenkbrauwen, bruine ogen. Knap. Misschien was ze een *haij*, zoals de Amerikanen de burgers daar noemden.

Hij begon de trap op te lopen. Bezweet. Maar hij had niet het gevoel dat dat door het hardlopen kwam. Eerder door de ratshock.

Het meisje liep achter hem. Hij prutste met de sleutel van zijn deur.

Zij stond bij haar deur, op dezelfde verdieping. Nam hem op. Deed haar deur open.

Gekleed in joggingbroek, grote sweater en slippers.

Toen beseftte hij – het was natuurlijk zijn buurmeisje. Hij hoorde haar te groeten, al wist hij niet hoe lang hij hier nog zou blijven.

‘Hoi, ik zal me even voorstellen,’ zei hij.

Zonder dat hij het zelf in de gaten had, hoorde hij zijn eigen stem zeggen: ‘*Salam aleikum. Keef haalik?*’

Haar gezicht kreeg opeens een heel andere uitdrukking – een brede, verbaasde glimlach. Tegelijkertijd: ze keek naar de vloer. Hij herkende het gedrag. Daarginds keek een vrouw een man nooit aan, behalve de hoeren.

‘Spreek je Arabisch?’

‘Ja, een beetje. Ik kan in elk geval een praatje met de burens maken.’

Ze lachten.

‘Leuk je te ontmoeten. Ik heet Jamila, we zien elkaar vast weleens in de waskelder of zo.’

Niklas zei zijn naam.

Jamila begon de deur dicht te doen. Zei: ‘Tot de volgende keer.’ Daarna ging ze naar binnen, naar huis.

Niklas stond nog voor zijn deur.

Op een of andere manier blij. Ondanks de rat die hij net had gezien.

Vier uur later in de keuken: hij en zijn moeder. Niklas dronk Coca-Cola. Ze had een fles wijn meegebracht. Op tafel: een zak met bitterkoekjes die ze ook had gekocht. Ze wist: Niklas was dol op deze koekjes, de droge zoete smaak als de koek aan je gehemelte bleef kleven. Ouwemannenkoekjes, vond zijn moeder. Hij lachte.

De flat was schaars gemeubileerd. In de keuken stond een oude houten tafel. Lelijk, met ronde afdrukken van te hete kopjes. Vier eettafelstoelen – extreem oncomfortabel. Niklas had een T-shirt over de rugleuning van zijn moeders stoel gehangen om het wat zachter te maken.

‘Vertel eens. Wat is er nou eigenlijk gebeurd?’

Het was alsof hij op een knop had gedrukt. Zijn moeder leunde over de tafel alsof hij het dan beter zou horen. Het verhaal gutste eruit. Onsamenvattend en emotioneel. Wazig en geschrokken.

Ze vertelde dat een buurman haar wakker had gemaakt. Hij zei dat er iets gebeurd was in de kelder. Daarna verscheen de politie. Lichtte iedereen in. ‘Julie hoeven niet ongerust te zijn.’ Ze stelden rare vragen. De mensen uit de flat stonden buiten, op straat. Ze praatten met zachte, angstige stemmen. De politie zette de boel af. Sirenes op straat. Bewapende politieagenten in de weer. Ze fotografeerden het trappenhuis, de kelder, buiten. Vroegen haar zich te legitimeren. Haar telefoonnummer op te schrijven. Later zagen ze een in een deken gewikkeld lichaam op een brancard uit de kelder komen.

Tussen de woorden door slurpte ze wijn. Haar hoofd hing over het glas. Zelfs als ze zat zag je hoe slecht haar houding was.

En vandaag hadden ze haar dus voor verhoor laten komen. Hadden vragen gesteld. Of ze enig idee had wie de dode kon zijn. Waarom er een vermoorde man in haar flatgebouw lag. Of ze iets had gehoord, had gezien. Of een van haar burens zich de laatste tijd vreemd had gedragen.

‘Was het vervelend?’

‘Ontzettend. Moet je je voorstellen. Verhoord worden door de politie alsof je betrokken bent bij een moord of zo. Ze vroegen steeds maar weer of ik wist wie het kon zijn. Hoe zou ik dat nou moeten weten?’

‘Dus ze weten niet wie het is?’

‘Ik heb geen idee, maar ik denk het niet. Dan hadden ze daar toch niet zoveel

over gevraagd? Het is echt afschuwelijk. Hoe kan het dat ze dat nog niet weten? De politie heeft geen enkel nut tegenwoordig.'

'Heb je de dode gezien?'

'Ja. Of, nee, eigenlijk niet. Ik zag iets wat een gezicht zou kunnen zijn, maar ze hadden zoveel bedekt. Ik weet het niet. Ik denk dat het een man was.'

'Mama, ik zou je iets willen vragen. Het klinkt misschien een beetje gek, maar ik zou echt graag willen dat je eraan denkt. Je begrijpt wel, met mijn achtergrond zou het het beste zijn als...'

Hij onderbrak zichzelf. Schonk meer cola in. Het stroomde klokkend uit het blik.

'... Ik wil niet dat je de politie over mij vertelt. Vertel ze niet dat ik thuis ben gekomen. Vertel niet dat ik bij je heb gelogeed. Wil je me dat beloven?' Niklas keek Catharina in de ogen.

Ze zweeg. Staarde hem aan.

*Jens Lapidus*

Val dood



A.W. Bruna Uitgevers B.V., Utrecht

# Proloog

*Het was de tweede keer in mijn leven dat ik voor een klus naar Stockholm ging.*

*De eerste keer was ik hier voor een bruiloft, als lijfwacht van een gast. Dat was zeventien jaar geleden en ik was nog jong. Ik weet nog hoe ik me erop verheugde de dag erna te feesten in Stockholm en blondines te scoren. De bruiloft zelf was een grote happening vergeleken met bruiloften in mijn vaderland. Ze zeiden dat hij ook naar Zweedse maatstaven groot was, er waren zo'n driehonderd gasten. En inderdaad, het was prima gedaan. Het pasgetrouwde paar kwam in bontjas uit de kerk. Ze hadden een jong kind, een schattig meisje, ook in een bontjas. Het bruidspaar reed bij de kerk weg in een slee die werd getrokken door vier witte paarden. Hun dochtertje stond met haar au pair op de kerktrappen te zwaaien. De lucht was schoon, de sneeuw fonkelde en de hemel was helder. Ik weet nog wat ik dacht: dat Zweden het mooiste land ter wereld moet zijn. Daarna zag ik de gezichten van de gasten. Sommige straalden van vreugde, andere van bewondering. Maar één ding zag ik bij iedereen: respect.*

*De man die toen trouwde was degene voor wie ik nu moest zorgen: Radovan Kranjic. Dat was de ironie van het lot: gezien te hebben hoe zijn nieuwe leven begon, en dat nu te gaan beëindigen.*

*Ik voel normaal gesproken niets. Integendeel, ik dood mezelf voor elke opdracht. Ik ben besteld, betaald, onafhankelijk – in wat ik doe zit niets persoonlijks. Maar deze keer naar Stockholm te komen voelde op een of andere manier volmaakt.*

*De cirkel zou gesloten worden. Een balans hersteld.*

*Toen gebeurde er iets.*

*Ik had de hele dag in de Volvo gezeten. Toen ik op mijn kamer kwam, besloot ik mijn vuurwapens schoon te maken. Ik had ze aangeschaft in Denemarken, waar ik contacten heb – sinds de zogenaamde oorlog tegen terrorisme van de Amerikanen ga ik de EU niet meer met wapens binnen.*

*Ik had een Accuracy International L96A1 – een scherpschuttersgeweer uit de topklasse – en een Makarov. Ik haalde ze uit elkaar en legde ze op een doek op mijn bed, schoongemaakt en glanzend. Het laatste wapen, een revolver, hield ik in mijn hand.*

*Toen ging de deur open.*

*Ik sprong haast op toen ik besepte dat ik vergeten was de deur op slot te draaien, wat ik normaal gesproken altijd doe.*

*Het was een kamermeisje. Ik vroeg me af wat dit eigenlijk voor pesthotel was, dat het personeel niet eerst aanklopte.*

*Ze staarde een paar seconden naar mijn wapens. Daarna verontschuldigde ze zich en liep achteruit naar de gang.*

*Maar het was te laat, ze had al te veel gezien. Ik stond op, hield de revolver omhoog en verzocht haar de kamer in te komen.*

*Ze zag er doodsbang uit. Daar had ik begrip voor, dat was de bedoeling. Ik zei haar ook haar schoonmaakwagentje de kamer in te trekken en daarna deed ik de deur achter haar dicht. Ik hield mijn wapen voortdurend op haar gericht. Daarna liet ik haar mijn kamer schoonmaken.*

*Het kostte haar hoogstens tien minuten, je merkte dat ze geroutineerd was. Ze stofzuigde het kleine vloeroppervlak, nam alle oppervlakken af en poetste de wasbak en het toilet. Het was belangrijk voor me dat het grondig werd gedaan.*

*Ondertussen pakte ik mijn koffer.*

*Toen ze klaar was vroeg ik haar de gang in te kijken om te zien of daar iemand was. De gang was leeg. Ik dreef haar voor me uit en zei haar een andere kamer open te maken. Ze nam een kamer twee deuren verderop.*

*We gingen naar binnen. Het was een rommelige kamer. Degene die daar verbleef genoot er blijkbaar van om kamermeisjes te treiteren.*

*Ik deed de deur dicht.*

*Ze keek me aan.*

*Ik hield een kussen omhoog.*

*Ik hief de revolver en schoot door het kussen heen, in haar oog.*



# Deel 1



# 1

De stripclub aan de Roslagsgatan afgehuurd. Jorge scande de ruimte: rode spotlights aan het plafond, fluwelen fauteuils op de vloer en neonreclame voor Heineken aan de muren. Ronde tafels met kaarsvetvlekken, biervlekken – hij wou niet nadenken over wat voor andere vlekken. Een bar langs een van de lange wanden, een dj in een hoek, een klein podium tegen de andere lange wand. De strippaal nog chickloos. Maar achter de bar: vier smatjes met meer huid dan kleren schonken bubbels in. Zo meteen zouden ze zich rond de paal slingeren. De kerels alles laten zien.

Niet echt een megaluxe feeling. Maar dat deed er geen reet toe – de mensen maakten de sfeer. Jorge kende er veel hier. Was met z'n neef Sergio en z'n gabber Javier gekomen. Verderop bij de fauteuils zag hij Mahmud – de *hermano* nipte aan een glas champie. Was met zijn eigen matties aan het bonden: Tom Lehtimäki, Robban, Denko, Birra.

Jorge knikte naar Mahmud, knipoogde. Liet weten: ik zie je, ouwe, check je later. Ze moesten het over morgen hebben. J-boy: kon haast niet wachten. Zou misschien iets groots gaan doen. De stap terug naar het g-leven. Weg uit het m-leven. M dus, de m van muffins.

Jorge had kut geslapen vannacht. Het hele punt: als Agent Smith tegen Neo. Het duistere tegen het lichte. Een braaf Zwedo-leven: dat teert je uit. *The dark side*. Tegelijkertijd: waar ze morgen heen gingen – iets geweldigs. De goeie kant zou de kans krijgen – als ze morgen maar naar die afspraak konden gaan, kwam alles goed.

Misschien.

‘Houdini!’

Jorge keek opzij.

Babak liep op hem af. Open armen, valse smile. De Iraniër omhelsde hem. Bonkte hem op zijn rug. Stak hem met verbale messen. ‘Hoe loopt die koffietent, ouwe? Zeker weten dat kebab geen betere marges heeft?’

Jorge trok zijn kop terug. Nam de gast van drie decimeter afstand op. Hield het cadeau omhoog: een Dom Pérignon 2002 – blijkbaar rete-chic.

Babak: Mahmuds oudste homie. Babak: Iraanse dealerprofeet, kutjesmagneet, retegetto-heet – dacht zichzelf in elk geval. Babak: had het traject afgelegd dat Jorge ooit voor zichzelf had gepland. Had de weg gekaapt die voor hém was gereserveerd. Was begonnen op straat. Had de game geleerd. De markt bestormd – hoe gewone buitenwijkills net zoveel waren gaan gebruiken als de ergste Stureplan-yuppen keer doezoe. De toekomst doorzien. Coke vandaag de dag: bij twintigjarigen thuis normaler dan wiet bij vijftienjarigen.

Het had Jorges spel kunnen zijn. Zijn game. Maar het liep anders.

En vandaag: de Iraniër trakteerde alle jongens hier. Feestte met strippers, champagne en gratis bier aan de bar. De uitnodiging was door een hulpje van Babak direct aan Jorge gegeven. Gedrukt in gotische letters: *Feesten als een echte bandiet! Ik word 25 en trakteer op bubbels, buffet en babes. Red Light-klubben aan de Roslagsgatan. Kom zoals je bent.*

Irritant als een muggenbeet op je reet: Babaks houding. De twinkeling in de ogen van de Iraniër. Zijn volume: fluimen op je smoel. Dat rottige stuk stront wist dat Jorge en Mahmud elke dag zwoegden als Roemeense hoeren op een zaterdagavond. Wist dat ze in een maand niet half zoveel doekoe binnensleepen als hijzelf in een week. Wist dat de Joego's cash opslopten voor hun protectie. Zeker: wist dat de belastinggieren op ze aasden. Absoluut: die klootzak van een Babak snapte dat het koffieleven het niet was voor J-boy.

Wat Jorge niet begreep was dat Mahmud die gast geen ram voor zijn bek gaf en het contact verbrak. Het was een marteling.

Maar de grootste marteling was het woord dat Babak zojuist had gebruikt: Houdini. Die naam... echt, Jorge trok het niet. Houdini – wat een bullshit. Babak trapte iemand die op de grond lag. Draaide het mes nog een keertje extra om, strooide chili in de wond.

Het was al bijna vijf jaar geleden dat Jorge uit Österåker was ontsnapt. Tuurlijk, veel swa's in de buitenwijken hadden zijn tori duizend keer gehoord. Een idool iets onder mensen in de flatgebouwen. Een sprookje waarover je droomde als het beton van de celmuren je verstikte. Maar ook, net als met alle sprookjes: de gozers daar wisten hoe het afliep. De latino, de legende, J-boy, de Houdini – gedwongen om er weer in te kruipen. Als een loser. Vrijheid *adios*. Het was een rottige tori.

En Babak liet geen kans voorbijgaan hem eraan te herinneren.

Aan de bar hingen wat BMC-gasten: leren vesten als zwarte uniformen. Eenprocentlabeltjes, MC Sweden-badges en The Fat Mexican op hun borst en rug. Tatoeages in de nek, op onderarmen, rond ogen. Jorge kende een paar van deze figuren. Niet bepaald koffiebarenaars, maar geschikte gasten. Al wist hij wat negen-tot-vijfers dachten als ze deze jongens zagen. Alsof het met knipperende letters op hun vesten geschreven stond – een gevoel: angst.

Hij liep weg bij Babak.

Verder achterin, naast het podium, zag hij neven en familieleden. Trosjes

kleine, donzige Babak-kopieën. Voor hen stond op hetzelfde feest zijn als de halve Bandidos MC Stockholm gelijk aan een gala vol sterren.

Er kwam een gast in Jorges richting lopen. Z'n silhouet: dat van een aap. Megabrede schouders, armen die ver langs de bovenbenen hingen. Die vent: anabool postuur, maar z'n benen was ie vergeten, die staken als twee snuifbuisjes onder zijn tors uit.

Het was Peppe. Een bajesmattie uit Österåker.

Sinds die tijd had Jorge hem niet meer gezien.

Peppe droeg een vest. Op zijn linkerborst: prospect. Hij was blijkbaar bezig een zware jongen te worden.

'Yo, bradda!' Ze omhelsden elkaar. Jorge zorgde dat hij het vest niet met zijn handen aanraakte. Onnodig om met de regels van MC-kills te fucken.

Peppe zei: 'Fawaka, bradda? Heb je wat te batsen?'

Deze swa: vast een racist in merg en been, toch: zijn getto-Zweeds authentiek. Jorge schaterde. De gast had dezelfde humor als toen.

Jorge antwoordde: 't Komt bradda, 't komt.' Hij sprak het woord bradda net zo uit als Peppe. Daarna zei hij: 'En jij hebt een vest opgeduikeld, zie ik.'

'Je weet niet hoeveel ik hiermee mag batsen, man. Echt ziek.'

'Hou je het vest aan dan?'

Peppe met een uitgestreken smoel.

Jorge moest iets zeggen. Zweeg. Nam Peppe op. De gast staarde *pissed*.

Ten slotte: 'Geen geintjes daarover.'

Jorge had schijt. Sommige gozers namen hun bendekleuren te serieus.

Maar na tien seconden grijsde Peppe weer. 'Leer in bed is mijn ding niet. Maar heb je weleens handboeien geprobeerd? Echt dope shit, man.'

Ze schaterden samen.

Z'n Bandidos-mattie wisselde van onderwerp, lulde door. Slimme constructies in de bouwbranche. Btw-bedrog, factuurbluf, zwart loon. Jorge knikte mee. Het was interessant. Het was belangrijk. Hij overwoog zelfs Peppe om hulp met de Joego's te vragen. Tegelijkertijd kende hij de regel: iedereen zorgt voor z'n eigen shit.

En ondertussen: hij kon niet ophouden aan morgen te denken.

Morgen.

Jorge sloeg zijn glas bubbels achterover.

De dag erna. Walfeeling onder z'n ogen. Katerpijn in z'n kop. Adem als een in spiritus gedrenkte drol. Toch: een soort ontspanning. Met zijn beste vriend, Mahmud. Op weg naar Södertälje. Op weg naar misschien de belangrijkste afspraak van J-boys leven.

Het was halfdrie. Hij en de Arabier in hun auto. Of eigenlijk: de auto was van hun koffietent. Een van de weinige voordelen: zoveel spullen als je op naam van je bedrijf kon kopen. Mobieltjes, computers, dvd's, 3D WiFi full led-tv's. Alles

eigenlijk – vonden zij in elk geval. Maar dat bleek de belastingdienst niet te vinden.

Ze waren op weg naar: iets groots. Dé grote actie in de toplaag der bandieten. De betonjungle gonsde van de successprookjes: de Hallundacoup, de Arlanda-kraak, de helikopterberoving. En iedereen wist dat maar weinigen kijk hadden op de planning, dat er maar een paar mensen recepten in handen hadden. Maar Jorge had een ingang versierd.

En zo iemand gingen ze nu zien. Iemand die wist hoe het moest. Een brein.

Het was gaan regenen, de winter verloor terrein.

Mahmud zette zijn stoelverwarming uit. ‘M’n zak wordt te heet, daar kun je onvruchtbaar van worden.’

‘Hoezo, was je van plan vader te worden of zo? Wie ga je met kind schoppen? Beatrice?’

Mahmud draaide zich naar hem toe. ‘Beatrice is goed in het verkopen van koffie verkeerd, maar ze is vast een waardeloze ma.’

‘Zo goed is ze niet in het verkopen van koffie. We zouden verdomme iemand anders moeten aannemen.’

‘Ja, maar niet te knap, dat trek ik niet.’

Ze reden links langs IKEA. Jorge dacht aan zijn zus. Paola was dol op IKEA. Ze probeerde haar huis in te richten. Boekenkasten op te bouwen waarbij het honderd jaar duurde voor je doorhad hoe ze in elkaar geschroefd moesten worden, ingelijste posters ophangen aan stucmuren waar de pluggen na een paar uur al uit losschoten. Een leven opbouwen. Opgaan in de omgeving. Maar waar zou dat haar brengen, wat dacht ze? Dat ze probeerde een Zwedo te worden betekende nog niet dat ze Zweeds werd.

Ze was naïef. Toch: Jorge hield meer van haar en Jorgelito dan gezond was.

Mahmud zat over Babaks feest van gisteravond te lullen. Welke stripster het geilst was geweest. Wie van Robert en Tom had gescoord. Wie van Babak en Peppe de meeste cash verdiende. Jorge kon het niet aanhoren – altijd maar die verering van die Iraniër.

Aan de andere kant van het raampje: station Tumba. Er hing een bord boven de weg: ALBY. Mahmud draaide zich weer naar hem toe. ‘Daar ligt mijn hood. Dat weet je.’

‘Doe normaal, man. Alby en de rode metrolijn erheen staan over je halve lichaam getatoeëerd. Tuurlijk weet ik dat.’

‘En nu gaan we naar Södertälje, dat is bijna mijn hood.’

‘Ja en? Daar ben je wel eerder geweest.’

‘Stel nou dat ik die gast met wie we hebben afgesproken ken.’

‘Dat lijkt me niet. Denny noemt hem de Fin. Behalve Tompi Lehtimäki ken je toch geen Finnen?’

‘Neuh, maar misschien is het geen Fin. Misschien komt ie uit Zuid. Een paar jaar geleden was daar dikke rotzooi, je weet toch. De oorlog tegen Eddie Ljublic

en zijn vrienden. Dus als de Fin hiervandaan komt, was hij daar misschien bij. En dan heb je vijftig procent risico dat ie aan de verkeerde kant stond. Dat hij met die smeerlappen meedeed.'

'Hoezo vijftig procent? Dat risico is veel kleiner.'

'Jawel, maar ook niet. Of hij deed mee met die smeerlappen, of niet, dat zijn twee alternatieven. Het ene of het andere, dat is fiftyfifty. Dus ik vind dat je kan zeggen dat het vijftig procent is.'

Jorge grijsde. 'Je bent echt geniaal, gozer.'

Tegelijkertijd: de vragen verdrongen zich in zijn kop. Wie zouden ze eigenlijk gaan zien? Hoe wisten ze dat het geen smerisinfiltrant was? Zouden ze een deal met hem kunnen sluiten? En zo niet, wat zouden ze met de belastingdienst en de Joego's doen? De Zweedse staat en de onderwereldstaat waren bezig hun café te verneuken.

De autoverwarming spuwde geluid. De ruitenwissers piepten.

Misschien: op weg naar zijn grootste actie ooit.

Misschien: op weg naar een herstart.

Twintig minuten later. Södertälje. De voorstad waar ze 's ochtends om de beurt heen gingen. De plaats waar linkse extremisten supermarkten affikten, kids uit Ronna het politiebureau beschoten met automatische wapens, het X-team oorlog voerde tegen de Syrische Broederschap en de industriële bakkers de sappigste ciabatta's ten noorden van Italië bakten. De stad van waaruit Suryoyo TV en Suryoyo Sat televisie over de hele wereld uitzonden, de plaats die ook wel Klein Bagdad werd genoemd.

Södertälje: de stad waar volgens de geruchten de helft van alle overvallen op waardetransporten in Zweden werd gepland.

Ze zetten de auto neer in een parkeergarage achter de winkelstraat in het centrum.

Mahmud haalde een stuurslot tevoorschijn.

Jorge zei: 'Wat doe je?'

'Dit is Södertälje, weet je, de ene helft van de kinderen hier is profvoetballer, de andere helft autodief.'

'Maar we komen hier toch elke dag?'

'Maar niet helemaal hierheen. Niet in het centrum.'

Jorge grijsde weer. 'Volgens mij ben je een beetje paranoia. We staan toch in een parkeergarage.'

Ze stapten uit. Liepen naar de Storgatan. Nog steeds somber weer. Om hen heen: vooral bejaarden, kids en snorremansen die thee zaten te drinken in cafés.

Mahmud wees naar de besnorde mannetjes: 'Mijn vader ziet er net zo uit, ja toch?'

Jorge knikte. Wist: als Mahmud eenmaal begon kon hij uren doorlullen over hoe Zwedo-Zweden zijn vader in de steek had gelaten. Hoe Beshar eerst geen

werk had gekregen, van een uitkering had geleefd, daarna werk had gekregen, waardoor zijn rug was verknald zodat hij voor de rest van zijn leven afgekeurd was. En zijn vriend had gelijk, maar Jorge kon het niet meer horen.

Ze namen een dwarsstraat van de Storgatan.

Jorges telefoon ging.

Paola: 'Met mij. Wat doe je?'

Jorge dacht: zal ik zeggen hoe het is?

Hij zei: 'Ik ben in Södertälje.'

'Bij een bakkerij?'

Paola: Jorge was gek op 'r. Toch trok hij het niet.

Hij zei: 'Ja, ja, natuurlijk ben ik bij een bakkerij. Maar we kunnen beter later bellen, ik sta hier met mijn handen vol muffins.'

Ze hingen op.

Mahmud wierp een zijdelingse blik op hem.

Verderop het adres waar ze moesten zijn: Gabbes Pizzeria.

Er rinkelde een belletje toen ze de deur opendeden. Ranspizzeria eerste klasse. Een wand van kale baksteen, op de andere wand hing een verbleekte poster: NIEUW, MEXICAANSE TACOPIZZA'S. Jorge dacht: supernieuw, die reclame moet er al sinds de jaren negentig hangen.

Op de tafels lagen ouwe damesbladen en katernen van *Aftonbladet*. Het was vier uur. Er was helemaal niemand in de pizzeria.

Er kwam een gast uit de keuken. Schort vol meel, T-shirt met rode letters: GABBES DOET HET BETER. Om zijn nek hingen twee dikke gouden schakelkettingen.

Jorge knipoogde naar de pizzabakker: 'Vadúr heeft me gestuurd.'

De vent staarde hem aan. Mahmud bewoog zich zenuwachtig achter Jorge. De pizzabakker liep de ruimte achter de toonbank weer in. Praatte zachtjes met iemand, misschien aan de telefoon. Kwam terug. Knikte.

Ze namen de achteruitgang naar buiten. Een zwarte Opel. Jorge bekeek de auto snel: de passagiersstoel en achterbank vol pizzadozen. De pizzavent ging aan het stuur zitten, Jorge en Mahmud moesten maar een plaatsje zoeken tussen de dozen achterin. Ze reden het centrum uit. Langs het overdekte winkelcentrum, de rechtbank, de parkeerplaatsen. Buiten de stad: de flatgebouwen van het miljoenenproject uit de jaren zeventig als slingerende bergketens – echt net zijn oorspronkelijke territorium.

Tot nu toe had de pizzabakker geen woord tegen ze gezegd.

Mahmud boog zich naar Jorge toe, fluisterde in zijn oor. 'Die gozer loopt het risico te verdrinken, zoveel als ie moet wegen.'

Jorge fluisterde terug: 'Hoezo?'

'Nou, dat goud dat hij om z'n nek heeft weegt meer dan een bowlingbal. Als die gast de volgende keer dat ie tomatensaus maakt niet oppast, pleurt ie er misschien in en komt ie nooit meer boven.'

Jorge schoot bijna in de lach. Lekker dat Mahmud de spanning een beetje



weggeinde. Eigenlijk was er vandaag niks om bang voor te zijn. Werkte het, dan werkte het.

Ze stapten uit bij een flatgebouw.

De pizzabakker liet de lift komen. Ze wachtten. De metalen deuren knarsten. Ingekerfde tags, telefoonnummers van zogenaamde hoeren, Arabische scheldwoorden.

Ze gingen naar boven. Jorge kreeg haast die kriebel in zijn buik, zoals bij snelle liften. Zesde verdieping. Ze stapten uit. De vent pakte sleutels. Maakte een deur open. Jorge zag nog net de naam op de brievenbus: EDEN. Het voelde als een teken.

De flat zag er leeg uit. Geen kleren, geen hangertjes, geen schoenen of schoenenkast. Geen kleden, spiegels, ladekasten. Alleen een kale gloeilamp aan het plafond in de hal. De pizzabakker gebaarde: ik moet jullie fouilleren.

Jorge keek naar Mahmud. De gozer zag er nu niet meer zo lollig uit. *Go with the flow* dan maar.

Snelle, lichte bewegingen: een prof.

De pizzavent gebaarde weer: jullie kunnen naar binnen gaan.

Jorge ging eerst. Korte, stille stappen. Een gang. Grijze muren. Slecht verlicht. Ze kwamen bij een vrij grote kamer. Drie stoelen neergezet.

De man liet ze alleen. Er kwam een andere vent de kamer in.

Hij droeg een zwarte spijkerbroek, donkere capuchontrui en een bivakmuts over zijn gezicht.

De man zei: 'Welkom, ga zitten.'

De stoelen kraakten. Jorge ademde diep in.

De man sprak perfect Zweeds.

'Jullie kunnen me de Fin noemen. En jij, Jorge Salinas Barrio, hebt gezeten met mijn vriend Denny Vadúr. Dus ik heb redenen om je te vertrouwen. Vadúr ken ik al heel lang.'

Jorge zei: 'Denny is een supergozer.'

De vent zweeg even. Daarna zei hij: 'Ja, hij is sympathiek. Maar hij is niet super, dat zijn jouw woorden. Hij praat te veel. En hij heeft onlangs geblunderd. Je weet waar je hem hebt ontmoet. Hij probeerde een eigen dingetje. Dan krijg je dat. Maar met mij is het anders.'

Het klonk alsof de Fin iets aan het eten was – aan het eind van elke zin smakte hij met zijn lippen.

Jorge wachtte af.

De Fin zei: 'Jullie komen langs omdat jullie een recept willen hebben.'

'Ja.'

'Dat is niet iets wat je zomaar weggeeft. Dat begrijpen jullie?'

'Natuurlijk, dat kost iets.'

'Dat kost inderdaad iets. Maar dat niet alleen. Het gaat ook om het juiste ge-

voel. Ik moet alle betrokkenen voor honderd procent vertrouwen. Laat ik het zo zeggen: ik ben een handelaar in planning. Ik verkoop een werkwijze. Een recept. Maar hoe goed hij ook is, geen enkele procedure werkt als er niet de juiste mensen bij betrokken zijn. Het is een geheel. Begrijpen jullie dat?’

Jorge knikte, zonder iets te zeggen. Onzeker of hij alles snapte.

‘Jullie zouden de juiste kunnen zijn. Jullie zouden de delen kunnen zijn die het geheel vormen.’

Jorge en Mahmud durfden hem niet in de rede te vallen.

De vent bleef met zijn lippen smakken. ‘Ik wil dat jullie zes jongens verzamelen die jullie vertrouwen. En geen mongolen. Daarna wil ik een lijstje met hun namen en persoonsnummers. Handgeschreven.’

Jorge wachtte of er iets meer zou komen. De Fin zweeg.

Ten slotte zei Jorge: ‘Geen probleem, dat regelen we.’

‘En dat is niet genoeg. Weten jullie wat er nog meer nodig is?’

Weer stilte. Jorge wist niet wat hij moest antwoorden. Deze hele shit: vaag. Niet zoals hij had verwacht. Hij had een swa als hijzelf verwacht, een paar jaar ouder misschien: zeg maar een geslaagde betonkill. Eentje die zichzelf tot een hoge gast had gemaakt. Achteroverleunde, anderen het vuile werk liet opknappen. Maar dit met die bivakmuts en zo’n codenaam – oké dat mensen misschien anoniem wilden blijven, maar dit leek meer op een Martin Beck-film dan op de werkelijkheid.

Tegelijkertijd, Jorge wist: dit was echt. Had ’s gehoord in de lik, in Sollentuna, van vrienden en vrienden van vrienden: de jongens die de recepten hadden waren serieus. Nauwkeurig. Overvoorzichtig.

Mahmud keek naar Jorge. Hij moest nu iets zeggen.

Hij antwoordde: ‘Er is veel voor nodig. Goeie planning. Goeie organisatie.’

De Fin speelde de opmerking meteen terug. ‘Dat klopt. Maar luister en leer. Dit is mijn eerste tip. Er is nog nooit een grootse actie gelukt zonder iemand binnen. Je hebt een insider nodig, dat is het fundament van elke roofoverval. Iemand die inzicht heeft in – en bij voorkeur ook access heeft tot – het waarde-transport in kwestie. En dat soort mensen heb ik er jaren geleden al geplant.’

Jorge wist maar één ding uit te brengen: ‘Wauw, jesus.’

‘Dat kun je wel zeggen. Degene met wie ik het langst contact heb, werkt al meer dan zeven jaar in de bewaking. Alle soorten opdrachten worden hem toevertrouwd. Dus als we iets doen, doen we het groots.’

Inwendig: Jorge kon niet ophouden met smilen. Dit was zo groot. Dit was het begin van zijn einde als café-uitbater. Het begin van het einde als afgeperste sloeber. *El grand muffinsdood*.

Hij zag beelden in zijn hoofd. Bivakmutsen. Donkere geldkoffers. Bundels vijfhonderdjes.

Hij zag snel geld.

## 2

Inspecteur Martin Hägerström reed door de Sturegatan richting Stureplan. Het pakkenvolk was op weg naar hun banken en advocatenkantoren. Ze waren keurig gekleed, netjes gekamd, aardig gestrest. Sommigen licht voorovergebogen, alsof ze op iets in het leven jaagden en zich moesten uitrekken om het te bereiken. Tegelijkertijd wist Hägerström dat hij generaliseerde – hij kende te veel pakmansen persoonlijk om te geloven dat hun leven alleen om het najagen van geld draaide. Zijn drie jaar jongere broer, Carl, werkte honderd meter verderop. Zijn aanstaande zwager werkte hier. Veel van zijn oude vrienden hielden zich in deze buurt op.

Maar de vroege ochtend was niet geschikt om diep na te denken, dus Hägerström gaf zichzelf toestemming het bestaan te vereenvoudigen.

Het was niet moeilijk om op dit moment van de dag tot slechte gedachten te vervallen. En het was evenmin moeilijk te voorspellen welke twee sporen zijn slechte gedachten zouden nemen.

De begrafenis van zijn vader Göran was nog maar vier maanden geleden, dat hij ziek werd zeven maanden.

En het was een jaar, drie maanden en veertien dagen geleden dat Pravat van hem afgepakt was. Hij telde elk uur als een atoomklok. De beelden in zijn hoofd waren zo helder alsof het vanmorgen gebeurd was. Hoe Anna de deur dicht-sloeg en met Pravat aan de hand wegliep. Hoe Hägerström razend was geweest, maar niet had gewild dat Pravat zou zien hoe hij de controle verloor. Hoe zij volstrekt kalm was geweest.

Achteraf bezien had ze haast griezelig doordacht gehandeld. Hij had twee uur in zijn appartement gewacht tot hij tot bedaren was gekomen. Daarna begon hij te bellen. Maar ze nam niet op en ze kwam niet terug. Hij had de crèche gebeld, en haar zus. Hij had haar vriendin in Saltsjöbaden gebeld. Maar hij kwam er niet achter waar ze heen was. Waar ze Pravat mee naartoe had genomen. Later, bijna een week later, had hij informatie weten te krijgen. Pravat bevond zich in een appartement in Lidingö. Anna had het twee maanden geleden al in het geheim gehoord. Pravat zou zijn tussendoortjes in Lidingö eten, in zijn bedje in Lidingö slapen, had blijkbaar een plaats in een crèche in dat godvergeten tering-Lidingö gekregen.

Een jaar, drie maanden, veertien dagen.

Mensen zeiden dat hij het aan zichzelf te danken had. In het begin had hij gesoebat en gesmeekt. 'Kom terug, kom alsjeblieft naar huis.' Ze negeerde hem ijskoud. Hing op als hij belde, reageerde niet op sms'jes, mail of Facebook-berichten. Pas na nog een week besloot ze te antwoorden. Toen was ze al begonnen Pravat te laten wennen op de nieuwe crèche.

De papieren oorlog nam zijn aanvang. Advocaten, bemiddelingsbijeenkomsten, rechtbankdocumenten. Zinloze inspanningen om te proberen het haar te doen begrijpen. Je kunt een kind niet zonder reden van zijn vader scheiden. Een kind heeft behoefte aan beide ouders. Daar had ze geen enkele boodschap aan. Er wáren redenen, schreef haar advocaat. Sommige mensen waren niet geschikt als ouder. Sommige mensen hadden nooit een kind mogen adopteren. Hägerström had zich uitermate onverantwoordelijk gedragen, aldus de advocaat, toen hij met Pravat op de achterbank aan een politieactie had meegedaan. Hägerström wist dat dat volslagen idioot was geweest. Maar hij was nog steeds een goede vader. En zijn zoon moest hem nog steeds vaker dan eens per maand mogen zien.

Hij reed het terrein van het politiebureau in Kungsholmen op. Rond de hoofdingang stond het vol motorfietsen. Mannen met motoren waren duidelijk oververtegenwoordigd bij de politie van Stockholm.

Kronoberg: het hoofdkwartier van de politie van Stockholm. Een groot gebouw – er waren meer gangen, verhoorruimtes en koffiekamers dan hij kende. Hij knikte naar de portier bij de hoofdingang terwijl hij zijn pasje door de lezer haalde en door de automatische draaideuren naar binnen liep. Zijn kamer lag op de vijfde verdieping.

Het was acht uur. In de lift naar boven bekeek hij zichzelf in de spiegel. Zijn scheiding was een beetje in de war en zijn gezicht zag bleek. Hij had de indruk dat de rimpels in zijn wangen sinds gisteren waren gegroeid.

Kamer 547: zijn wereld. Rommelig als altijd, maar voor Hägerström heerste er een interne orde die onzichtbaar was voor anderen. Zijn vroegere collega Thomas Andrén zei altijd dat je er een motor kon verstoppen zonder dat de technisch rechercheurs van het forensisch lab hem zouden kunnen vinden. Daar zat misschien iets in. Geen motor, maar wellicht een mountainbike. Hägerström grijsde – het vreemde was dat er bij hem thuis een orde van Duits anaal karakter heerste.

Tegen een wand stond een boekenkast met boeken, tijdschriften en, vooral, ordners. Naast de boekenkast lagen stapels stampvolle dossiermappen. De rest van de vloer werd bedekt door vooronderzoeken, incidentenrapporten, inbeslagnameformulieren, informatiemateriaal, onderzoeksverslagen, met en zonder plastic mapjes. Het bureau was volgestouwd met vergelijkbare spullen. Bovendien was het bezaaid met koffiekopjes, halfvolle flesjes mineraalwater en post-it-briefjes. Op een hoop midden voor het computerscherm lagen een stuk

of dertig pennen. Midden in de chaos stond een ingelijste foto van Pravat en daarnaast had Hägerström onlangs een nieuwe foto neergezet. Die was van zijn vader, tien jaar geleden in Avesjö in een zomers overhemd, linnen broek en instappers zonder sokken.

De pennen en de foto's: de pilaren waarop zijn werk rustte. Hij had zijn pennen nodig – grondig doornemen en nog eens grondig doornemen was zijn methode. Sporen achterlaten in het materiaal, onderstrepen, pijlen en aantekeningen in de marge zetten. Puzzelstukje na puzzelstukje leggen.

En de foto's: aan Pravat dacht hij continu. De foto gaf hem kracht. Aan zijn vader dacht hij onrustbarend weinig. De foto zou hem misschien vaker aan hem doen denken.

In de koffiekamer werd koffiedronken. Hägerström hoorde de stemmen van zijn collega's in de verte. Micke vertelde zoals altijd homomoppen. Isak lachte zoals altijd te hard. Hij dacht aan wat zijn vader vaak over die pauzes zei: 'Koffiepauzes, daar zijn ambtenaren toch in gespecialiseerd? Jullie drinken zeker vaker koffie dan dat jullie werken?'

Zijn vader was een verstokte vijand geweest van de *roverheid*, zoals hij het noemde. Maar zelfs zijn vader had de politie niet willen privatiseren. Hägerström was er bovendien van overtuigd dat er net zoveel koffie gedronken zou worden als een durfkapitalist de hele zoi zou opkopen. Koffiedrinken zat dienders in de genen.

Maar misschien was hij sterker door zijn vaders houding beïnvloed dan hij wilde, want hij sloeg de koffiepauzes altijd over. Hij had toch al nauwelijks tijd genoeg.

Er werd op zijn deur geklopt.

Cecilia Lennartsdotter stak haar hoofd naar binnen.

'Martin, kom je niet eens even tevoorschijn om een kop koffie te drinken?'

Hägerström keek naar haar op. Ze droeg haar holster en dienstwapen hoewel ze hier was. Bovendien had ze een extra magazijn aan haar riem bevestigd. Hij vroeg zich voor de honderdste keer af of Cecilia dacht dat er een kritieke situatie zou ontstaan op de vijfde verdieping – misschien dat een secretaresse het in haar hoofd zou halen de koelkast te overvallen?

Er waren altijd collega's die overdreven. Aan de andere kant: misschien overdreven ze hier allemaal wel. Hij had niks tegen Lennartsdotter. Hij mocht haar eigenlijk wel.

Hij zei: 'Nee, helaas, dat red ik vandaag niet.'

'Zoals altijd, dus? Terwijl anderen plezier maken, maak jij je sappel.'

'Ja, zoals altijd.'

Ze knipoogde.

Hägerström draaide weer terug naar zijn bureau. Deed alsof hij niet begreep dat ze een grapje maakte.

De uren verstreken. Hägerström was bezig met een vooronderzoek naar zware drugsdelicten. Amfetamine die in minibusjes met een vloer met dubbele bodem uit Estland was gesmokkeld. Zeven verdachten zaten al vijf maanden vast. Waren bij elkaar vierhonderd uur verhoord. Duizenden bladzijden om door te lezen. Enkelen waren koerier, enkelen dealer en er stak één brein achter de smokkel. Ze hoefden alleen nog te bepalen wie wie was.

De telefoon ging. Een intern nummer dat Hägerström niet herkende.

‘Goedemiddag, je spreekt met commissaris Lennart Torsfjäll.’

Hägerström reageerde meteen op die naam. Commissaris Torsfjäll van de recherche was een hoge pief. Een supersmeris. Een legende in het korps – bekend van heel wat enorme operaties. Volgens de geruchten waren Torsfjälls methodes echter niet altijd helemaal koosjer. Hij was naar verluidt overgeplaatst vanwege onenigheid met de korpschef over bepaalde acties. De commissaris beval niet alleen waar en hoe zijn mannen zouden toeslaan, hij had ook bevolen hoeveel geweld er gebruikt moest worden. In het overgrote deel van de gevallen was de order heel duidelijk geweest: pak verdachten zo hardhandig mogelijk op.

Tegenwoordig deed hij andere dingen. Hägerström wist niet precies wat.

Een uur later stond Hägerström voor de deur van zijn kantoor. De commissaris had hem verzocht zich daar onmiddellijk heen te begeben.

Torsfjäll zat niet aan de Polhemsgatan, waar alle andere hoge pieten zaten. Hij zat evenmin op een ander gewoon bureau van de regio. Torsfjälls kantoor bevond zich in een veel onbetekenender omgeving; hij huisde in de lokalen van de sectie Betekening aan de Norrtullsgatan. Betekening: op beslagleggingen na misschien wel het sneuste, minst sexy onderdeel waar een politiemann kon werken. Hägerström vermoedde dat hij in feite betrokken was bij veel ingewikkelder activiteiten.

Hij had geen idee wat Torsfjäll van hem wilde. De uitnodiging om bij hem langs te komen was echter geen vraag geweest. Het was een regelrechte order.

Hij klopte aan en ging naar binnen.

De kamer van commissaris Torsfjäll zag eruit als een museum, of misschien eerder als een kitscherige galerie. De commissaris had elk diploma, certificaat en getuigschrift van cursussen die hij ooit had gevolgd ingelijst en opgehangen. Hij zag het eindexamen van de politieacademie anno 1980, aktes van schietexamens, een wapenschild van de ME van Norrmalm uit 1988, een getuigschrift van twintig studiepunten criminologie aan de Universiteit van Stockholm, cursussen DNA zoeken en afluistertechnologie, leiderschap, politiecursussen van het OM, deel een tot en met vijf, getuigschriften van samenwerkingscursussen met Interpol, het State Police Department in Texas en diverse politie-eenheden in de EU.

Er schoot Hägerström maar één term te binnen om de kamer te beschrijven: *onpolitieeel*. Hij vroeg zich af hoe Torsfjäll de afgelopen vijftientig jaar tijd

had kunnen hebben om te werken. Bovendien had de commissaris zoveel foto's van zijn kinderen en kleinkinderen opgehangen dat je de indruk kreeg dat hij mormoon was.

Torsfjäll brak zijn staren af. 'Welkom. Neem alsjeblieft plaats. Zijn ze niet lief?' 'Absoluut. Hoeveel heb je er?' Hägerström stelde de vraag hoewel hij het antwoord al berekend had.

'Zeven. En ik heb bij allemaal opgepast.'

'Leuk.'

Hägerström ging zitten. De armleuningen kraakten toen hij achteroverleunde.

Op een dossier voor hem na was Torsfjälls bureau leeg. Zonnestrallen schenen door het raam naar binnen. Hägerström merkte op dat er geen enkel stofje in het licht schitterde.

Torsfjäll sloeg het dossier open. 'Ik weet niet in hoeverre je op de hoogte bent van de huidige ontwikkelingen in de georganiseerde misdaad in Stockholm, dus ik zal enige achtergronden doornemen.'

Hägerström keek hem in de ogen. Begreep nog steeds niet waar dit heen ging. Maar hij vroeg niets. Liet Torsfjäll eerst vertellen wat hij te vertellen had.

De commissaris begon de werkelijkheid in de stad te beschrijven. Hij spuide cijfers, statistieken, abstracte waarheden. Alleen deze winter al hadden ze dertig keer toegeslagen tegen de nieuwe designerdrug mephedrone. In de buitenwijken vormden de nieuwe bendes zich sneller dan je het woord integratiepolitiek kon uitspreken. Internetfraude was sinds Nieuwjaar al met driehonderd procent toegenomen.

Plotseling zweeg hij. Hägerström wachtte op het vervolg.

Torsfjäll glimlachte. Daarna leunde hij naar voren en beroerde Hägerströms arm. 'Laat me je nog wat meer achtergrondinformatie geven.'

Hägerström voelde hoe er een schokje door zijn arm ging, maar hij schakelde dat gevoel uit zodat het niet zichtbaar zou zijn.

'Vijf jaar geleden hebben we een van de grootste acties tegen cocaïne ooit in Zweden gedaan. Operatie Sneeuwval. Meer dan honderd kilo. Weet je hoe ze het spul het land in hadden gesmokkeld?'

'Ja, dat weet ik nog wel, ze hadden het in groente laten groeien.'

'Heel goed, heel goed, je kent de zaak. Zoals je weet hebben we een paar van de betrokkenen gepakt. Een daarvan heet Mrado Slovic, onderhoofd in de zogeheten Joegomaffia die wordt geleid door Radovan Kranjic, en bekende geweldpleger in opdracht. Een ander is Nenad Korhan, ook hij was werkzaam in Kranjic' netwerk en actief binnen de narcoticapoot van de organisatie. De derde heette Abdulkarim Hajj, een Arabier die voor de Joegoslaven verkocht. En er zat ook een vreemde eend bij.'

Hägerström onderbrak hem. 'Johan Westlund, JW, die jongen uit Noord-Zweden die een dubbelleven leidde. Hij wist aan de beschuldiging van moord te ontkomen, is veroordeeld voor een ernstig drugsmisdrijf.'

Torsfjäll glimlachte nog breder dan eerst. Hägerström dacht dat het voor een mens onmogelijk moest zijn om nog breder te glimlachen.

‘Je bént goed, Hägerström. Hoe komt het dat jij zulke details kent?’

‘De case interesseerde me.’

‘Voorbeeldig. Op je geheugen valt blijkbaar ook niets aan te merken. Hoe dan ook, Johan Westlund was echt een ander type. Misschien kreeg hij daarom ook maar acht jaar. Gezien de enorme hoeveelheid cocaïne had hij als je het mij vraagt veertien jaar moeten krijgen. Maar de rechtbanken in dit land zitten vol mietjes, allemaal. In de praktijk is dat immers niet meer dan dik vijf jaar. Binnenkort komt hij voorwaardelijk vrij. Op het moment dient JW zijn laatste maanden uit in de Salberga-gevangenis.’

Hägerström probeerde te analyseren waar Torsfjäll het over had, maar hij zag nog steeds geen verband met zichzelf.

Torsfjäll zag misschien aan hem wat hij dacht. Hij zei: ‘Zo meteen kom jij in beeld, maak je geen zorgen.’ Hij keek naar het dossier op tafel.

‘Hägerström, jij bent geknipt voor een operatie die ik heb bedacht. Ik heb je achtergrond en carrière bestudeerd. Laat me het uitleggen. Je bent opgegroeid in een chic appartement van vierhonderd vierkante meter in Östermalm. Je vader was directeur van Svenska Skogs AB, een succesvolle onderneming in de grondstoffenbranche. Je moeder was fysiotherapeut maar komt uit een welgestelde familie. Oud geld, zoals dat heet, grondbezittersgeld, noem ik dat altijd. Je broer is advocaat en je zus makelaar in onroerend goed, maar jij hebt, weliswaar op de klassieke middelbare school van Östermalm Östra Real, gekozen voor het profiel zorg. Oftewel een solide gezin, met verwachte beroepskeuzes. Behalve de jouwe.’

Hägerström legde zijn ene hand op de andere. ‘Ik heb je niet horen zeggen dat dit een Stasi-onderzoek zou zijn.’

Torsfjäll schoot in de lach. Deze lach was spontaner. ‘Ik begrijp dat het vreemd over kan komen. Maar er is een clou, dat verzeker ik je. Laat me verdergaan. Tijdens het laatste jaar van je middelbare school heb je je aangemeld bij het leger. Je was toen al goed getraind, na jarenlang getennist te hebben bij de koninklijke tennishal. Zelfs met die achtergrond waren je resultaten buitengewoon. Het was kinderspel voor je om aangenomen te worden bij het elitekorps van de kustjagers, je zou overal aangenomen zijn.’

Hägerström vond dit gesprek steeds merkwaardiger worden. Tot nu toe klopte alles en niets ervan was op zich geheim. Hoewel Hägerström zich geveild voelde, wilde hij weten waar dit naartoe ging.

Torsfjäll vervolgde: ‘Na twee jaar in het leger zwaaide je af met topcijfers. In je testimonium staat onder meer het volgende.’

De commissaris bladerde in het dossier: ‘Martin Hägerström behoort tot de kleine groep kustjagers aan wie elke denkbare taak toevertrouwd kan worden, ongeacht moeilijkheidsgraad en omstandigheden.’

Hij grijnsde. ‘Zo’n getuigschrift zou ik aan de muur hangen als ik jou was.’



Hägerström onthield zich van commentaar.

Torsfjäll ging verder: ‘Vervolgens begon je daarentegen aan iets wat in de kringen van jouw familie niet direct comme il faut was. Je solliciteerde bij de politieacademie. Of liever gezegd, je werd geheadhunt door de politie. Voor ons was dat goed. En nu zegt iedereen dat je op elk moment commissaris kunt worden. Niet slecht.’

Het stond als een paal boven water dat Torsfjäll hem ergens voor wilde werven, zo duidelijk als hij hem met complimenten overlaadde. De commissaris leek alles immers al te weten, zelfs de opvattingen van zijn familie over het beroep van agent.

‘En in dit verband is er nog iets wat ik over jou wil noemen. Je bent, helaas, moet ik zeggen, gescheiden. En je bent de voogdij over je zoon kwijtgeraakt. Dat betreurt ik oprecht. Sommige vrouwen zijn kutwijven.’

Hägerström wist niet wat hij moest zeggen. Dit hele gesprek was vreemd: een resumé van zijn leven dat nog het meest op een huldiging leek. En nu deze opmerking over Anna. Ze had inderdaad zijn zoon van hem afgepakt, en dat was onvergeeflijk. Maar niemand noemde haar een kutwijf.

Torsfjäll keek Hägerström aan. ‘Misschien heb ik een ongepast woord gebruikt. Mijn excuses daarvoor. Maar nu kom ik eindelijk tot des poedels kern, om het zo maar te noemen. Jij bent al met al perfect voor een klus die ik heb uitgedokterd. Een speciaal soort actie, met toestemming van de rijksrecherche.’

‘Ik vermoedde al dat je zoiets zou zeggen.’

Torsfjäll zat nu volkomen roerloos. Alleen een flauw glimlachje. Zijn blik straalde geen leven uit. Alleen zijn stem klonk menselijk.

‘Ik vraag me af of je UC-agent zou willen worden.’

Stilte.

Hägerström wachtte. Hij had weliswaar een cursus voor undercoverwerkzaamheden gedaan, maar niet meer dan een. Hij had geen idee wie Torsfjäll voor hem op het oog had. Daarna overdacht hij Torsfjälls lange college. De wegen van cocaïne en amfetamine naar Zweden. Het netwerk van de Joego’s, Radovan Kranjic, godfather der godfathers. Hägerström sprak geen Servisch en was niet thuis in hun cultuur. Er doken andere namen in zijn hoofd op. Operatie Sneeuwval: een van de grootste acties in de Zweedse politiegeschiedenis. Mrado Slovoic. Nenad Korhan. Abdulkarim Haij. De vreemde eend: Johan, JW, Westlund.

Het kwartje viel.

Hij zei: ‘Jullie willen dat ik JW benader.’

‘Precies. Ik wil dat je informatie inwint bij Johan Westlund en zijn kringen.’

‘Ik begrijp het, jullie vinden dat ik geschikt ben omdat JW de Stockholmer uithing hoewel hij eigenlijk uit Norrland komt. Jullie vinden dat ik geschikt ben omdat mijn achtergrond past bij JW’s ambitie op te klimmen in de kringen van de feestbeesten rondom Stureplan. Jullie denken dat hij tegen me op zal kijken

en dat ik dicht op zijn huid kan komen. Eén vraagje maar: waarom hebben jullie eigenlijk een infiltrant nodig?’

Torsfäll antwoordde: ‘Dit is niet zomaar een infiltratieopdracht. We willen dat je op JW’s afdeling aan het werk gaat als cipier. De rijksrecherche verdenkt hem ervan een bewaarder, Christer Stare, op de een of andere manier als muil-ezel te gebruiken.’

‘Jullie hebben geprobeerd na te denken, hoor ik.’

‘Ik denk meestal na,’ antwoordde de commissaris. De ironie in Hägerströms opmerking ontging hem volledig.

Daarna zei hij: ‘Er is nog een punt dat je perfect maakt.’

‘Wat dan?’

‘Je hebt geen kinderen, je bent alleenstaand.’

‘Dat klopt niet, ik heb Pravat.’

‘Dat weet ik, natuurlijk heb je Pravat, je geadopteerde zoon. Maar niet op papier. Je hebt geen voogdij meer. Voor de buitenwereld lijkt je alleenstaand, zonder kinderen.’

Torsfäll zweeg. Hägerström vroeg zich af of hij nu al een antwoord verwachtte.

De commissaris sloeg zijn ene been over het andere. ‘Er woedt daarginds een oorlog.’

‘Nee, het is geen oorlog.’

Voor het eerst tijdens hun gesprek glimlachte Torsfäll niet. Hij vroeg: ‘Waarom niet?’

Hägerström constateerde: ‘Omdat een oorlog een einde heeft.’

Torsfäll zei langzaam: ‘Je hebt volkomen gelijk. En dat is precies waarom je perfect bent. Niemand zal proberen je zoon aan te vallen als er, tegen alle verwachtingen in, iets misgaat. Niemand die ziet dat je een zoon hebt. Een betere dan jij kunnen we niet vinden. Beteren dan jij zijn er niet.’

### 3

Natalie wachtte met gemengde gevoelens. Vanavond zou Viktor haar vader en moeder voor het eerst ontmoeten. Dat was op zich al iets groots, maar haast nog groter was het dat hij bij hen thuis zou komen. Op hun leren banken zou zitten, het pseudostucwerk op het balkon zou zien en de bustes die papa van zichzelf en mama had laten maken. Hij zou met kleine teugjes van hun thee drinken en zeker op *rakija* getrakteerd worden. Hij zou naar mama's kamerplanten koekeloeren en grinniken om haar ingelijste foto van de koning op het gastentoilet, waar de geurmuur van luchtverfrissers zo compact was dat je er nauwelijks doorheen kwam.

Maar vooral: het grootst was dat Viktor papa zou ontmoeten.

PAPA, zeg maar.

Natalie was inmiddels een paar weken terug uit Parijs. Ze was daar een halfjaar geweest. Twee dagen per week Frans studeren en de rest van de tijd in een kroeg van een vriend van papa werken, dat was nog beter voor haar Frans dan de schoolbanken ook. In restaurants voelde ze zich beter thuis dan op veel andere plaatsen. Papa nam haar al sinds ze klein was mee naar zijn restaurants. En toen ze vijftien werd begon ze zelf bij te verdienen in verschillende horecagelegenheden in Stockholm – niet omdat ze geld nodig had, maar omdat papa vond dat ook zij haar steentje moest bijdragen. In het begin bediende ze vooral, maar later stond ze achter de bar en deed ze de kassa bij entrees van clubs. De laatste jaren was ze de baas geweest van het weekendpersoneel van Clara's. Ze kende die branche door en door. Maar ze was niet van plan er voor eeuwig te blijven.

Viktor had ze een paar maanden voor ze naar Parijs vertrok leren kennen. Het was een goeie vent die de halve stad kende en de juiste levenshouding had. En hij was aantrekkelijk. Hij was op zich misschien niet de liefde van haar leven, maar dit was de eerste keer dat een vriendje op audiëntie mocht komen. Het was belangrijk dat papa en mama leerden dat zij verkering kon hebben.

Natalie liep naar beneden en ving Viktor bij het hek op. Hij leek haast wel een dwerg op de bestuurdersstoel van zijn X6. Terwijl hij de oprit naar de garage opreed, verscheen er achter hem met een slakkengangetje een groene Volvo. Heel even dacht ze dat Viktor zo stom was geweest een vriend mee te nemen. Maar toen verdween de auto in de duisternis op straat.

In de garage stonden de twee auto's van papa, mama's Clio en Natalies eigen Golf, die ze voor haar achttiende verjaardag had gekregen. Viktor moest zijn auto buiten neerzetten. Het grind knarste onder de banden. Hij haalde een hand van het stuur en zwaaide naar haar.

Mama wachtte ze op in de hal. Ze was gekleed in een haast doorschijnende blouse van Dries van Noten en een zwarte broek. De ceintuur was van Gucci en had een gesp in de vorm van een G.

Ze stapte op Viktor af. Haar vrolijkste gezicht. Breedste glimlach.

'Hallo, Viktor, wat loioik je te ontmoeten. We hebben zoveel over je gehoord.'

Ze boog zich voorover. Haar gezicht tegen Viktors gezicht. Haar mond tegen Viktors wang. Hij aarzelde een seconde te lang, niet gewend aan deze on-Zweedse begroetingsceremonie. Maar uiteindelijk begreep hij het. Kuste mama haast goed op de wangen – het hadden er twee op de rechter moeten zijn, maar het moest maar zo.

Ze gingen papa's bibliotheek in.

Radovan zat zoals altijd in zijn lederen fauteuil. Donkerblauw colbert. Lichte ribbroek. Gouden manchetknopen met het symbool van de familie erop – dat had papa zelf ontworpen – een krullerige K met drie koningskronen erboven. Hun familiewapen.

De bibliotheek had donker behang. Tegen de muren stonden lage boekenkasten. Aan de muren, boven de kasten: ingelijste kaarten, schilderijen en iconen. Europa en de Balkan. O schone blauwe Donau. De slag bij Kosovo Polje. Bondsrepubliek Joegoslavië. Historische helden. Portretten van Karađorđe. De heilige Sava. Vooral: kaarten van Servië-Montenegro.

Mama dreef Natalie haast naar binnen, een hand tegen haar onderrug. Papa stond op toen hij Viktor zag.

'Zo, dus jij bent het vriendje van mijn dochter?'

Papa drukte Viktor de hand.

Viktor zei: 'Wat een geweldige bibliotheek.'

Radovan ging weer in de fauteuil zitten. Reageerde niet. Pakte alleen een fles van een bijzettafeltje en schonk twee glazen in. Rakija, zoals verwacht.

'Ga zitten. Het duurt nog wel even voor het avondeten klaar is.'

Dat was papa's manier om te zeggen dat mama naar de keuken kon vertrekken om verder te gaan met de voorbereidingen.

Viktor ging in de andere fauteuil zitten. Rechte rug, haast een beetje vooroverleunend. Hij zag er oplettend uit, bijna gretig.

Natalie draaide zich om. Sloot even haar ogen.

Vertrok.

Papa hield van lekker eten. Ze dacht terug aan de keer dat mama en hij een lang weekend op bezoek waren geweest in Parijs. Op zaterdag huurden ze een auto

om naar de Champagne te gaan. 's Middags checkten ze in bij een hotel in een dorpje met een authentieke feeling. Een houten balie, een oude receptionist met een brede snor in wit overhemd en zwart vest. De kamers waren klein, met rode vaste vloerbedekking en bedden die kraakten. Kilometers ver uitzicht over de wijngaarden.

Papa had op de deur geklopt en zijn hoofd om de hoek gestoken. Hij zei in het Servisch: 'Kikkertje. We gaan eten. Ik heb acht weken geleden al een tafel gereserveerd. Ze hebben hier vrij goed eten, vind ik.'

'Acht weken geleden? Dat klinkt echt ziek, weet je.'

'Wacht maar met dat soort praat tot je je eten ophebt.' Papa glimlachte en knipoogde naar haar.

Weer thuis had Natalie het restaurant opgezocht. Ze vond het in een Guide Michelin – het had drie sterren en werd beschouwd als de beste eetgelegenheid van de hele Champagne. Louise, met wie ze een appartement in Parijs deelde, begon te gillen toen ze het hoorde. 'Echt megacool, weet je! De volgende keer moet ik gewoon mee.'

Mama was klaar met het eten. De mezzeachtige gerechtjes lagen op vierkante serveerschalen. *Burek*, *pečena*, worst, de gerookte, luchtgedroogde ossenhaas. De *kajmak* in een glazen schaal. Het rook naar *ajvar* en *vegeta*-kruiden, maar zo rook het eten van haar moeder altijd. Natalie had haar kookkunst gemist. In Parijs had ze bikkkelhard aan LCHF gedaan – *Low Carb High Fat*, wat in Frankrijk voornamelijk neerkwam op *chèvre chaud* en lamskoteletten. Mama kookte overigens niet altijd volgens traditionele recepten. Vaak maakte ze iets uit *The Naked Chef* of een biologisch kookboek. Maar als papa meeat wilde hij iets waarvan hij zeker wist dat hij het lekker zou vinden.

Mama stuurde Natalie met servetten naar de eetzaal. Witte, gemengelde servetten met het familiewapen erop geborduurd. Ze moesten tot hoorntjes worden gevouwen en zo in de kristallen wijnglazen – ook met het familiewapen erin gegraveerd – worden gezet. Ze zou het geblinddoekt kunnen.

Ze liep terug naar de keuken.

Mama zei: 'Ik ben zo blij dat je weer thuis bent.'

'Weet ik. Dat zeg je elke dag.'

'Ja, maar vandaag voelt het nog meer zo, nu we zulk eten koken en de tafel in de eetzaal dekken en dergelijke.'

Natalie ging op een krukje zitten. Dat had een scharnier in het midden zodat het uitgeklapt kon worden tot een trapje.

Mama zei: 'Is hij goed?'

'Viktor?'

'Ja, natuurlijk.'

'Hij is oké, maar ik heb niet gezegd dat we gaan trouwen, en bovendien kunnen we het niet over hem hebben nu hij hier is.'

‘Hij verstaat toch geen Servisch? En je weet dat we alleen het beste voor je willen.’

De deur ging open. Papa en Viktor kwamen de keuken binnen.

Natalie probeerde van Viktors gezicht af te lezen hoe het was gegaan.

Een halfuur later. De mezeborden afgeruimd. Natalie hielp mama in de keuken. De eerste helft was goed gegaan. Viktor had in het algemeen over zichzelf mogen vertellen: over zijn handel in auto's en boten. Zijn plannen voor de toekomst. Het voelde oké: papa verhoorde hem niet Guantánamo-style maar deed het kalm aan. Mama vroeg vooral naar zijn ouders, broers en zussen.

Viktor kon goed praten. Natalie raakte vaak onder de indruk van hem. Dat was een van de dingen die ze in Viktor waardeerde: hij kon met iedereen converseren. Het hielp hem in zijn zaken. En het hielp hem als hij in de problemen kwam. En het kon geen kwaad dat hij er goed uitzag – hij was een soort gespierdere versie van Bradley Cooper, een favo acteur. Ze pasten bij elkaar, ze hadden dezelfde kijk op veel dingen. De behoefte aan aardige financiële armslag, juiste houding tegenover onbekende mensen en de staat, goeie contacten. Viktor leek haar een jongen op weg omhoog, dat hoopte ze in elk geval.

Hij praatte verder. Zei verstandige dingen over zijn business. Met een beetje mazzel maakte dat indruk op papa. Hij probeerde tegenvragen te stellen, belangstelling te tonen voor de verbouwde keuken, het zomerhuis in Servië, het chique zilveren bestek met het familiewapen erin gegraveerd – misschien had hij zich voorbereid.

Het hoofdgerecht lag op de borden. Speklap met zwoerd, ui, *sremska*, gebakken aardappels.

Radovan hief zijn wijnglas. ‘Viktor, mijn vriend. Weet je wat het verschil is tussen Zweedse en Servische speklappen?’

Viktor schudde zijn hoofd, probeerde er oprecht belangstellend uit te zien.

‘Wij doen geen bier in ons eten.’

‘Aha. Maar het ziet er toch lekker uit.’

‘Ik kan je verzekeren dat het dat ook is. Want zo is het met ons Serviërs. We hebben er niks op tegen een borrel te nemen of alcohol van kwaliteit te drinken. Maar we hebben het niet nodig. Het is niet iets wat we in elke maaltijd hoeven te gooien om die lekker te laten smaken. Begrijp je?’

Viktor hield het glas nog steeds in zijn hand. ‘Dat klinkt interessant.’

Papa zei niets, maar hij hield zijn wijnglas nog steeds in zijn hand.

Natalie wachtte. Microseconden die minuten duurden. Ze keek naar de speklap op haar bord.

Papa's stem verbrak de impasse. ‘Maar goed, proost, en nogmaals welkom bij ons thuis.’

Anderhalf uur later. De maaltijd was voorbij. Het toetje: baklava, *schlag* en de taart waren op. De koffie ook. De cognac, Hennessy XO: de glazen leeg.

Het was prima zo. Viktor had vast pijn in zijn smilespiëren.

Natalie wilde vanavond uit. Daarna misschien bij Viktor blijven slapen. Of eigenlijk: als papa tevreden over hem was zou ze met hem mee mogen.

Ze stonden op van tafel. Natalie hield papa voortdurend in de gaten. Zijn dinosaurusbewegingen. Langzaam en doelgericht, terwijl zijn hoofd een eigen leven leidde: het slingerde heen en weer – rechts links, links rechts – hoewel de rest van het lichaam stil was. Ze probeerde oogcontact te krijgen. Een goedkeurende blik. Een knipoogje. Een knikje.

Niets. Waarom moest hij dit spelletje spelen?

Natalie was niet van plan te buigen. Als papa niet wilde dat ze mee zou gaan, moest hij dat verdomme maar direct zeggen. Viktors jack ritselde, een zwarte North Face, zo dik en donzig dat het zeker min vijftig kon hebben. Natalie trok haar UGG's aan. Daarna deed ze haar konijnenvest aan, dat was warm, maar zeker niet half zo warm als Viktors michelinmannetjesjack.

Mama kletste maar door: over welke weg ze het beste konden nemen, wanneer ze elkaar morgen zouden zien, hoe gezellig het was geweest Viktor te ontmoeten.

Papa zweeg. Nam ze alleen op. Wachtte.

Viktor deed de deur open. Koude lucht waaide naar binnen.

Er reed een auto langs op straat, misschien die groene Volvo die ze eerder had gezien.

Ze deden een stap naar buiten. Ze stond met haar zij naar de hal. Haar halve lichaam in het hallicht, de andere helft buiten. Zag papa vanuit haar ooghoeken. Draaide zich om. Keek hem frontaal aan.

Mama zei: 'Tot morgen.'

Natalie antwoordde: 'Ik bel je, doe, kusje.'

Radovan deed een stap naar voren. Leunde door de deur naar buiten. Zijn bovenlichaam in de kou. Een dunne stoomwolk uit zijn mond.

'Viktor.'

Viktor draaide zich naar hem om.

Papa zei: 'Rij voorzichtig.'

Natalie: een inwendige smile. Ze liepen naar Viktors auto.

Het was stil op straat.